ÜCRETSİZ SAYI

mavikale

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU YAYINIDIR

MART 2010 SAYI:3 ISSN 1309-1166

GENÇLER DÜNYA ÜÇÜNCÜSÜ
Betül C.Yıldız

18 YAŞ ALTI DÜNYA ÜÇÜNCÜSÜ
Kübra Öztürk

Dünya Takımlar Şampiyonu RUSYA

Dünya Kupası BORIS GELFAND'IN

Barış Esen ve Mustafa Yılmaz'dan
BÜYÜKUSTALIĞA BİR ADIM DAHA

Satrancın en hızlı kadını KOSTENIUK

internet üzerinden online satranç eğitimi

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU 1991

SATRANÇ AKADEMİSİ

Tıkla!

Anında satranç oyna

www.satranc.org.tr

www.satrancoyna.com.tr

www.tsf.org.tr

TÜRKİYE İŞ BANKASI'na katkılarından dolayı teşekkürler

Gönülden selamlarla

Ali Nihat YAZICI
Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı

Bir şey eğer üç kez olmuşsa artık çoğul olarak kullanılabilir: Üçüncü sayımız ellerinizde. 2009 yılında yayın hayatına başlayan Mavikale dergisi artık düzenli hale geliyor. Dergide emeği geçen tüm arkadaşlarımı kutluyorum. Ellerine sağlık.

Sevgili dostlarım, size her dergi önsözünde güzel haberler vermek beni mutlu ediyor. Türk satrancının son üç ayı ne kadar dolu geçti değil mi? Hızla bakalım mı?

Arjantin'de, Betül Cemre Yıldız, Dünya Genç Kadınlar Şampiyonası'nda bronz madalya aldı, neredeyse ağlayacağız. Altın elinden kayıp gitti. Betül'ün artık çok önemli bir hedefi var: Büyük usta olmak.

11-23 Kasım 2009 tarihlerinde, Antalya, Kemer'de, Dünya Yaş Grupları Şampiyonası'na ev sahipliği yaptık. Başta, Başkanvekilim Tahsin Aktar olmak üzere emeği geçen tüm arkadaşlarımıza takdir ve tebriklerimi sunuyorum. Süper bir organizasyondu. Hedefimiz beş madalyaydı ama minikler erken yoruldular. Kübra Öztürk'ün aldığı dünya üçüncülüğü ile mutlu olduk. Kübra bu yıl son kez Dünya Yaş Grupları'nda oynadı. Kübra'dan önümüzdeki yıl Polonya'da dünya genç kadınlar şampiyonluğu bekliyoruz. Bu arada, tüm çocuklarımıza sesleniyorum: Kübra ablanız, üstün başarılı sporcu olarak, YÖK tarafından, Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksek Okulu'na yerleştirildi. Siz de satranç sporcusu olarak böyle başarılar elde edip, aynı yoldan gidebilirsiniz.

Aralık ayında, Ankara'da düzenlemiş olduğumuz Angora GM Turnuvası'nda iki norm aldık. Genç yıldızımız, 2009 Türkiye Şampiyonu Mustafa Yılmaz ilk büyük usta normunu alırken, Barış Esen de GM normu alarak bu kervana katıldı. Angora Turnuvaları devam edecek. Bu turnuva dizisinin direktörü FM Yasin Emrah Yağız'a teşekkür ediyorum.

2010 yılına yine büyük bir organizasyonla başladık. Dünya Takım Şampiyonası 3-14 Ocak 2010 tarihlerinde Bursa'da oynandı. Çok güzel bir organizasyona ev sahipliği yaptık her zamanki gibi. Dünyanın lider satranç federasyonlarından birisi olarak, açılış sırasında FIDE Başkanlar Kurulu toplantısı da düzenlendi. Dünya satrancının yöneticileri bir kez daha, TSF'ye övgüler yağdırdı. Şampiyona'da dokuz güçlü ülkeyle yarışan takımımız gerçekten iftihar edilecek bir yarışma çıkardı. Dünya klasmanında ikinci sıradaki İsrail'i yenmemiz, bireysel olarak aldığımız başarılı sonuçlar, genç yıldızımız ve artık milli takımın başarılı liberosu olan Burak Fırat'ın masasında madalya kazanması bizi gururlandırdı. IM Emre Can büyük usta olma yolunda normlarını tamamladı ve ELO bekliyor. Tüm sporcularımızı tebrik ediyorum ve onlarla iftihar ediyorum. Artık korkulan bir takımız.

Bu dergiyi okuduğunuzda, bir TSF klasiği olan Türkiye Yaş Grupları Şampiyonası bitmiş olacak. Sizlerle buluşmak, yeni yıldız adaylarını belirlemek, 10 yıldır olduğu gibi ailenin bir araya gelmesi bizi nasıl mutlu ediyor bilemezsiniz...

Sevgili dostlarım, 2010 çok daha iyi olacak Türk Satrancı için. Yeni yılınızı kutluyor, sağlık, mutluluk, başarı dolu bir yıl olmasını diliyorum.

Sevgiyle kalın...

kocaksabri@yahoo.com

Turnuvalar, yetkiler, sorumluluklar

Dr. M. Sabri KOÇAK
Yayın Kurulu Başkanı

Turnuvalar satranççılar arasındaki rekabet ortamını yaratmada, satrancı yaşayarak öğrenmede son derece önemli düzenlemelerdir. Kaliteli bir turnuvaya katılma fırsatı bulan bir oyuncu hem mücadele deneyimini ve heyecanını yaşar, hem de yoğun olarak satranç çalışmış olur. Ancak düzenlenen turnuvalardan beklenen verimi alabilmek için koşulların uygun olması gerekir. Aksi takdirde verim alacağım derken eldeki potansiyelden olabiliriz. Bu konuya değinme ihtiyacım, genellikle il düzeyinde düzenlenen turnuvalar hakkında, satranç ailesinden kimileriyle yaptığım konuşmalarda, turnuvalarda beklentilerin karşılanamadığı yönünde görüşün ağırlık kazanmasından doğmuştur. Öncelikle bir turnuvada kabaca hangi koşullar yerine gelmelidir ona bakalım:

Denklik

Yarışmalarda oyuncular kendilerini yukarıya taşıyacak denklikte rakipler bulmalıdır. Yarıştıkları ne kendisinden çok zayıf ne de çok güçlü olmalıdır. Bu bakımdan turnuvalara yeterince ilgi varsa katılımcıların olanaklar elverdiğince kategorize edilmesi yani daraltılmış gruplara bölünmesi yerinde bir uygulama olacaktır. Daraltılmış gruplarda sırasıyla oyun gücü (ELO ve UKD puanları), yaş, cinsiyet ölçütleri kullanılabilir. Diğer yandan daraltılmış gruplarda, madalya kazanma umudu da arttığından rekabeti arttırıcı ve özendirici bir etki de ortaya çıkacaktır. Burada bu gruplandırmalar zaten yapılıyor diye düşünülebilir. Benim söz ettiğim uygulanandan çok daha fazla bölümlenmesidir. Gruplandırmada genel ilke üst gruplara geçişte bir dereceye kadar esneklik sağlanması ama alt gruplara geçişin mümkün olmamasıdır.

Mekan

Turnuvalarda beklenen verimi almanın bir diğer yolu da mekanlardır. Satranç turnuvalarının kendine özgü koşulları bulunmaktadır ki mekan bulmanın zorluğu da buradan kaynaklanmaktadır. Aranan özellikler sessiz bir ortam, geniş ferah bir salon, analiz odaları, bekleme salonları, izleme kolaylıkları, kantin ve kolay ulaşılabilirliktir. İllerimizde böyle olanaklara sahip satranca özgü mekanlar yoksa, başka bir kurumun mekanlarına bağımlılık meydana gelmekte, bu da katılımcıları birçok olanaktan yoksun bırakmaktadır.

Satranç turnuvalarında oyuncular yoğun düşünsel efor sarf etmektedirler. Bu bakımdan onların dış etkilerden mümkün olduğunca korunması gerekir. Başta iç ve dış ortam sessizliği sağlanmalı, üçüncü kişilerin davranışları denetlenmelidir. Oyunculara çok yaklaşan bir seyirci, diğer oyuncu ya da görevli dikkat dağıtıcı etki yapabilir. Diğer yandan son zamanlarda satrançta küçük yaş gruplarında birikme meydana gelmiştir. Bu da satranç ortamlarını velilerinden bağımsız düşünmemek gerekliliğini de beraberinde getirmektedir. Bu bakımdan bekleme odalarının niteliğinden kaynaklanan beklentiler yükselmektedir.

Maliyet

Turnuvanın katılımcılara getireceği mali külfeti de hesaba katmak gerekir. Ülkemizin gerçekleri ortadadır. Bunlar göz önünde bulundurularak katılımcılara en az mali yük getirebilecek seçenekler titizlikle ele alınmalıdır. Bütçe hesapları yapılırken unutulmamalıdır ki reklam gücü hitap edilen kitlenin genişliği ile doğru orantılıdır. Geniş katılımlara ulaşıldığında görülecektir ki düşük katılım payları toplamda daha fazla katkı oluşturacaktır.

Gelecek sayıda düzenlenen turnuvalar hakkında bir irdeleme yapacağım ve bazı önerilerde bulunacağım.

bu sayıda

Yayının Adı:
Mavikale

Yıl: 2

Sayı: 3

Mart 2010

ISSN 1309-1166

Sahibi
Türkiye Satranç Federasyonu Adına
Ali Nihat Yazıcı

Yayın Koordinatörü:
Murat Kul

Yayın Kurulu Başkanı:
Dr. M. Sabri Koçak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Fatma Yılmaz

Haber Koordinatörü:
Fatma Öztürk

Yayın Kurulu:
Dr. M. Sabri Koçak,
Fatma Yılmaz,
FM Ali İpek,
WIM Nilüfer Çorlulu,
Doç. Dr. Ergin Çiftçi,
Suat Boztepe,
Yaşar Y. Güngör,
Fahri Karabay,
Delal Aydın

Yönetim Yeri:
Türkiye Satranç Federasyonu
Şehit Yaşar Akansel Sokak
Özgürler İş Merkezi, No: 3 Kat: 6
Ulus-Ankara

Telefon:
0 312 309 75 94

Faks:
0 312 310 96 20

e-mail:
yayinkurulu@tsf.org.tr
satrancdergisi@gmail.com

Grafik Tasarım:
AJANSROA

Telefon:
0 212 284 0 535

Baskı:
FSF Print House

Telefon:
0 212 690 89 89

Dergimiz Basın Ahlak İlkelerine uyar.
Üç ayda bir periyodik olarak yayımlanır.
Yayın Kurulu dergide yer alan yazıları düzeltmeye, kısaltmaya ve gerekti̇ğinde değiştirmeye yetkilidir.

Baskı Türü:
Yaygın Süreli

4 Gençler **Dünya Üçüncüsü**
Betül Cemre Yıldız

6 18 Yaş Altı **Dünya Üçüncüsü**
Kübra Öztürk

10 Satrancın en hızlı kadını
Alexandra Kosteniuk

16 Dünya Takımlar Şampiyonu
Rusya

18 Barış Esen ve Mustafa Yılmaz'dan
Büyükustalığa bir adım daha

20 **Dünya Kupası'nın galibi**
Büyükusta Boris Gelfand

24 İki kardeşten Liza Amerika
Leo Türkiye adına yarıştı

28 Röportaj: Nilüfer Çınar Çorlulu
O bir Çınar

34 **David Bronstein** (1924-2006)
Hücum dahisi

37 Kitap inceleme
Satranç Sırları Stratejinin Devleri

48 Kadın gözüyle satranç
Vera Menchik

38 Röportaj: Kerim & Selim Altınok

52 Dünya Şampiyonu
Mikhail Tal

56 Kale Finalleri:
Lucena konumu

64 Arka Pencere: **Gramofon,**
Satranç, Burdur ve Elazığ

44 **Satranç ve Sanat** Satranç Ateşi

Fatma YILMAZ, Ulusal Hakem fatmayilmazfyf@gmail.com

Dünya Gençler Şampiyonası

B. Cemre Yıldız Dünya üçüncüsü

2008 yılında Gaziantep'te düzenlenen Dünya Gençler Şampiyonası Bayanlar kategorisinde gümüş madalya kazanan Kübra'dan sonra Betül de ülkemize madalya kazandırdı

Dünya Gençler Şampiyonası 21 Ekim-04 Kasım 2009 tarihlerinde Arjantin'in Puerto Madryn şehrinde yapıldı. Şampiyonaya ülkemizi temsilen Mustafa Yılmaz, Emre Can, Betül Cemre Yıldız, Kübra Öztürk katıldı.

Betül Cemre Yıldız, kızlar kategorisinde son tura 9,0 puan ile tek başına birinci olarak girdi. Betül son maçını da kazansaydı doğrudan WGM (Bayan Büyükusta) olacak ve Türkiye Satranç Federasyonu'nun "Altın Çocuklar" için planladığı ödülden 50.000 TL kazanacaktı. (Yönetim Kurulu kararı gereğince 01.01.2010 tarihine kadar ilk GM veya WGM 20 yaş altı olursa toplam 50.000 TL ödül alacağı da açıklanmıştı.)

Şampiyonada, 2009 Türkiye Bayanlar Şampiyonu Betül Cemre Yıldız son tur berabere kalarak bayanlar kategorisinde dünya üçüncüsü oldu. Hintli rakibi ile berabere kalan Yıldız 9.5 puana yükseldi. Yarım puan gerisinde bulunan WGM Cori Tello kazanırken, yine yarım puan gerisinde bulunan Hintli sporcu WGM Soumya da kazanarak Betül'ü yakaladılar. Üç sporcu 9.5 puanla birinci-üçüncü sıraları paylaştılar. Ancak eşitlik bozma sonucunda Betül Cemre üçüncülüğü aldı.

WGM Soumya eşitlik bozma ile şampiyon oldu. 2008 yılında Gaziantep'te düzenlenen Dünya Gençler Şampiyonası Bayanlar kategorisinde gümüş madalya kazanan Kübra'dan sonra Betül de ülkemize madalya kazandırdı.

Şampiyona sonunda ilk GM normunu da alan şampiyonumuzu tebrik ediyor normlarının ve başarılarının devamını diliyoruz.

Betül Cemre Yıldız

Kaybetmemeliyim!

Betül Cemre Yıldız'dan 2009 Türkiye Şampiyonası sonrası bir maçını Mavikale okuyucuları için analiz etmesini istemiştik. Betül de sıralamayı etkilemesi bakımından çok önemli olan, Zehra Topel'le 2009 Türkiye Bayanlar Şampiyonasında 4. turda oynadığı maçını analiz etti.

Betül Cemre Yıldız - Zehra Topel [B51]

Türkiye Bayanlar Şampiyonası, Konya, 11.07.2009

2002'den başlayarak 5 yıl üst üste hiç kaybetmeden Türkiye bayanlar şampiyonu oldum. 2002'den bu yana Türkiye Bayanlar Şampiyonaları'nda kaybettiğim tek Türk sporcu Zehra Topel'di. O sene de (2007) Zehra Türkiye bayanlar şampiyonu olmuştu. Bu yüzden 2009 Türkiye Şampiyonası'nda oynadığım aşağıdaki maç bu seneki sıralamamda etkili olacak en kritik maçtı benim için.

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.♗b5 d6 Zehra ile Ligler'deki maçımızda 3...e6 oynamıştı onun için bu maçta d6 hamlesi beklemediğim bir hamleydi ve o hamleye yönelik yeni bir hazırlığım yoktu. Bu nedenle daha önceki hazırlıklarımdan yararlandım.

4.0–0 ♗d7 5.♖e1 ♘f6 6.h3 a6 7.♗f1 ♘d4 Burada daha çok 7...e6, 7... e5, 7...g6, 7... ♘e5 hamleleri oynanıyor. ♘d4 hamlesi de

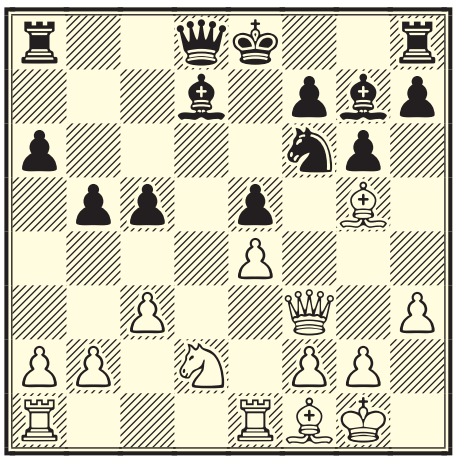
ilginç bir hamle. Maçtan sonraki analizlerimde ♘d4 hamlesinin bir kez oynanmış olduğunu gördüm.

8.c3 ♘×f3+ **9.**♕×f3 **g6** 9...e5 10.a4 g6 11.a5 ♗ g7 12. ♗c4 0–0 13.d3–h6 14. ♗e3 ♗c6 15. ♘d2 daha iyi bir konumdu.

10.d4 e5 e5 hamlesini yaptığında çok şaşırdım. Zehra ile maçtan sonraki konuşmalarımızda da bu hamlenin kötü olduğunu onayladık.

11.d×e5 d×e5 12.♗g5 ♗g7 13.♘d2 b5

Belki de öncelikle h6 sürmesi daha iyiydi.

Vezirkanadındaki zayıflığa saldırmak zorunda olduğumu düşündüm.

14.a4 ♖**b8 15.a×b5 a×b5 16.♘b3** Hemen kaleyi 7. yataya gelmeliydim 16. ♖a7 h6 17. ♗e3 c4 18. ♖ea1 ve vezirkanadında üstünlük var.

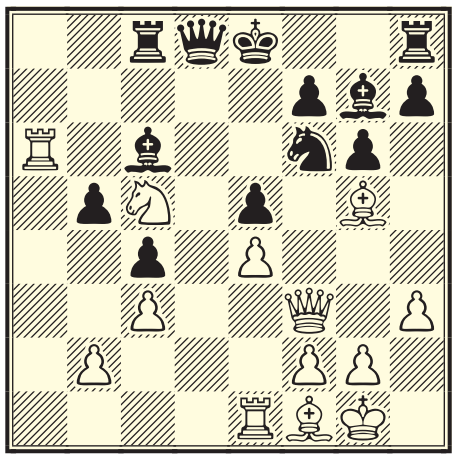
16... c4 17.♘c5 ♗c6 Maç sırasında 17... ♗c8 hamlesinin daha iyi olduğunu düşünmüştüm, ancak buna karşı da 18. ♖a7 ve a hattında kaleleri çiftleyecektim.

18.♖a6 Maçtan sonra ağabeyim 18.b3 hamlesinin çok ilginç olduğunu söyledi. Birlikte inceledik ve 18...cb3 19. ♖a6 ♖c8 20. ♖c6 ♖c6 21. ♗b5 ♕b6 22. ♗c6 ♕c6 23. ♘×b3 ve Beyazın piyon üstünlüğü var.

18... ♖c8 (Diyagram)

c4 piyonu zayıflığına saldırmam gerekiyordu.

19.b3 ♕**e7 20.b×c4** ♕**×c5**

20...bc4 21. ♖ea1 0–0 22. ♖6a5 ve daha sonra c4 piyonu düşer.

21.♗×f6 ♗×f6 22.♕**×f6 0–0 23.c×b5**

23. ♖ea1 hamlesi daha iyiydi. ♗e4 24. ♖e1 ♗ b7 25. ♖e5 ♕e5 26. ♕e5 ♗a6 27.cb5 ♖fe8 28. ♕d6 ve Beyaz üstün.

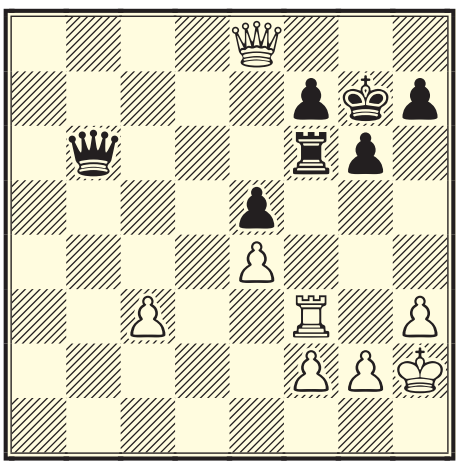
23... ♗×b5 24.♗×b5

Birkaç hamle önceki hesaplarımda bu konumda ♖a5 düşünmüştüm ancak basitçe 24... ♕c3 var, bu nedenle kendime kızmıştım maç sırasında.

24... ♕**×b5 25.**♖**b6**

Bir an için piyonu geri verdiğim düşünülebilir, ancak ♖b6 dışında ♖e3 de var.

25...♕**a5 26.**♖**c6** ♕**b5 27.**♖**×c8** ♖**×c8 28.**♖**e3** ♖**c6 29.**♕**e7** ♕**b1+ 30.**♔**h2** ♖**e6 31.**♕**d7** ♕**b6 32.**♖**f3** ♖**f6 33.**♕**e8+** ♔**g7**

34.♕**×e5**

İkinci piyonu kazanmam rahatlatmıştı

beni çünkü çok da kolay olmayan bir vezir kale oyunsonu vardı ve c piyonunu sürmek pek kolay değildi.

34...♕**d6 35.**♕**×d6** ♖**×d6**

Zehra kale oyunsonuna girmeyi tercih etti.

36.♔**g3** ♖**d2 37.**♔**f4** ♖**e2 38.g4** ♔**f6 39.g5+** ♔**e6 40.**♔**g3**

Ben de kale oyunsonunda biraz tedbirli oynamayı tercih ettim. Ufak bir hatam yarım puanımı götürebilirdi.

40...♖**c2 41.**♖**d3 f5 42.g×f6** ♔**×f6 43.f4** ♖**e2 44.**♔**f3** ♖**h2 45.**♔**g4** ♖**g2+ 46.**♖**g3** ♖**c2 47.e5+** ♔**e6**

Şah ile hem arkadan dolaşmam hem de h7 piyonuna saldırmam gerekiyordu çünkü hiçbir piyonumu süremiyordum. Bu durumda farklı ve daha çabuk kazançlarım olmasına rağmen ben daha yavaş ama güvenli oynamayı tercih ettim.

48.♔**g5** ♖**f2 49.**♖**d3 h6+ 50.**♔**g4 h5+ 51.**♔**g3** ♖**c2 52.**♖**d6+** ♔**f5 53.**♖**f6+** ♔**e4 54.e6** ♖**×c3+ 55.**♔**h4** ♖**e3 56.**♔**g5** ♖**g3+ 57.**♔**h6** ♔**d5 58.**♔**g7** ♖**×h3 59.e7** ♖**e3 60.**♔**f7** ♖**×e7+ 61.**♔**×e7** ♔**e4 62.**♔**f7 h4 63.**♔**×g6 1–0**

WIM Kübra Öztürk
Dünya üçüncüsü oldu

Dünya Yaş Grupları Satranç Şampiyonası 11-23 Kasım 2009 tarihlerinde Antalya'nın Kemer ilçesinde düzenlendi. 89 Ülkeden 1329 Sporcu Antalya'da Buluştu

Antalya'nın Kemer ilçesinde bulunan Limra Otel, 2009 Dünya Yaş Grupları Şampiyonası için 89 ülkeden 1329 satranç sporcusu ile antrenör, idareci, medya temsilcisi ve velilerden oluşan bin civarında katılımcıyla birlikte toplamda 2400 kişilik devasa bir kitleyi ağırladı. 8-10-12-14-16-18 olmak üzere altı yaş grubunda kız ve erkek sporcuların mücadele ettiği şampiyonada, dünyanın çeşitli yerlerinden 38 hakem görev yaptı. Türkiye Satranç Federasyonu, toplam 50 kişiden oluşan organizasyon ekibi ile Türkiye'de ikinci kez düzenlenen Yaş Grupları Dünya Şampiyonasını başarılı bir şekilde organize etti.

Şampiyonanın ilk hamlesi Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Ali Nihat Yazıcı ve İş Bankası Yönetim Kurulu Başkanı Caner Çimenbiçer tarafından yapıldı. FIDE As Başkanı Georgios Makropoulos ve Global Chess CEO'su Geoffrey Borg'da açılışta hazır bulundular.

Her yaş grubunun en iyi oyuncularının yer aldığı, toplam 60 masada gerçekleşen maçlar, Türkiye Satranç Federasyonu'nun "Sanal Stadyumlarından" yayınlanarak dünyanın 89 ülkesinden satranç severlerin aynı anda karşılaşmaları izleyebilmeleri sağlandı.

Şampiyonaya ülkemizden 150 satranç sporcusu katılarak başarılı sonuçlara imza attılar.

2007 ve 2008 Avrupa Şampiyonu başarılı genç sporcu WIM Kübra Öztürk son tur Kazak rakibini mağlup ederek 8 puan ile 18 yaş altı bayanlar kategorisinde dünya

Dünya üçüncüsü Kübra Öztürk son tur maçında

Gençlik ve Spor Genel Müdürü Yunus Akgül Şampiyonayı ziyaret ederek milli takım sporcularıyla buluştu.

üçüncüsü oldu.

Nezihe Ezgi Menzi, Batuhan Daştan ve Mustafa Yılmaz şampiyonanın finaline kadar istikrarlı ve başarılı bir şekilde ilerleyen, fakat son anda şansları dönen oyuncular-dandı. Nezihe Ezgi Menzi 12 yaş altı bayanlar kategorisinde 8 puan ile beşinci, 12 yaş altı genel kategorisinde yarışan Batuhan Daştan 8 puan ile yedinci ve 18 yaş genel kategorisinde mücadele eden Mustafa Yılmaz 7,5 puanla şampiyonayı altıncı sırada bitirdiler.

12 gün süren uzun, yorucu ve bir o kadar da eğlenceli maratonun sonunda kategorilerinde dereceye giren başarılı sporcular şu şekilde:

8 Yaş Genel Kategori

1. Aryan Gholami (İran) 9 puan

2. Tanuj Vasudeva(Amerika) 8,5 puan

3. M. Amin Tabatabaei (İran) 8,5 puan

8 Yaş Kızlar Kategorisi

1. Ruotong Chu (Çin) 9,5 puan

2. S. Palakollu (Amerika) 8,5 puan

3. Yunshan Li (Çin) 8,5 puan

10 Yaş Genel Kategori

1- Jinshi Bai (Çin) 9 puan

2- M. Karthikeyan (Hindistan) 9 puan

Türkiye Satranç Federasyonu Dev Bir Organizasyona Ev Sahipliği Yaptı

3- Han Yu Zhang (Çin) 9 puan

10 Yaş Kızlar Kategorisi

1- G. V. Qizi Mammadzada (Azerbaycan) 10,5 puan

2- M. F. Ivana (Hindistan) 8,5 puan

3- H. Q. Hojjatova Aydan (Azerbaycan) 8,5 puan

12 Yaş Genel Kategori

1- Bobby Cheng (Avusturalya) 9 puan

2- K. Duda Jan (Polonya) 8,5 puan

3- Richard Wang (Kanada) 8,5 puan

12 Yaş Kızlar Kategorisi

1- S. Khademalsharieh (İran) 10 puan

2- Anna Styazhkina (Rusya) 9,5 puan

3- A. Goryachkina (Rusya) 8,5 puan

14 Yaş Genel Kategori

1- Jorge Cori (Peru) 9 puan

2- Kamil Dragun (Polonya) 8,5 puan

3- G V Sai Krishna (Hindistan) 8,5 puan

14 Yaş Kızlar Kategorisi

1- Marsel Efroimski (İsrail) 9 puan

2- Aleksandra Lach (Polonya) 9 puan

3- J Saranya (Hindistan) 8,5 puan

16 Yaş Genel Kategori

1- S P Sethuraman (Hindistan) 9 puan

2- S. Gujrathi Vidit (Hindistan) 9 puan

3- Maxime Lagarde (Fransa) 8 puan

16 Yaş Kızlar Kategorisi

1- Deysi Cori (Peru) 10 puan

2- Meri Arabidze (Gürcistan) 8,5 puan

3- Paikidze Nazi (Gürcistan) 8 puan

18 Yaş Genel Kategori

1- Maxim Matlakov (Rusya) 9 puan

2- I. Salgado Lopez (İspanya) 8,5 puan

3- Kacper Piorun (Polonya) 8 puan

18 Yaş Kızlar Kategorisi

1- Olga Girya (Rusya) 8,5 puan

2- T. Keti (Gürcistan) 8,5 puan

3- Kübra Öztürk (Türkiye) 8 puan

Yılmaz, Mustafa (2468) - Benidze,Davit (2450), Açılış Kodu: B18, Tur 7

1.e4 c6 2.d4 d5 3.♘c3 d×e4 4.♘×e4 ♗f5 5.♘g3 ♗g6 6.♘h3 ♘f6 7.♘f4 e5 8.♘×g6 h×g6 9.d×e5 ♕a5+ 10.♗d2 ♕×e5+ 11.♕e2 ♕×e2+ 12.♗×e2 ♘bd7 13.0–0 ♗d6 14.♖ad1 0–0 15.♖fe1 ♖fe8 16.♗f1 ♗e5 17.c3 ♘b6 18.♗c1 ♗c7 19.♗d3 ♖ad8 20.♗c2 ♖×d1 21.♖×d1 ♘bd5 22.c4 ♘b4 23.♗b1 c5 24.♔f1 ♘c6 25.♖e1 ♖d8 26.♗c2 ♘b4 27.♗b3 ♘d3 28.♖d1 ♘×c1 29.♖×c1 ♖d2 30.♖e1 ♖×b2 31.♘e4 ♗a5 32.♘×f6+ g×f6 33.♖e8+ ♔g7 34.g3 ♗c3 35.♖e2 ♖b1+ 36.♔g2 ♗d4 37.♗c2 ♖b4 38.♗d3 a6 39.♖c2 b5 40.♔f3 f5 41.h3 ♔f6 42.♔e2 b×c4 43.♗×c4 a5 44.g4 f×g4 45.h×g4 ♖b7 46.♔d3 ♔g5 47.f3 ♖d7 48.♔d2 ♔f4 49.♗e2 ♗f2+ 50.♔c1 ♗e3+ 51.♔b2 ♗f2 52.♔b3 ♔e3 53.♔a4 ♗e1 54.♔b5 ♗d2 55.♔c6 ♖d8 56.♗c4 f6 57.♗d5 ♗b4 58.♗e4 ♔d4 59.♗×g6 c4 60.♖e2 ♖c8+ 61.♔b5 ♖c5+

"Hımm, en iyisi şahımı kaçayım"

Şampiyonanın en küçük erkek oyuncusu Vietnam'dan NGUYEN Huynh Minh Thien

62.♔a4 ♖g5 63.♗h7 ♖g7 64.♗f5 ♖b7 65.a3 ♗c3 66.♖e4+ ♔c5 67.♖e8 ♗e5 68.♖c8+ ♗c7 69.♗e4 ♖a7 70.♖f8 ♗e5 71.f4 ♗×f4 72.♖×f6 ♗c1 73.♖c6+ ♔d4 74.♗f5 ♔d5 75.♖c8 ♗b2 76.♖d8+ ♔e5 77.♖c8 ♔d5 78.♖d8+ ♔e5 79.♖c8 ♔d5 ½–½

Kübra Öztürk (2177) - Anna Warakomska (2189), Açılış Kodu: E18, Tur 7

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘f3 b6 4.g3 ♗b7 5.♗g2 ♗e7 6.♘c3 0–0 7.0–0 ♘a6 8.a3 d5 9.♘e5 c5 10.c×d5 e×d5 11.♗e3 ♘c7 12.♕a4 ♕e8 13.♖ac1 ♘e6 14.d×c5 b×c5 15.♖fd1 ♕×a4 16.♘×a4 ♖ac8 17.f4 g6 18.g4 ♗d6 19.h3 ♖fd8 20.♘c3 ♖b8 21.g5 ♘h5 22.♗×d5 ♗×e5 23.f×e5 ♘hf4 24.♗×e6 ♘×e6 25.♖d6 ♔f8 26.♖cd1 ♔e7 27.♘a4 ♖×d6 28.e×d6+ ♔d7 29.♖f1 ♔×d6 30.♘×c5 ♗d5 31.♘d3 ♗e4 32.b4 ♖b7 33.♖c1 a6 34.♔f2 ♖b5 35.♘c5 ♘×c5 36.♗×c5+ ♔e6 37.♔e3 ♗g2 38.♔f4 ♗d5 39.e4 ♗b3 40.♖c3 ♗a2 41.♖d3 f5 42.e×f5+ g×f5 43.♖d6+ ♔f7 44.♖×a6 ♗b1 45.h4 ♖b8 46.h5 ♖d8 47.♖a7+ ♔g8 48.g6 h×g6 49.h×g6 ♖e8 50.a4 1–0

Nezihe Ezgi Menzi (1847)- Sarah Chiang (1713), Açılış Kodu: B19, Tur 11

1.e4 c6 2.d4 d5 3.♘c3 d×e4 4.♘×e4 ♗f5 5.♘g3 ♗g6 6.h4 h6 7.♘f3 ♘d7 8.h5 ♗h7 9.♗d3 ♗×d3 10.♕×d3 e6 11.♗d2 ♘gf6 12.0–0–0 ♗e7 13.♕e2 0–0 14.♘f1 c5 15.g4 c×d4 16.g5 h×g5 17.♗×g5 ♕a5 18.♔b1 e5 19.h6 g6 20.h7+ ♔h8 21.♗h6 ♖fe8 22.♘g5 ♕a6 23.♕f3 ♕c6 24.♕h3 ♘h5 25.♘×f7+ ♔×h7 26.♘g3 ♔g8 27.♘×h5 ♔×f7 28.♕b3+ ♕e6 29.♕×e6+ ♔×e6 30.♘g7+ ♔d5 31.♘×e8 ♖×e8 32.♖hg1 ♖g8 33.♗g5 ♗d6 34.c3 ♔c5 35.c×d4+ e×d4 36.♖g4 ♗e5 37.♗e7+ ♔d5 38.f4 ♔e6 39.f×e5 ♔×e7 40.♖g5 ♘c5 41.♖dg1 ♔f7 42.♖f1+ ♔g7 43.♖f6 ♔h7 44.e6 ♘e4 45.♖f7+ ♔h6 46.♖d5 ♘g5 47.♖e7 ♖f8 48.♖×d4 ♖f1+ 49.♔c2 ♘f3 50.♖d1 1–0

Batuhan Daştan (1959) - Harutyunian Tigran K (2035), Açılış Kodu: B76, Tur 8

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 g6 6.♗e3 ♗g7 7.f3 ♘c6 8.♕d2 0–0 9.0–0–0 d5 10.♔b1 ♘×d4 11.e5 ♘f5 12.e×f6 ♗×f6 13.♘×d5 ♕×d5 14.♕×d5 ♘×e3 15.♕d2 ♘×d1 16.♕×d1 ♗e6 17.♗e2 ♖ac8 18.g4 ♖c5 19.♗d3 b5 20.♕e2 b4 21.h4 ♖fc8 22.h5 ♖a5 23.b3 ♖cc5 24.a4 b×a3 25.♔a2 ♖c6 26.f4 ♗d5 27.♖d1 ♖e6 28.♕f2 ♖d6 29.g5 ♗c3 30.♕e2 ♔f8 31.f5 ♗c6 32.♗e4 ♗×e4 33.♕×e4 g×f5 34.♕a8+ ♔g7 35.h6+ ♔g6 36.♕g8+ ♔h5 37.♕×f7+ ♔×g5 38.♕×e7+ ♖f6 39.♕e3+ f4 40.♕×c3 ♖af5 41.♕f3 ♔×h6 42.♖h1+ ♔g6 43.c4 h5 44.♖d1 ♖e5 45.♖c1 ♖e3 46.♕f2 ♔f5 47.c5 ♖fe6 48.♕h4 ♖e2+ 49.♔×a3 f3 50.♕×h5+ ♔f4 51.♖c4+ ♔g3 52.♕h4+ ♔g2 53.♖g4+ 1–0

Kübra Öztürk (2177) - Guliskhan Nakhbayeva (2201), A. Kodu: B41, Tur 11

1.d4 ♘f6 2.c4 c5 3.♘f3 c×d4 4.♘×d4 a6 5.♘c3 ♕c7 6.e4 e6 7.a3 b6 8.♗e3 ♗b7 9.f3 ♗e7 10.♗e2 d6 11.0–0 0–0 12.♕e1 ♘bd7 13.b4 ♖ac8 14.♖c1 ♖fe8 15.♕f2 ♕b8 16.♖fd1 ♗d8 17.g4 ♘e5 18.♘a4 g5 19.h4 h6 20.h×g5 h×g5 21.♘b3 d5 22.e×d5 e×d5 23.c5 ♘c4 24.♗×c4 d×c4 25.♘d4 ♕e5 26.♘f5 b5 27.♘b6 ♖c6 28.♖e1 ♖ce6 29.♘d6 ♖8e7 30.♗d2 ♕b2 31.♖×e6 f×e6 32.♖e1 ♗×f3 33.♗×g5 ♕×a3 34.♕e3 ♕×e3+ 35.♖×e3 ♖g7 36.♗×f6 ♗×f6 37.♖×f3 ♗d4+ 38.♔f1 c3 39.♔e2 ♖×g4 40.♔d3 a5 41.♘×b5 a×b4 42.♘×d4 e5 43.♘f5 e4+ 44.♔e3 e×f3 45.♘h6+ ♔f8 46.♘×g4 ♔e8 47.♔d3 ♔d8 48.♔e4 1–0

Psikolojik duvarlar

Ustalık yolunda ilerleyen birçok satranççı performansından memnun kalmadığı, başarı grafiğindeki çıkışların azaldığı bir döneme girer. Bu durak noktaları, doğal bir gelişimin belirtileridir ve kimi sporcular için kolay, kimileri için ise sancılı bir hal alır. Bu konuda ilaç olması beklenen "zaman" durak noktalarında kalanlar için, duvar ören bir etken olmaya başlar. Artık kendine güveni, inancı eksik olan bu sporcular için bir lidere ihtiyaç vardır!

Zaman içinde aşılamamış eşikler gün gelir bir kişi tarafından aşılır ve bu başarı "Bunu o yapabildiyse ben de yapabilirim." düşüncesi için somut bir kanıt olur. İşte bu gerçek yeterli gücü, güveni, potansiyeli kendinde bulamayan, göremeyen sporcu için artık bir sıçrama tahtasıdır. Bu anlamda ilk başarı, ilk kişi önemlidir.

Son zamanlarda A Milli Takımı sporcularımızın performans grafiklerindeki yükselişi Kıvanç Haznedaroğlu'nun GM unvanını elde etmesiyle aşılan psikolojik duvarın oluşturduğu şıçrama tahtası ile ilişkilendirmek çok yerinde olur. GM Kıvanç'ın lokomotif görevi gören bu başarısı ile yakın zamanda elde edilen başarılı sonuçları aşağıda özetleyelim:

1 Kasım 2009: IM Kıvanç Haznedaroğlu'nun GM unvanı resmiyet kazandı.
15 Kasım 2009: IM Mert Erdoğdu Sırbistan'da düzenlenen Turbo-GM Turnuvası'nda ilk GM normunu aldı.
3 Aralık 2009: IM Mert Erdoğdu Ukrayna'da düzenlenen Vasylyshyn Memorial Turnuvası'nda ikinci GM normunu aldı.
18 Aralık 2009: IM Mustafa Yılmaz ve IM Barış Esen Ankara'da düzenlenen Angora GM Turnuvası'nda ilk GM normlarını aldılar.
13 Ocak 2010: IM Emre Can Bursa'da düzenlenen Dünya Takımlar Şampiyonası'nda üçüncü ve son GM normunu aldı.

Kazanılan bu normların yanı sıra sporcularımızın 14 Ocak itibariyle sona eren Dünya Takımlar Şampiyonası'nda güçlü rakiplere karşı elde ettikleri kayda değer başarılı sonuçlara da bir göz atalım:

2010 Bursa Dünya Takımlar Şampiyonası

Tur	Adı Soyadı	ELO	Sonuç	Adı Soyadı	ELO
1	IM Emre Can	2442	1-0	GM Yuri Shulman	2624
3	IM Mert Erdoğdu	2513	1/2-1/2	GM Levon Aronian	2781
5	GM Dmitry Jakovenko	2730	1/2-1/2	GM Kıvanç Haz.	2498
7	GM Emil Sutovsky	2657	0-1	IM Mustafa Yılmaz	2478
7	GM Maxim Rodshtein	2622	0-1	IM Barış Esen	2513
8	GM Kıvanç Haz.	2498	1-0	GM Giovanni Vescovi	2660

Bu başarılar sadece A Milli Takımı sporcularımızdan değil altyapıdan gelen sporcularımız için de oluşmalıdır. Bu açıdan bakıldığında oyun gücü, yaş, UKD ve ELO gibi kriterlere göre oluşan psikolojik duvarları yıkmasını beklediğimiz için gerekli zemin oluşturulmalıdır. Bu, kalitesi yüksek daha çok turnuvanın ülkemizde düzenlenmesi gerekliliği anlamını taşıyor. Bu amacı taşıyan Angora Turnuvaları'nın ikinci ve üçüncüsü şubat ayında düzenlenecek.

14-20 Şubat, Ankara: Angora WGM Turnuvası

21-27 Şubat, Ankara: Angora GM Turnuvası

Daha çok A Milli Takımımıza hitap eden bu yarışmalardan sonra IM, WIM turnuvaları ile oyun kuvvetine oranla ELO puanı çok düşük kalmış sporcularımız için ELO turnuvalarının da yapılması düşünülmektedir. Bu yarışmalarda oynama fırsatı yakalayan sporcularımızın psikolojik duvarları yıkma ve böylelikle başarı yolunu açacak kişi olma hedeflerini benimsemeleri gerekmektedir.

Oyun arşivi hizmete girdi

http://turkbase.tsf.org.tr

Ülkemiz adına yarışan sporcuların ulusal ve uluslar arası yarışmalarda oynadıkları 70.000'den fazla oyunun yer aldığı satranç oyun arşivi hizmete girdi.

En eski oyunun 1962 yılına ait olduğu oyun bankasında 10.000'den fazla sporcumuzun oynadığı oyunlara ulaşabileceğiniz gibi "Turkbase" sayfasından yapılan arama sonucu ile sporcunun:

- Oyunlarında uyguladığı açılışların analizini,
- İstatistik verilerle performans grafiğini,
- UKD ve ELO bilgilerini de görebilirsiniz.

Bu veriler sayesinde turnuvalarda rakibe karşı yapılan ön hazırlıklar için daha çok bilgiye ulaşılabilecek. Bu durum rekabetin kalitesini arttıracağı gibi elde edilen verilere göre sporcular da kendi zayıf yanlarını görme şansı yakalayacaklar.

Ülkemizdeki en kapsamlı satranç oyun veri tabanında daha çok ulusal ve uluslar arası yarışmaların oyunları yer almaktadır. Zaman içerisinde bu kapsam genişletilerek yöresel yarışmalarında oyunlarını içeren bir "Turkbase" oluşacaktır.

Türkiye Satranç Federasyonu'nun projeleri arasında yer alan bu çalışmanın hayata geçirilmesinin büyük satranç ailemize faydalı olması dileğiyle...

Fatma ÖZTÜRK, TSF SPOR UZMANI fatma_koc@tsf.org.tr

Dünya Bayanlar Hızlı Satranç Kupası

Alexandra Kosteniuk'un

Türkiye Satranç Federasyonu ve ACP (Profesyonel Satranççılar Birliği) işbirliği ile gerçekleşen Dünya Bayanlar Hızlı Satranç Kupası 30 Kasım- 4 Aralık 2009 tarihleri arasında Konya Rixos Otel'de düzenlendi

Bayan satrancının kuvvetli oyuncularının ağırlandığı kupaya 2008 Bayanlar Dünya Şampiyonu Rus GM Alexandra Kosteniuk, Ukrayna'dan WGM Natalia Zhukova, genç yetenek Nezihe Ezgi Menzi, Rus IM Nadezhda Kosintseva, 2009 Avrupa Bireysel Şampiyonu Rus GM Tatiana Kosintseva, İsveç'ten GM Pia Cramling, İsrailli IM Masha Klinova, 2009 Dünya Gençler Üçüncüsü WIM Betül Cemre Yıldız, 2009 Dünya 18 Yaş Altı Üçüncüsü Kübra Öztürk, Gürcü IM Lela Javakhishvili, Litvanya'dan IM Viktorija Cmilyte, Polonyalı GM Monika Socko katıldı.

11 tur Döner Sistem üzerinden oynanan Hızlı Satranç Kupası'nın galibi 10 puan ile Rus GM Alexandra Kosteniuk olurken, IM Viktorija Cmilyte 8,0 puan ile ikinci, GM Tatiana Kosintseva ise 7,5 puan ile üçüncü oldu.

20.000,00 dolar ödülün dağıtıldığı kupada mücadele eden dünyaca ünlü bayan satranççıların sekizi, 2009 Kasım ayı ELO listesinde ilk kırkın içinde yer alan oyuncularda. Sekiz ülkeden 12 sporcunun mücadele ettiği Dünya Hızlı Satranç Kupası, genç satranççılar Nezihe Ezgi Menzi, Kübra Öztürk ve Betül Cemre Yıldız için de oldukça önemli bir tecrübe oldu.

Mavikale, kupanın yıldızları GM Kosteniuk, IM Cmilyte ve Kosintseva kardeşler ile röportaj yapmayı ihmal etmedi. Kupanın galipleri dünyada bayan satrancı, satrancın eğitime katkıları, satranca ve yaşama dair diğer konulardaki düşüncelerini paylaştılar.

Alexandra Kosteniuk

GM Alexandra Kosteniuk Mavikale'nin sorularını yanıtlıyor;

Türkiye'ye ilk gelişiniz mi?

Hayır, ikinci gelişim, Mart 2009'da FIDE Yönetim Kurulu Toplantısı için İstanbul'a gelmiştim. Ardından FIDE Women GP'nin açılışına katılmıştım. Bu ikinci gelişim fakat bir turnuvada oynamak için ilk defa Türkiye'deyim.

Türkiye hakkında neler düşünüyorsunuz?

Etrafa bakacak ve gezecek fazla zamanım olmadı fakat Türkiye Satranç Federasyonu'nun son zamanlarda oldukça aktif olduğunu, çok sayıda birinci sınıf organizasyon gerçekleştirdiğini görüyorum. Bayan satrancı için büyük adımlar atılmış olmasından da oldukça memnunum. Yaklaşık bir ay sonra yani Ocak 2010'da FIDE Yönetim Kurulu Toplantısı için tekrar geleceğim.

Hiç şüphesiz satrancı gençlere tanıtmak için oldukça önemli bir role sahipsiniz. İleride kendinizi nerede görüyorsunuz?

Profesyonel olarak satranç oynamaya olabildiğince devam edeceğim. Fakat bu çok zor bir iş, çünkü bir ailem ve profesyonel olarak oynamak dışında satranç için yapacağım çok şey var. Yani gerçekten zor bir durum. Ama profesyonel kariyerim sona erdiğinde de satranç oynayarak, onu geliştirerek veya tanıtarak bir şekilde satrançla ilişkili olacağımdan eminim.

Türkiye'de satranç okullarda ders olarak okutulmakta. Satrancın güçlü bir eğitim

Final sıralaması

SIRA	ÜNVAN	SOYADI-ADI	ELO	ÜLKE	Puan
1	GM	Kosteniuk Alexandra	2517	RUS	10
2	IM	Cmilyte Viktorija	2480	LTU	8
3	GM	Kosintseva Tatiana	2522	RUS	7.5
4	GM	Cramling Pia	2525	SWE	7
5	GM	Socko Monika	2457	POL	7
6	IM	Kosintseva Nadezhda	2518	RUS	6.5
7	WGM	Zhukova Natalia	2465	UKR	5.5
8	WIM	Yıldız Betül Cemre	2213	TUR	4
9	IM	Klinova Masha	2305	ISR	4
10	IM	Javakhishvili Lela	2482	GEO	3.5
11	WIM	Öztürk Kübra	2177	TUR	3
12		Menzi Nezihe Ezgi	1847	TUR	0

aracı olarak kullanılabileceğini düşünüyor musunuz? Satrancın Türkiye'deki gelişimi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Bence satrancın müfredata girmesi oldukça iyi bir fikir. Rusya'da, özellikle Moskova'da satranç hemen her okulda okutulmakta, çocuklar nasıl satranç oynandığını öğrenmekteler. Annem ve ben 3 ile 6 yaş arası çocuklar için bir okul açtık. Satrancı çocukları okula hazırlamak için bir araç olarak kullanıyoruz. Bu onlara kesinlikle çok yardımcı oluyor, aileler sonuçlar karşısında şaşırıyorlar. Türkiye'de de bunun yapılıyor olması harika bir şey. Satrancı dünya şampiyonu olma amacıyla öğrenmek şart değil. Satranç öğrenmenin ne kadar önemli ve faydalı olduğunu onu öğrenirken çocukların kazandığı becerilerle ölçebilirsiniz. Çünkü satranç oynarken düşünmek, rakibin hareketlerini anlamak ve tüm hamlelerinizin bir sonuçla biteceğini bilmek zorundasınız. Yani ne kadar iyi çalışırsanız sonuçları da o kadar iyi olacaktır. Satranç aracılığıyla çocuklara okulda, üniversitede ve hayatta çok önemli konularda yardımcı olabilirsiniz.

Bayan satrancının geleceği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Bayan satranççıları bu spora daha fazla çekebilmek için neler yapmalıyız?

Açıkçası ben bayan satrancı hakkında oldukça iyimserim. Bence bayan satrancı erkeklerinkinden çok çok daha ilgi çekici olabilir. Sadece daha çok çalışmalı, ilgi toplamalı ve satrançtan daha çok bahsetmeliyiz. Örnek alınabilecek kişileri ortaya

> Ne kadar iyi çalışırsanız sonuçları o kadar iyi olacaktır. Satranç aracılığıyla çocuklara okulda, üniversitede ve hayatta çok önemli konularda yardımcı olabilirsiniz

çıkarmalıyız. Dünyada erkekler kadar olmasa da oldukça çok bayan satranç oynamakta. Fakat dediğim gibi bir aileniz varsa ve onlardan uzun süre ayrı kalmak zorunda kalıyorsanız bu oldukça zor bir uğraş haline geliyor. Bu durumu değiştirmek, bayan satrancından daha fazla söz etmek ve bayanlara yönelik turnuvaları çoğaltmak zorundayız.

Sadece bayanlara yönelik organizasyonlar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Bu tip faaliyetler daha çok bayanı satranca çekmek için yararlı mıdır?

Gençken bayan turnuvalarından pek hoşlanmazdım. Bu turnuvalardan kaçınır, yalnızca açık turnuvalara katılırdım. Fakat şimdi, özellikle de bir aileniz varsa erkeklerin seviyesinde mücadele etmek oldukça zor. Tabii ki bu tip turnuvalarda elimden geleni yapıyorum fakat çok fazla organizasyona katılamıyorum. Bence bayanlara yönelik turnuvalar, özellikle yıldırım ve hızlı turnuvalar kadınlara oynamaları ve mücadele etmeleri için daha çok şans tanımakta. Çünkü hızlı şampiyonalar maksimum üç gün sürüyor. Böylece bir bayan için bu tip turnuvalara gelip oynamak iki ya da üç hafta süren turnuvalarda oynamaktan çok daha kolay oluyor. Açık turnuvalarda en fazla en iyi beş bayan erkeklerle aynı seviyede mücadele edip ödül alabiliyorken, yalnızca bayanlara yönelik turnuvalarda katılan her bayanın ödül kazanma şansı oluyor.

Sizce dünyada gelecek vadeden en iyi bayan oyuncu kim?

Bence Hou Yifan genç satranççıların içinde yıldızı parlayan bir oyuncu. O sadece 15 yaşında ve çok ciddi bir gelişme göstermekte.

Birçok dünya şampiyonu Rusya'dan çıkıyor, bunun nedeni ne olabilir? Hangi özellikler Rusları dünyada bir numara yapıyor?

Ben birçok dünya şampiyonunun Sovyetler Birliği döneminden geldiğini söylerdim. Çünkü bu tamamen Rusya'yı yansıtmıyor, Sovyetlerin sistemi daha farklıydı. Sovyetlerdeki sistemi bugünün Çin'ine benzetebiliriz. Hemen hemen aynı sistemi uyguladılar. Satranç oyuncusuna tüm ihtiyacı olanı vermek, oyuncunun hiçbir şey için endişelenmemesini sağlamak, ailelerinin nasıl geçineceklerini değil, yalnızca satranca odaklanıp, oynamalarını sağlamak gibi bir sistemleri var. Bu kesinlikle başka bir hikâye. Rusya'dan bahsedecek olursak yakın geçmişteki ilk dünya şampiyonu benim.

Yani aslında birçok şampiyon Rusya'dan çıkmadı, tabii ki çok iyi bir geçmişimiz, çok güçlü oyuncularımız var. Ama bunların tek nedeni Sovyetler'dir. Ama şu anki durum tamamen farklı, ekonomik problemlerden dolayı bugünlerde satranç oyuncusu olmak oldukça zor. Özellikle de bayan satranççılar için.

Satranççı bir sporcu velisinin yapması gerekenler nelerdir?

Rusya'da üst sıralarda yer alan satranççılara baktığımızda onların doğru eğitilmesi için ellerinden geleni yapan, gelecekleri için en iyisini yapmaya çalışan hep aileleri olmuştur. Hiç şüphesiz çocukları için çok fazla şey yapıyorlar. Çocuğunuzun ileride başarılı olmasını sağlamak için küçük yaşta yatırım yapmalısınız, bu yalnızca para değil, ona ayırdığınız zaman, güler yüzünüz ve ona kattığınız her şey olabilir. Bu oldukça gayret gerektiren bir durum, çünkü anne olduğunuzda bunu çok daha iyi anlıyorsunuz. Ben kötü bir anne olduğumu düşünüyorum. Çünkü ekim ayından bu yana yalnızca on gün evdeydim ve bu on günde de sadece satranç çalıştım. Kızım yanıma geliyor, bana bakıyor, bense oturmuş satranç çalışıyorum ve o da "Annem yine çok meşgul!" deyip gidiyor. Dengeyi tutturmak oldukça zor. Bu dengenin ne kadar zor olduğunu şimdi anlıyorum. Bana ellerinden gelenin en iyisini yapmış olan aileme oldukça minnettarım.

Kızınız kaç yaşında?

2,5 yaşında

Onun da satranç oynamasını ister misiniz?

Profesyonel olmasa da satranç oynayabilir. Ona eğer benimle seyahat etmek istiyorsa nasıl satranç oynanacağını öğrenmesi gerektiğini söyledim. Böylece turnuvalara beraber gideriz. Bence onun satranca başlaması, sürekli satranç oynayan annesini göre göre kendiliğinden olacak.

Satrancın yanı sıra güzelliğinizle de dikkatleri toplamaktasınız. Sizce bunun satrançta popülerleşmeye etkisi olabilir mi?

Maalesef olabilir. Maalesef diyorum çünkü dünya bir şekilde güzel görünen ve akıllı bayanlara ilgi duymakta. Yani bazen güzel

> Satranç oynamayı veya turnuva kazanmayı bıraktığımda herkesin beni unutacağını da düşünüyorum. Çünkü ben bu ilgiyi güzel göründüğüm için değil aldığım iyi sonuçlar için hak ediyorum

görünmek dünya şampiyonu olmaktan daha ilgi çekici olabiliyor. Bunun nedenini bilmiyor ve bu durumdan hoşlanmıyorum. Fakat bu böyle. Bu durumda hepsini birleştirmek zorundasınız. Ben öyle yapmaya çalışıyorum. Tabii ki insanların, o bir model, demeleri yerine o bir dünya şampiyonu, aynı zamanda güzel görünüyor demelerini tercih ederdim. Ama bu bir şekilde olmuyor. Bununla beraber satranç oynamayı veya turnuva kazanmayı bıraktığımda herkesin beni unutacağını da düşünüyorum. Çünkü ben bu ilgiyi güzel göründüğüm için değil aldığım iyi sonuçlar için hak ediyorum. Bu sadece iyi kullanmanız gereken bir kombinasyon.

Satranç dışında neler yapmaktan hoşlanırsınız?

Birçok hobim var fakat burada önemli olan ne kadar zamanımın olduğu. Çünkü satranç için çok fazla zaman harcıyorum. İnternette sürekli güncellemem gereken bilgiler var. Ayrıca evde olduğum zamanların çoğunu kızımla geçirmeye gayret gösteriyorum. Evde olduğum sürece hemen her gün koşuyorum. Kızımı okula bıraktıktan sonra, geri dönüş yolunu koşarak tamamlıyorum, böylece bir şeyler yapabilmek için fazladan üç saatim oluyor. 14-15 yaşlarımdayken şiir yazardım, artık yazmıyorum fakat kitap okumayı çok seviyorum. Gerçekleştirmeyi ve denemeyi çok istediğim bazı hayallerim var. Mesela piyano çalmayı öğrenmeyi, buz pateni kaymayı çok isterdim.

Fakat profesyonel satranç oyuncusu olmak oldukça zor. Çünkü sürekli çalışmak zorundasınız.

Çalıştıkça biraz daha fazla çalışmanız gerektiğini anlıyorsunuz. En iyisi hiç çalışmamak, tabii ki şaka yapıyorum. Demek istediğim ben yeni bir şeyler denemeye her zaman açığım. Bir keresinde bir filmde rol almam için teklif geldi. Amatör oyuncu, satrancı çok seven ünlü Rus yönetmenlerden birisiyle bir turnuvada tanışmıştım. Bu çok ilginçti, çünkü ne ile karşılaşacağımı ve film setinde olmanın ne kadar sıkıcı olabileceğini bilmiyordum. Çünkü satranç oynarken sürekli düşünür, oynar ve beklemezsiniz. Fakat filmde oynarken, ışıkları, makyajı, sıranızın gelmesini beklemek oldukça tatsız. Ayrıca o dönemde Dünya Kupası yaklaştığı için oldukça gergindim, yanıma da satranç kitabı getirmemiştim. Tabii ki beni filmin galasına çağırdıklarında ismimi ekranda çok ünlü oyuncularla birlikte görmek heyecan vericiydi. Bu da ilginç bir deneyim oldu.

Ne kadar sıklıkla egzersiz yapıyorsunuz? Sizce günlük egzersizler stres ile başa çıkmanızda ve dikkatinizi toplamanızda yardımcı oluyor mu?

Seyahat halinde veya çok yorgun değilsem her gün koşarım. Özellikle zorlu ve yorucu bir maçtan sonra bana son derece yardımcı oluyor.

Son olarak genç satranç sporcularına ve satranç severlere söylemek istedikleriniz nelerdir?

Satrancı sevmeye, satranç sporcularını desteklemeye devam etmelerini, satrancın bir spor olduğunu, bazen iyi sonuçlar bazen kötü sonuçlar alınabileceğini unutmamalarını söylemek isterim. Özellikle belirtmek istediğim, eğer genç bir satranççıyı desteklemek istiyorsanız onu sürekli cesaretlendirmelisiniz. "Bütün maçlarını kaybetti, satranç oynamayı bırakmalı" gibi bir cümleyi kesinlikle söylememelisiniz. Her kaybın bir ders olduğunu, bir sonraki turnuvanın çok daha iyi geçeceğini bilsinler ve gençlere destek vermeyi unutmasınlar.

IM Viktorija Cmilyte Mavikale'nin sorularını yanıtlıyor;

Türkiye'ye ilk gelişiniz mi?

Viktorija Cmilyte

Hayır, bu dördüncü gelişim. Olimpiyatlarda, 2003 Avrupa Şampiyonası'nda ve birkaç yıl önce başka bir Avrupa Şampiyonası'nda oynamıştım.

Türkiye'de satranç ders olarak müfredata alındı. Sizce satranç güçlü bir eğitim aracı olarak kullanılabilinir mi?

Türkiye şu anda şüphesiz dünyanın en iyi satranç ülkelerinden birisi. Son yıllarda satrancın bu kadar gelişmiş olması oldukça etkileyici. Satrancın okullarda ders olarak okutulması konusuna gelince, bunu destekliyorum fakat kesinlikle zorunlu olmamalı. Satrancın mükemmel bir eğitim aracı olduğunu, birçok çocuğun dikkatini toplamasına ve çeşitli becerilerin gelişmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum. Fakat satrancın her zaman herkese uygun olabileceğini düşünmüyorum. 7 ve 5 yaşında iki küçük çocuğum olduğu için bunu iyi biliyorum. Mesela onlar başka oyunları tercih ediyorlar.

Satranç eğitim hayatınızı etkiledi mi? Profesyonel satranç oyuncusu olmaya ne zaman karar verdiniz?

Profesyonel satranç oyuncusu olmaya çok erken karar verdim. Hatırlıyorum da henüz 14-15 yaşlarımdayken okula ayda iki ya da üç kez giderdim. Çünkü turnuvalarda oynayabilmek için sürekli seyahat ederdim. Bu durumda bile tüm sınavlarımı başarı ile geçtim. Çok şanslı olduğumu düşünüyorum, çünkü hem okulum hem de öğretmenlerim bana her zaman destek oldular.

> Dürüst olmak gerekirse bayan oyuncuların güzelliklerinden çok profesyonel yetenekleri ile değerlendirilmesinden yanayım

Bayan satrancının geleceği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Bayan satranççıları bu spora daha fazla çekebilmek için neler yapmalıyız?

Zor bir soru. Bence şu aralar geçmişe oranla çok daha fazla sayıda genç bayan satranç oynuyor. Litvanya'da bile bayan satrancı oldukça gelişmekte. Ama bu bir gelenek değil, yalnızca ülke olarak ilginç bir gelişim söz konusu. Satranca daha fazla ilgi gösterdiğimiz sürece daha fazla çocuk onunla tanışacaktır. Bence en iyi yol hem kız hem erkek çocuklarının ilgisini kazanmaktan geçiyor. Çünkü satranç popülerleştikçe kız erkek birçok çocuk doğal olarak onu seçecektir.

Sizce dünyada gelecek vadeden en iyi bayan oyuncu kim?

Çinli oyuncu Hou Yifan en iyi seçenek, çünkü son derece yetenekli, çok genç ve şimdiden dikkate değer sonuçlara imza attı.

Satranççı bir sporcu velisinin yapması gerekenler nelerdir?

Bence bu rol yalnızca satranççı bir velinin yapması gerekenler olarak nitelendirilmemeli. Eğer iyi birer ebeveynseniz çocuğunuzu her ne alanı seçerse seçsin desteklersiniz. Annem ve babamın beni her zaman desteklediklerini ve sonuçtan her zaman mutlu olduklarını düşündüğümde bunun önemini daha net kavrıyorum. Çocuğa baskı yapmamak da çok önemli noktalardan birisi. Onları bir şeye zorlarken bile çok dikkatli olmanız gerekir. Çocuklara bir şeyi öğretirken her zaman dengeli olmayı, onların çocuk olduklarını unutmamayı, oyun yolu ile öğretmeye çalışmalarını tavsiye edebilirim. Baskı olmadığı sürece, satranç çocuklar için çok iyi bir seçenek.

Birçok satranç oyuncusu eğitimlerine ara vermeye ve tamamıyla satranca odaklanmaya hazırlar. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Evet, okulu bitirdiğinizde seçimlerle karşılaşıyorsunuz. Bence her şeyi aynı doğrultuda yapmak oldukça tehlikeli. Mesela ben her zaman satrancın yanında derslerimi ve okulumu da yürütüyordum, çünkü eğitimin çok önemli ve gerekli olduğunu düşünüyordum. Fakat yine de bu kişisel bir karar ve insanların iradesine bırakmak en iyisi.

Satrancın yanı sıra güzelliğinizle de dikkatleri toplamaktasınız. Sizce bunun satrançta popülerleşmeye etkisi olabilir mi?

Bence bu satrançta popülerleşmek için kullanılabilecek şeylerden yalnızca bir tanesi. Dürüst olmak gerekirse bayan oyuncuların güzelliklerinden çok profesyonel yetenekleri ile değerlendirilmesinden yanayım.

Satranç dışında neler yapmaktan hoşlanırsınız?

Aslında birçok şey için zamanım olmuyor. Olduğunda da çocuklarımla vakit geçiriyor, film izliyor, kitap okuyor ve müzik dinliyorum.

Son olarak genç satranç sporcularına söylemek istedikleriniz var mı?

Etrafta birçok genç yeteneği görmek oldukça memnuniyet verici. Mesela Nezihe Ezgi Menzi oldukça başarılı bir sporcu. Bu turnuva onun için çok iyi bir tecrübe olacak.

Kosintseva Kardeşler Mavikale'nin sorularını yanıtlıyor;

Türkiye'ye ilk gelişiniz mi?

Hayır, daha önce de Kuşadası'na gelmiş ve 2006 Avrupa Bireysel Şampiyonası'nda oynamıştık. Türkiye'yi ve burada olmayı çok seviyoruz.

Bayan satrancının geleceği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Bayan satranççıları bu spora daha fazla çekebilmek için neler yapmalıyız?

Bayan satrancından büyük beklentilerimiz var. Bayan satrancının ilginç yanlarından birisi sonucu hiçbir zaman tahmin edememek. Son zamanlarda geniş katılımlı ve kaliteli birçok bayan turnuvası yapılmakta. Bayan satrancı dünyada hızla gelişmekte, bunun bizler için oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz. Çünkü satranç kadınların karakterini, entelektüel bakış açılarını geliştiriyor.

Türkiye'de satranç ders olarak müfredata alındı. Sizce satranç güçlü bir eğitim aracı olarak kullanılabilinir mi?

Satranç Rusya'da da çeşitli bölgelerde ve şehirlerde ders olarak okutulmakta. Okulda satrancın zorunlu olmasından yanayız. Bazı okullarda satranç dersini seçebiliyorsunuz. Fakat ne yazık ki bu sistem her yerde uygulanmıyor. Okulda satranç çocukların dikkatlerini toplamalarına ve mantıklı düşünmelerine yardımcı olan, genel eğitime katkı sağlayan büyük bir fırsattır. Satrancın Türkiye'de ne kadar geliştiğini açıkça görebiliyoruz. Çok güçlü oyuncularınız var. Çok yetenekli genç oyuncularınız var Ezgi, Kübra gibi.

Satranç eğitim hayatınızı etkiledi mi? Profesyonel satranç oyuncusu olmaya ne zaman karar verdiniz?

Biz her zaman okulu ve satrancı birlikte götürdük. Çok iyi bir eğitim alarak geçen sene üniversiteden mezun olup diplomalarımızı aldık. Satrancın bize her zaman yardımcı olduğuna inanıyoruz. Satranç hafızayı ve dikkati sürekli geliştiren bir spor olduğu için ders çalışmak ve satranç oynamak bizi her zaman pozitif yönde etkilemiştir. Üniversiteyi bitirince yalnızca satrançtaki gelişimimiz üzerinde durmaya karar verdik.

Tatiana ve Nadezhda Kosintseva

> Okulda satranç çocukların dikkatlerini toplamalarına ve mantıklı düşünmelerine yardımcı olan, genel eğitime katkı sağlayan büyük bir fırsattır. Satrancın Türkiye'de ne kadar geliştiğini açıkça görebiliyoruz. Çok güçlü oyuncularınız var

Sadece bayanlara yönelik organizasyonlar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Bu tip faaliyetler daha çok bayanı satranca çekmek için yararlı mıdır?

Bayanlar için fazlasıyla turnuva yapılıyor, insanlar artık buna alıştılar ve genç bir bayanın satranç oynaması onları eskisi kadar şaşırtmıyor. Çok fazla genç bayan satranç oynamakta ve gün geçtikçe turnuvalar daha da zorlaşmakta. Bayan satrancının gelişimine katkıda bulunarak bir gün bayanların erkeklerle mücadele edebilecek kadar güçlü olduklarını görmeyi umuyoruz.

Birçok dünya şampiyonu Rusya'dan, bunun nedeni ne olabilir? Hangi özellikler Rusları dünyada bir numara yapıyor?

Sovyet döneminden bu yana satranç geleneği hep güçlü bir yerdeydi. Bu gelenek yeni nesillere de aktarılmış oldu. Güçlü oyuncular büyük tecrübelerini gençlere aktararak bilgilerini paylaştılar. Satrancın Rusya'da Sovyet zamanındaki kadar popüler olmadığını düşünüyoruz. Satrancın devlet desteğini kaybettiğini açıkça görebiliyoruz. Satranç artık dünyaya yayılmış durumda ve dünyanın birçok ülkesinde genç ve yetenekli satranç oyuncuları yetişmektedir.

Satranççı bir sporcu velisinin yapması gerekenler nelerdir?

Bizim en büyük destekçimiz babamızdır. Satrancı bize, çok iyi bir oyuncu olmamasına rağmen onu çok seven babamız öğretti. Bizi her zaman destekledi, bizim için en iyi antrenörleri, sponsorları bulmaya çalıştı. Bizleri çok küçükken turnuvalara göndermek için sponsorlar arıyordu. O olmasaydı şu anda bulunduğumuz yerde olmamız asla mümkün olamazdı.

Anne baba olduğunuzda çocuğunuzun

satranç oynamasını ister miydiniz?

Genelde güçlü satranççılar çocuklarına satranç öğretmezler. Biz bunun öncelikle çocuğa bırakılmasından yanayız. Eğer çocuğumuz ilgili ve istekliyse tabii ki onu destekleriz.

Satrancın yanı sıra güzelliğinizle de dikkatleri toplamaktasınız. Sizce bunun satrançta popülerleşmeye etkisi olabilir mi?

Satranç oyuncuları dikkatlerini yalnızca oyunlarına verirler. Tabii ki çeşitli ilgi alanları olan insanlar olarak, hem fiziksel hem de entelektüel olarak gelişimimizi farklı yönlerde sürdürüyoruz.

Kendinizi en iyi şekilde ifade edebilmelisiniz. En önemli olanı ne kadar güzel olduğunuz değil ne kadar çeşitli ilgi alanlarınızın olduğudur.

Satranç dışında neler yapmaktan hoşlanırsınız?

Kitap okumak, film izlemek, müzik dinlemek gibi basit şeyler.

Birlikte vakit geçirmekten hoşlanıyor musunuz?

Biz yalnızca turnuva zamanlarında birlikte vakit geçiriyoruz. Turnuvadan döndüğümüzde ikimizin de farklı arkadaşları ve ortamları oluyor. Üniversitede de ayrı bölümlerde olduğumuz için farklı arkadaşlarımız vardı. Turnuvalar dışında birbirimizi sık görmüyoruz.

Aynı turnuvada iki kardeş olarak oynamanın avantaj ve dezavantajları nelerdir?

Turnuva sırasında birbirimize psikolojik olarak destek olup çeşitli tavsiyelerde bulunuyoruz.

Dezavantajları ise evde satranç çalışırken kediler gibi kavga etmemiz. Son yıllarda ise turnuva sırasında birbirimizi yormadan, hırpalamadan kısa sürede beraberlikler yapmaya başladık. Turnuvalarda birbirimize karşı nazik ve arkadaşça davranırız.

Son olarak genç satranç sporcularına söylemek istedikleriniz var mı?

Satrancı sevin, oynayın, geliştirin, gelip büyük turnuvalarda oynayın. Hepinize başarılar.

Tatiana Kosintseva

IM Cmilyte Viktorija - GM Kosintseva Tatiana

TUR 4

1.♘f3 d5 2.d4 ♘f6 3.c4 e6 4.♘c3 ♗b4 5.♕a4+ ♘c6 6.a3 ♗×c3+ 7.b×c3 ♘e4 8.♗b2 0–0 9.e3 ♕e8 10.♕c2 ♘a5 11.♗d3 d×c4 12.♗×e4 f5 13.a4 f×e4 14.♕×e4 ♗d7 15.♗a3 ♖f6 16.♘g5 ♖g6 17.f4 ♗c6 18.♕c2 ♗×a4 19.♕e2 ♗c6 20.e4 ♖f6 21.0–0 h6 22.♘h3 ♘b3 23.♖ae1 b5 24.f5 e×f5 25.e5 ♖f7 26.e6 ♖f6 27.♕e5 ♗e4 28.♖×e4 f×e4 29.♖×f6 g×f6 30.♕×f6 c5 31.♕×h6 ♕f8 32.♕g6+ ♕g7 33.♕×e4 ♖e8 34.d5 b4 35.d6 ♘d2 36.♕d5 ♕×c3 37.e7+ ♔h8 38.♕h5+ ♔g7 39.♕g5+ ♔h7 40.♕f5+ ♔g7 41.♕g5+ ♔f7 42.♕h5+ ♔g7 43.♕×e8 ♕a1+ 44.♔f2 ♕f1+ 45.♔g3 ♘e4+ 46.♔h4 ♕f6+ 47.♔g4 ♕e6+ 48.♔f4 ♕×d6+ 49.♔×e4 ♕e6+ 50.♔f3 ♕f5+ 1–0

GM Kosintseva Tatiana - GM Kosteniuk Alexandra

TUR 5

1.e4 e5 2.♘f3 ♘f6 3.d4 ♘×e4 4.♗d3 d5 5.d×e5 ♘c5 6.♘c3 ♘c6 7.♗b5 a6 8.♗×c6+ b×c6 9.♘d4 ♗d7 10.0–0 ♘e6 11.f4 ♘×d4 12.♕×d4 ♗f5 13.♘a4 ♕b8 14.♗e3 ♕b5 15.b3 ♗a3 16.c3 0–0 17.♖ad1 ♖fd8 18.♖f2 a5 19.h3 h5 20.♔h2 ♗e7 21.♖g1 g6 22.g4 h×g4 23.h×g4 ♗e4 24.♔g3 ♖f8 25.♖h2 f6 26.e6 ♖ae8 27.♕×e4 f5 28.♕d4 ♗f6 29.♕d2 ♖×e6 30.♗d4 ♖fe8 31.♗×f6 ♖e3+ 32.♔h4 ♔f7 33.♔g5 d4 34.♖h7+ ♔e6 35.♕×d4 f×g4+ 36.♘c5+ 1–0

Şampiyon Rusya

2009 Dünya Takımlar Satranç Şampiyonası 4–13 Ocak 2010 tarihleri arasında Bursa Merinos Kültür Merkezi salonlarında yapıldı

Rusya, Ermenistan, ABD, Hindistan, Yunanistan, Mısır, Türkiye, İsrail, Brezilya ve Azerbaycan takımlarının katıldığı şampiyona son ana kadar büyük çekişmeye sahne oldu.

2700 üstü on bir sporcunun yer aldığı organizasyona Bursalı satranç severlerin ilgisi yoğun oldu. Fiili izleyici sayısı günlük yaklaşık 200-250 kişi arasında değişirken organizasyonu büyük kitleler de internetten takip etti. Birinci masaların mücadelesine bakıldığında Süper GM Turnuvası ayarında bir karşılaşma serisi yaşandı. Nakamura bu kategoride birinci olurken, Aronian ikinci, son Rusya Şampiyonu Grischuk ise üçüncü olabildi. Diğer masa dereceleri için de aynı heyecan ve çekişme söz konusuydu. Özellikle dördüncü masalarda birinci olan Mamedyarov'un performans puanı 2950'lere çıkarken, buna benzer bir durum altıncı masalarda (ikinci yedek) da gerçekleşti.

Rusların genç yeteneği Vitiugov altı maçtan aldığı beş buçuk puan ve 2939 performans ratingi ile dikkatleri üzerine çekti.

Milli takımımız kendinden bir hayli güçlü takımlara karşı genelde iyi mücadele ortaya koydu maçlardan birinden de harika bir sonuçla ayrıldı. FIDE sıralamasında üçüncü sırada bulunan İsrail takımını 2,5-1,5 yenerek bizlere unutulmayacak anlar yaşattılar.

Ayrıca 6. masalarda aldığı bronz madalya ile FM Burak Fırat ve aldığı üçüncü GM normu ile unvan için sadece 2500 barajını beklemeye başlayan IM Emre Can gururlarımız oldular.

IM Adhiban B. 2511 - FM Burak F. 2413

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♕b3 d×c4 5.♕×c4 ♗f5 6.g3 e6 7.♗g2 ♘bd7 8.0–0 ♗e7 9.♘c3 0–0 10.♕b3 ♕b6 11.♘d2 ♗g6 12.♘c4 ♕a6 13.♗g5 h6 14.♗f4 b5 15.♘d6 ♖ab8 16.♘de4 ♖bd8 17.♘×f6+ ♘×f6 18.e3 ♖c8 19.♖ac1 ♘d5 20.♖fe1 ♗h7 21.♘×d5 c×d5 22.♗c7 ♕b7 23.♗a5 ♖c6 24.♗f1 a6 25.♖×c6 ♕×c6 26.♗b4 ♗×b4 27.♕×b4 ♖c8 28.a4 b×a4 29.♖a1 ♗f5 30.h3 h5 31.♔h2 ♕c2 32.♔g1 ♕b3 33.♕×a4 ♕×b2 34.♖a2 ♕b1 35.♖a1 ♕b2 36.♖a2 ♕b1 37.♖a1 ♕b2 ½–½

GM Dmitry J. 2730 - GM Kıvanç H. 2498

1.c4 e5 2.♘c3 ♘c6 3.♘f3 ♘f6 4.g3 g6 5.d4 e×d4 6.♘×d4 ♗g7 7.♘×c6 d×c6 8.♕×d8+ ♔×d8 9.♗f4 ♗e6 10.♖d1+ ♔c8 11.b3 ♘d7 12.♘e4 h6 13.h4 ♖e8 14.f3 a5 15.a4 ♖a6 16.♗e3 ♗f8 17.♗d4 ♗f5 18.♗h3 ♗b4+ 19.♔f1 ♗×h3+ 20.♖×h3 f5 21.♘f6 ♖d8 22.♗b2 ♘×f6

Rus GM Vladimir Malakhov

23.♖×d8+ ♔×d8 24.♗×f6+ ♗e7 25.♗e5 h5 26.e4 f×e4 27.f×e4 c5 28.♖h2 ♖e6 29.♖d2+ ♔c8 30.♗c3 ♖×e4 31.♖e2 ½–½

IM Mustafa Y. 2478 - GM Emil S. 2657

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 ♘c6 5.♘f3 ♕b6 6.a3 f6 7.♗d3 f×e5 8.♘×e5 ♘f6 9.0–0 ♗d6 10.♘×c6 b×c6 11.d×c5 ♗×c5 12.b4 ♗d6 13.c4 ♕b8 14.h3 a5 15.c×d5 c×d5 16.b×a5 0–0 17.♘c3 ♖×a5 18.♖b1 ♗b7 19.♘b5 ♗c5 20.♕e1 ♕g3 21.♕×e6+ ♔h8 22.♗e3 ♗×e3 23.♕×e3 ♕×e3 24.f×e3 ♗a6 25.♖b3 h6 26.♖fb1 ♘d7 27.♘c7 ♗c4 28.♖c3 ♘e5 29.♗c2 ♖a7 30.♘e6 ♖fa8 31.♘d4 ♘d7 32.a4 ♘c5 33.♖a3 ♔g8 34.♖b4 ♖f7 35.♘f3 ♖af8 36.♖a1 ♖e7 37.♖a3 ♖ef7 38.♗d1 ♘d3 39.♖b6 ♖e7 40.a5 ♖a8 41.♘d2 ♘e5 42.♖b1 ♖ea7 43.♖ba1 ♖b8 44.♘×c4 d×c4 45.a6 ♖b6 46.♗c2 ♘c6 47.♗e4 ♘b4 48.♖c3 ♖b×a6 49.♖×a6 ♖×a6 50.♖×c4 ♖b6 51.h4 ♔f7 52.♔f2 ♖b5 53.♖d4 ♔e7 54.♔f3 ♖b6 55.♖c4 ♘a6 56.♗d5 ♔d6

FİNAL TABLOSU

Sıra	Takım	Maç	Kazanç	Beraberlik	Kayıp	Maç Puanı	Toplam Puan
1	RUSSIA	9	7	1	1	15	24
2	UNITED STATES	9	6	1	2	13	21 ½
3	INDIA	9	6	1	2	13	21
4	AZERBAIJAN	9	5	2	2	12	22
5	ARMENIA	9	5	2	2	12	20 ½
6	GREECE	9	4	0	5	8	18
7	ISRAEL	9	3	1	5	7	17
8	BRAZIL	9	2	0	7	4	12 ½
9	EGYPT	9	1	1	7	3	12
10	TURKIYE	9	1	1	7	3	11 ½

57.♖d4 ♘c5 58.♗c4+ ♔e7 59.♖g4 ♖f6+ 60.♔e2 ♔f8 61.♗d5 ♘d7 62.♖b4 ♖d6 63.♗e4 ♔e7 64.♗f5 ♘e5 65.♗c2 ♖c6 66.♗e4 ♖c4 67.♖b7+ ♔f6 68.♖b6+ ♔e7 69.♗d5 ♖×h4 70.♖e6+ ♔d7 71.♖×e5 ♔d6 72.♖e4 ♖h2 73.♖d4 1–0

GM Evgeny P. 2648 - IM Emre C. 2442

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.f3 0–0 6.♘ge2 c5 7.d5 e6 8.♗g5 h6 9.♗e3 e×d5 10.c×d5 ♘bd7 11.♘g3 h5 12.♗e2 a6 13.a4 ♘h7 14.0–0 h4 15.♘h1 f5 16.♕d2 ♕f6 17.e×f5 g×f5 18.f4 ♕g6 19.♘f2 ♘df6 20.♗d3 ♗d7 21.♖ab1 ♖ac8 22.♔h1 ♔h8 23.♖g1 ♘h5 24.♖be1 ♘7f6 25.♕d1 ♖b8 26.a5 b6 27.a×b6 ♖×b6 28.♗c1 ♖b4 29.♘h3 ♖g8 30.♕f3 a5 31.♖e2 ♖d4 32.♗c2 ♗h6 33.♗e3 ♖b4 34.♗c1 ♖d4 35.♗e3 ♖b4 36.b3 ♗c8 37.♘a2 ♖e4 38.♘c3 ♗a6 39.♖ee1 ♖b4 40.♗c1 ♕g4 41.♗b2 ♕×f3 42.g×f3 ♖×g1+ 43.♖×g1 ♗g7 44.♘g5 ♘×f4 45.♘f7+ ♔h7 46.♘a2 ♖b7 47.♘×d6 ♗e2 48.♖e1 ♗×f3+ 49.♔g1 ♘e4 50.♘×e4 f×e4 51.♗×e4+ ♗×e4 52.♖×e4 ♗×b2 53.♖×f4 ♖×b3 54.♖×h4+ ♔g6 55.♖a4 ♖a3 56.♖×a3 ♗×a3 57.♔f2 ♗b2 58.♔e3 c4 59.♔e4 ♔f6 60.h4 ♔e7 61.h5 ♔d6 62.h6 a4 63.h7 a3 64.♘c1 ♗h8 65.♘a2 ♔c5 66.♘c1 c3 67.♘a2 c2 68.♔d3 ♔×d5 69.♔×c2 ♔e6 70.♔b3 ♔f7 71.♔×a3 ♔g6 72.♔b3 ♔×h7 ½–½

IM Barış E. 2513 - GM Maxim R. 2622

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘f3 ♗g7 4.g3 0–0 5.♗g2 d6 6.0–0 ♘c6 7.♘c3 ♗f5 8.d5 ♘a5 9.♘d4 ♗d7 10.♕d3 ♘g4 11.f4 c5 12.♘c2 a6 13.♖b1 b5 14.b3 ♖b8 15.♗d2 f5 16.h3 ♘f6 17.♔h2 ♖e8 18.♗f3 ♔h8 19.♘e3 b4 20.♘cd1 e5 21.d×e6 ♗×e6 22.♘f2 ♕d7 23.g4 ♘c6 24.g5 ♘g8 25.♖fe1 ♘ge7 26.♖bd1 ♖bd8 27.♗c1 ♘d4 28.♗g2 d5 29.c×d5 ♘×d5 30.♘×d5 ♗×d5 31.e3 ♗×g2 32.♔×g2 ♕c6+ 33.♔f1 ♘e6 34.♕c2 ♘c7 35.♖×d8 ♖×d8 36.♖d1 ♖e8 37.♕c4 ♘b5 38.♖d5 ♖c8 39.♕d3 ♕a8 40.♗d2 ♘c3 41.♗×c3 b×c3 42.♖d7 ♖e8 43.♖×g7 ♔×g7 44.♕×c3+ ♔f7 45.♕c4+ ♖e6 46.♕×c5 ♕c6 47.♕d4 ♕f3 48.♕a7+ ♖e7 49.♕×a6 ♕×e3 50.♕c4+ ♔g7 51.a4 h6 52.h4 ♕b6 53.b4 ♖c7 54.♕d5 ♔h7 55.♔d3 ♖e7 56.h5 h×g5 57.f×g5 ♕e3 58.h×g6+ ♔×g6 59.♘f2 f4 60.b5 f3 61.♕d3+ ♔×g5 62.♕d5+ ♔g6 63.♕d3+ ♔g5 64.♕d5+ ♔g6 65.♕d3+ ♕×d3+ 66.♘×d3 ♔f5 67.b6 ♔e4 68.b7 ♖e8 69.♔f2 ♔×d3 70.a5 ♔e4 71.a6 ♖d8 72.a7 ♖d2+ 73.♔g3 f2 74.b8♕ f1♕ 75.a8♕+ ♖d5 76.♕b4+ ♔e3 77.♕e8+ 1–0

Altıncı masalar birincisi Rus GM Nikita Vitiugov

IM Mert E. - GM Levon A.

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗c4 ♗c5 4.c3 ♘f6 5.d3 a6 6.♗b3 d6 7.0–0 0–0 8.h3 h6 9.♖e1 ♖e8 10.♘bd2 ♗e6 11.♘f1 ♗×b3 12.a×b3 d5 13.♕e2 ♗f8 14.♘g3 g6 15.b4 ♕d7 16.♗d2 ♖ad8 17.♖ad1 ♖e6 18.♗c1 ♖d6 19.♘d2 ♗g7 20.e×d5 ♖×d5 21.♘de4 ♘×e4 22.♘×e4 f5 23.♘c5 ♕c8 24.f4 b6 25.♘b3 ♕d7 26.f×e5 ♖×e5 27.♕f1 ♖×e1 28.♕×e1 ♕d5 29.♘d2 a5 30.b×a5 ♘×a5 31.d4 c5 32.♘f3 ♘b3 33.♗e3 g5 34.♗f2 b5 35.♘d2 c×d4 36.♘×b3 ♕×b3 37.♗×d4 f4 38.♖d2 ♗×d4+ 39.♖×d4 ♖×d4 40.♕e8+ ♔h7 41.c×d4 ♕d5 42.♕e7+ ♔g6 43.♕c5 ♕e4 44.♕×b5 ½–½

Gelfand, B (2761) - Nakamura, Hi (2708)

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.♘f3 0–0 6.♗e2 e5 7.0–0 ♘c6 8.d5 ♘e7 9.♘d2 ♘e8 10.b4 f5 11.c5 ♘f6 12.f3 f4 13.♘c4 g5 14.a4 ♘g6 15.♗a3 ♖f7 16.b5 d×c5 17.♗×c5 h5 18.a5 g4 19.b6 g3 20.♔h1 ♗f8 21.d6 a×b6 22.♗g1 ♘h4 23.♖e1 ♘×g2 24.d×c7 ♘×e1 25.♕×e1 g2+ 26.♔×g2 ♖g7+ 27.♔h1 ♗h3 28.♗f1 ♕d3 29.♘×e5 ♗×f1 30.♕×f1 ♕×c3 31.♖c1 ♕×e5 32.c8♕ ♖×c8 33.♖×c8 ♕e6 0–1

Aronian, L (2781) - Kotronias, V (2599)

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘f3 c5 4.c×d5 e×d5 5.♗g5 ♗e7 6.♗×e7 ♕×e7 7.♘c3 ♘f6 8.d×c5 ♕×c5 9.e3 0–0 10.♗e2 ♘c6 11.0–0 ♖d8 12.♖c1 ♕b4 13.♘a4 ♗g4 14.a3 ♕e7 15.♖e1 ♖ac8 16.h3 ♗h5 17.♘c3 h6 18.♘d4 ♗×e2 19.♖×e2 ♘e4 20.♖ec2 ♕e8 21.♘ce2 ♘e7 22.♖c7 ♘d6 23.♘f4 ♖×c7 24.♖×c7 ♖c8 25.♕c2 ♕d8 26.♖c5 ♘c4 27.♖×c8 ♕×c8 28.♕c3 ♘b6 29.♕b4 ♕c1+ 30.♔h2 ♘c6 31.♘×c6 b×c6 32.♘h5 ♘c4 33.♕b8+ ♔h7 34.♕f8 ♕×b2 35.♕×f7 ♕e5+ 36.♘f4 ♘d2 37.♕g6+ ♔g8 38.♕×c6 ♘f1+ 39.♔h1 ♕a1 40.♕×d5+ ♔h7 41.♕d3+ ♔g8 42.g3 ♘×e3+ 43.♔h2 ♘d1 44.h4 ♘c3 45.♕d8+ ♔h7 46.h5 ♕b2 47.♕d4 ♕×a3 48.♕d3+ ♔g8 49.♘d5 ♕d6 ½–½

Mamedyarov, S (2741) - Sutovsky, E (2657)

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 d5 4.♗f4 ♗g7 5.e3 c5 6.d×c5 ♕a5 7.♖c1 d×c4 8.♗×c4 0–0 9.♘f3 ♕×c5 10.♗b3 ♘c6 11.0–0 ♕a5 12.h3 ♗f5 13.♕e2 ♘e4 14.g4 ♘×c3 15.b×c3 ♗d7 16.♖fd1 ♖ad8 17.♖d5 ♕a3 18.♖cd1 ♗e6 19.♖×d8 ♘×d8 20.♕b5 a6 21.♕b6 ♗×b3 22.a×b3 ♘e6 23.c4 a5 24.♕×b7 ♘c5 25.♕×e7 ♕×b3 26.♖d5 ♘d3 27.♗g3 a4 28.♖d8 h6 29.♘e5 ♕b1+ 30.♔g2 ♘e1+ 31.♔h2 ♖×d8 32.♕×d8+ ♔h7 33.♕d5 a3 34.♘d7 a2 35.♗e5 ♗×e5+ 36.♘×e5 ♕b8 37.♕×f7+ ♔h8 38.♕f6+ ♔g8 39.♕×g6+ ♔h8 40.♕×h6+ ♔g8 41.♕g6+ ♔h8 42.♕f6+ ♔g8 43.f4 ♕b7 44.♘c6 ♘f3+ 45.♔g3 ♕g7 46.♕e6+ ♔h7 47.♕f5+ ♔h8 48.♕h5+ ♔g8 49.♕d5+ ♔h7 50.♕h5+ ♔g8 51.♕e8+ ♔h7 52.♘e7 a1♕ 53.♕h5+ ♕h6 54.♕f7+ ♕hg7 55.♕h5+ ♕h6 56.♕f7+ ♕hg7 57.♕f5+ ♔h8 58.♕c8+ ♔h7 59.♕f5+ ♔h8 60.♕h5+ ♕h7 61.♕e8+ ♔g7 62.♘f5+ ♔f6 63.♕f8+ ♔e6 64.♕e8+ ♔f6 65.♕c6+ ♔f7 66.♕d7+ ♔g6 67.♘e7+ ♔g7 68.♘f5+ ♔g6 69.♘e7+ ♔g7 70.♘f5+ ½–½

Angora GM Turnuvası'nda norm yağmuru

Yılmaz ve Esen'den GM normu

IM Mustafa Yılmaz ve IM Barış Esen 13 - 19 Aralık 2009 tarihlerindeki Angora Turnuvası'nı oldukça verimli geçirerek ilk GM normlarını kazandılar

Angora GM Turnuvası 13-19 Aralık 2009 tarihlerinde Ankara Atatürk Satranç Merkezi Nevzat Süer Salonu'nda yapıldı. Turnuvaya ülkemizden büyükusta olma yolunda hızlı adımlarla ilerleyen başarılı oyuncularımız IM Mert Erdoğdu, IM Barış Esen, IM Mustafa Yılmaz, IM Emre Can ve FM Burak Fırat katılırken, Bulgar GM Julian Radulski, Ukrayna'dan GM Dimitri Komarov, İspanyol GM Salvador Del Rio, Ukraynalı GM Adam Tukhaev ve Gürcü WIM Keti Tsatalashvili ise konuk oyuncular arasındaydı.

Şubat ayında ikincisi düzenlenecek olan Angora GM Turnuvası'nda her gün iki tur oynanırken, maçlar Türkiye Satranç Federasyonu Sanal Stadyum'undan yayınlandı. Turnuvayı Playchess ve ICC sunucularından takip etmek isteyenler de buradaki yayın odalarından maçları izleme fırsatı buldular.

IM Mustafa Yılmaz ve IM Barış Esen için oldukça verimli geçen GM Turnuvası sonunda iki sporcu da ilk GM normlarını kazanmış oldular. Son gün oynadığı iki kazanç maç beraberlikle sonuçlanınca, FM Burak Fırat ikinci IM normunu kıl payı kaçırmış oldu.

Çift turlu Scheveningen (Bir takımın oyuncularının karşı takım oyuncularıyla her tur yer değiştirerek eşlenmesi) sistemi üzerinden yapılan GM turnuvası 90 dakika, hamle başına artı 30 saniye eklemeli tempoda oynandı.

Esen Barış - Del Rio de Angelis S., Açılış Kodu: E12 Analiz: GM K. Haznedaroğlu

1.d4 e6 2.c4 ♘f6 3.♘f3 b6 4.a3 ♗b7 5.♘c3 d5 6.c×d5 ♘×d5 7.♗d2

[7.♕c2 ♘×c3 8.b×c3 ♗e7 9.e4 ♘d7 10.♗d3 c5 11.0–0 ♕c7 12.♕e2 0–0 13.♗b2 ♖fd8 14.♖fd1∞ Svidler, P. - Karjakin, S. Foros Aerosivit 2009 (1/2) (40)]

Turnuva sonrası GM normunu alan Mustafa Yılmaz'ın yüzü gülüyor

7...♘d7 8.♘×d5 ♗×d5 9.♕c2 c5 10.e4 ♗b7 11.d5 e×d5 12.e×d5 ♗d6

[12...♕e7+ 13.♗e3 0–0–0 14.♕a4 (14.0–0–0 ♘f6 15.d6! ♕e8 16.♗c4 ♗×d6 17.♘g5 ♖f8 18.♖he1→Atalik, S. - Almasi, Z. BIH-chT 2003 (1-0) (38) 14...♔b8 15.0–0–0 f6 16.♕g4 ♕d6 17.♗f4 ♘e5 18.♕g3 ♕c7 19.♘×e5 f×e5 20.♗×e5 ♗d6 21.♗×d6 ♖×d6 22.♗c4 ♖hd8 23.♖he1 ♗×d5= Anand, V. - Almasi, Z. Dortmund 1998 (1/2) (30)] 13.0–0–0 Barış Esen'in söylediğine göre bu varyantı daha önce Suat Atalık ile çalışmışlar.

13...0–0 14.♗b5 h6 15.♗c3 a6 16.♗c6 ♖a7 17.h4 ♗c8 18.g4

Artık Beyazın tek bir planı kalmıştır. Açılıştan istediği gibi çıkan Beyaz, şimdi savunması zayıf olan şaha karşı bir atak başlatıyor. Siyahların savunması kolay olmayan bir pozisyon.

18...♘f6?! [18...f6 Beyaz karelerde zayıflık yaratsa da Beyazın hemen atak yapmasını engelliyor. Siyahın zayıflıkları olmasına rağmen mücadeleyi sürdürüyor.

19.♖hg1 b5 20.♘d2 ♘e5] 19.♘g5! g6 20.f3

Beyazın g5 karesinde bulunan atı alınamaz. Artık şah kanadı zayıflayan Siyahın savunması kolay degil.

20...♗f4+ 21.♔b1 h×g5??

[21...♕d6 22.♗×f6 ♕×f6 23.♘e4 ♕g7 24.h5 g5 25.♖he1±]

22.h×g5 ♘h5

[22...♗×g5 23.♕h2 ♘h5 24.g×h5 ♗f5+ 25.♔a1+–] 23.d6 ♕×g5 24.g×h5 IM Barış Esen'den güzel bir parti. **1–0**

Radulski Julian - Yılmaz Mustafa, Açılış Kodu: B81 Analiz: Mustafa Yılmaz

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 a6 6.h3

Bu hamleyi rakibim daha önce hiç oynamamıştı.

6...e6 7.g4 d5 8.e×d5 ♘×d5 9.♗d2 ♗c5 10.♘b3 ♗b6

♗a7'yi çok beğenmiyorum fil b6 da daha çok işe yarıyor. [10...♗a7] **11.♕f3** [11.♗g2 0–0 12.♕f3 (12.♕e2 a5 13.a4 ♘c6 14.0–0–0 ♘cb4∞) 12...a5 13.a4 ♘c6∞]

11...0–0 12.0–0–0 a5?!

Bu hamle ile Ac6 arasında çok fark olmadığını düşünüyordum fakat maç sırasında ve maçtan sonra Ac6'nın daha iyi olduğunu fark ettim.

IM Barış Esen tamamen GM normuna odaklandı

A Final Tablosu (23½ Puan/11 Maç Puanı)

No	Unvan	Adı-Soyadı	Rtg	FED	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Puan
1	GM	RADULSKI JULIAN	2585	BUL	1	½	½	1	0	½	0	1	½	½	5½
2	GM	KOMAROV DIMITRI	2550	UKR	½	½	0	½	½	½	½	1	0	½	4½
3	GM	SALVADOR G.	2544	ESP	½	½	0	½	1	1	0	½	1	½	5½
4	GM	TUKHAEV ADAM	2540	UKR	½	1	0	1	½	½	½	½	½	½	5½
5	WIM	TSATSALASHVILI KETI	2288	GEO	0	½	0	0	0	0	0	½	1	½	2½

B Final Tablosu (26½ Puan/9 Maç Puanı)

No	Unvan	Adı-Soyadı	Rtg	FED	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Puan
1	IM	ESEN BARIS	2493	TUR	0	½	1	1	½	½	1	½	1	½	6½
2	IM	ERDOGDU MERT	2489	TUR	½	½	½	0	1	1	½	½	0	½	5
3	IM	YILMAZ MUSTAFA	2468	TUR	½	½	1	½	1	½	1	½	½	½	6½
4	IM	CAN EMRE	2449	TUR	½	0	1	½	½	½	1	0	0	½	4½
5	FM	FIRAT BURAK	2392	TUR	1	½	1	0	0	0	½	0	½	½	4

[12...♘c6 13.♔b1 (13.♗g2 a5 14.♘×d5 e×d5 15.♕×d5 (15.♗e3 ♗e6 16.♘d4 ♖e8 17.♔b1 ♖c8=; 15.♗c3 a4 16.♖×d5 ♕e7 17.♘d2 ♗e6 18.♖b5 ♗d4∞) 15...a4∓) 13...♘×c3+ 14.♗×c3 ♕h4 15.♘d4 ♘×d4 16.♗×d4 ♗d7!? 17.♗f6 (17.♕×b7 ♗×d4 18.♖×d4 ♖ad8∓; 17.♗×b6 ♗c6 18.♕e3 ♗×h1 19.♗d3 ♗c6 20.f4 ♖ac8∓) 17...♕×f6 18.♕×f6 g×f6 19.♖×d7 ♖ad8 20.♖×d8 ♖×d8 21.♗g2 ♖d7=]

13.♘×d5 [13.♗b5 ♘c6 14.♔b1 ♗d7 (14...f5 15.g5 ♕d6 16.♖he1±; 14...♘×c3+ 15.♗×c3 ♕c7 16.♕e4 ♗d7 17.f4 ♖ad8 18.a4 ♗c8 19.♗×c6 b×c6 20.♗e5 ♕a7 21.♗d6 ♖fe8 22.♖he1±) 15.♘×d5 e×d5 16.♕×d5 a4 17.♗g5

a) 17.♘c1 ♕c8 (17...♕c7 18.♗e3 ♗e6 19.♕d6 ♕×d6 20.♖×d6 ♗c7 21.♖dd1 a3 22.b×a3±) 18.♗c3 ♗e6 19.♕e4 a3 20.b3 ♖e8 21.♗d3 g6 22.♕f4 ♗a5 23.♗a1±;

b) 17.♘c5 ♗×g4 18.♕×d8 ♖f×d8 19.h×g4 ♗×c5 20.f4 a3 21.b3±; 17...a×b3 18.♗×d8 b×c2+ 19.♔×c2 ♘b4+ 20.♔b3 ♘×d5 21.♗×d7 ♖f×d8 22.♖×d5 ♗×f2=; 13.a4 ♘c6 14.♗f4 ♘cb4 15.♘×d5 ♘×d5 16.♗c4 ♕f6 17.♗×d5 e×d5 18.g5 (18.♖×d5 ♗c7=+) 18...♕c6 19.♗e5 ♗d7∓]

13...e×d5

[13...♕×d5 14.♕×d5 (14.♗g2 ♕×f3 15.♗×f3 a4 16.♘a1 ♗×f2∓) 14...e×d5 15.♗e3 ♗×e3+ 16.f×e3 a4 17.♘d4 ♘c6 18.♗g2 ♖a5 19.♖hf1 ♗e6 20.a3±]

14.♗c3

[14.♗e3 a4 15.♘c5 ♗e6 16.♔b1 ♕c8 17.♘×e6 f×e6 18.♕g3 ♗×e3 19.♕×e3 a3∞]

14...♗e6 15.♘d4

[15.♗b5 ♘c6 16.♘d4 ♘×d4 (16...♖c8 17.♘f5 ♗×f5 18.g×f5 d4 19.♔b1 ♕f6=) 17.♗×d4 a4 18.a3 ♖a5 19.♕e2±]

15...♘c6 16.♔b1 ♕h4?!

Rakibimin fikrinin ♕g3 ve daha sonra f4 olduğunu düşündüm ve ♕h4 oynadım. [16...♘×d4 17.♗×d4 ♗×d4 18.♖×d4 ♕b6 19.c3 ♖ac8 20.♗d3 ♖fe8 21.h4±; 16...♖e8 17.♗b5 ♖c8 18.♘f5 ♗×f5 19.♕×f5 d4 20.♖he1 ♖×e1 21.♗×e1 g6 22.♕f3 ♕e7 23.♗d2±]

17.♗g2

Bu hamleden sonra pozisyonumun kötüye gittiğini fark ettim ve beklemektense bir şeyler yapmak istedim. [17.♗b5 ♖ac8 18.♘f5 ♗×f5 19.♕×f5±]

17...a4 [17...♖fe8 18.♘f5 ♗×f5 19.♕×f5 d4 (19...♕×f2 20.♕×f2 ♗×f2 21.♖×d5±) 20.♗×c6 b×c6 21.♗×d4 ♗×d4 22.♖×d4 ♖e2 23.♖hd1 g6 24.♕c5 ♕×f2 25.a3 ♕g2 26.h4±]

18.♖he1?!

Bu hamle beni şaşırttı. Beyazın bence basitçe a3 oynaması gerekiyordu ve yavaş yavaş baskı kurmayı düşünmeliydi.

[18.a3 ♗a5 (18...♖ac8 19.♘f5 ♗×f5 20.♕×f5 d4 21.♗e1 ♖fd8 22.♗e4 g6 23.♕b5 ♕e7 24.f3 ♗c5 25.♗g3 ♗d6 26.♗×d6 ♕×d6 27.♕×a4+−) 19.♗×a5 ♖×a5 20.♖he1 ♖e8 21.♕e3 h6 22.♕d2 ♖c5 23.f4 ♘×d4 24.♕×d4 ♖c4 25.♕d2 ♖ec8 26.♖c1±; 18.♘f5 ♗×f5 19.♕×f5 d4 20.♗d2 d3 21.♕×d3 a3 22.♕g3 ♗×f2 23.♕×h4 ♗×h4 24.♗c3±]

18...a3 19.b3 [19.♘×e6 f×e6 20.♕e2 ♗×f2 21.♕×e6+ ♔h8∞; 19.♕g3 ♕×g3 20.f×g3 ♗×d4 21.♗×d4 ♘×d4 22.♖×d4 a×b2 23.♗×d5 ♗×d5 24.♖×d5 ♖a3 25.♖d3 ♖×d3 26.c×d3 f5 27.g×f5 ♖×f5 28.♖e3 ♖h5 29.h4 ♖b5 30.♖e2±]

19...♖ac8 20.♕e2? [20.♕f4 ♗×d4 21.♗×d4 ♘×d4 22.♖×d4 ♖fd8 (22...h6 23.♖a4 ♕e7 24.♕b4± (24.♗×d5 ♕c5 25.♗e4 b5 26.♖a6 ♕c3 27.♕c1 b4⩱) 23.♕e3 h6 24.f4 (24.♖e2 ♖e8 25.♕c1 ♗f5 26.♖×e8+ ♖×e8 27.♗×d5 ♗h7∞) 24...♖e8∓]

20...♘×d4 21.♗×d4 ♗×d4 22.♖×d4 ♗f5!

Artık pozisyon Siyah için kazanç oldu. a3'teki piyon oyunu kazandırdı.

23.♖c1 ♕f6 24.♕d2 ♖c4! 0–1

Bu maçtan sonra GM normuna iyice yaklaştım ve zor da olsa bu turnuvanın sonunda GM normu aldım.

Dünya Kupası'nın galibi Büyükusta

Boris Gelfand

GM Gelfand aldığı 96,000 dolar ödülün yanında FIDE Dünya Şampiyonası'nda oynayacak sekiz usta arasına girmeye de hak kazandı

FIDE Dünya Kupası 20 Kasım-15 Aralık 2009 tarihleri arasında Rusya'nın Khanty-Mansiysk şehrinde organize edildi. 7 turluk eleme sistemiyle yapılan kupanın ilk 6 turunda kazananın bir üst tura çıktığı ikişer maç yapıldı. Kazananların bir sonraki tura geçme hakkı elde ettikleri kupanın yedinci ve son turu ise 4 maçtan oluştu. Zaman kontrolü 40 hamle için 90 dakika, geri kalan oyun için 30 dakika artı hamle başına 30 saniye eklemeli sistemle oynandı. 2009-2011 Dünya Şampiyonası serisinin tamamlayıcı şampiyonlarından birisi olan Dünya Kupası 128 oyuncunun katılımı ile başladı.

Sürpriz partilerle sona eren ilk turda virüsten korunmak için maske takan Ruslan Ponomariov, Mısırlı rakibi Essam El Gindy karşısında yarım puan alırken, GM Alexander Grischuk da Hintli rakibi IM Jha Sriramla mücadelesinden beraberlikle ayrıldı. İlk günün elle tutulur sürprizleri bunlardı. Judit Polgar ile eşleşen GM Dusko Pavasovic ise ilk tura zamanında gelemediği için bu maç oynanmadı ve Polgar zamandan kazanmış oldu.

Kupanın ikinci gününde Gelfand, Gashimov, Svidler, Morozevich, Radjabov, Ivanchuk, Ponomariov, Grischuk, Jakovenko, Eljanov, Karjakin, Mamedyarov, Shirov gibi büyük isimler iki maçın sonunda yollarına devam ettiler. Bugünün dikkate değer zaferlerinden birisi de kupaya 113. sırada başlayan Çinli GM Yu Yangyi'nin (2527) 16. sıradaki Büyükusta Sergei Movsesian'ı (2718) elemesi oldu. İlk oyunu kaybeden Slovak GM Movsesian bugün yalnızca Kapalı Sicilya'da küçük bir avantaj sağlayabildi. Movsesian böylece ilk turun en yüksek Elo'ya sahip mağdurlarından birisi oldu. Ponomariov ile Essam El Gindi arasında oynanan maç, iki yıl önce yine Khanty-Mansiysk'da oynanan Fide Dünya Kupası sırasında oynadıkları maça benzetildi. İlk gün Hintli rakibi karşısında beyazlarla kazanamayan Ponomariov, bugün Grünfeld Rus sistemi oynayarak rakibi üzerinde erken baskı kurdu ve bu sefer ikilinin arasında eskisi kadar dramatik bir eşitlik bozma maçı yapılmamış oldu. İlk günkü maçını kaybeden ve ikinci oyunda siyahlarla kazanmak zorunda olan Ivan Sokolov ise Ukraynalı rakibi GM Sergey Fedorchuk'a ikinci kez kaybederek elenmiş oldu. İkinci günün ardından toplam 19 maç eşitlik bozmaya kaldı.

Boris Gelfand

Eşitlik bozma sistemi

İki normal maçın ardından eşitlik bozulmazsa, dört eşitlik bozma oyununa başvurulur (25 dakika, hamle başına 10 saniye ekleme ile). Sonuç hala eşitse iki oyunluk bir maç daha oynanır (5 dakika, hamle başına 3 saniye ekleme ile). Skorun eşit olması halinde aynı maç tekrarlanır. Şayet böyle beş maçın ardından (toplamda on oyun) hala kazanan yoksa, nihai sonuç "altınpuan" (sudden death) oyunu ile belirlenir. Kurallar şöyledir: Renkler için kura çekilir, kurayı kazanan sporcu hangi renkle oynayacağını seçer, beyazlarla oynayan oyuncunun 5 dakikası, siyahların ise 4 dakikası vardır. İki oyuncu da 61. hamleden itibaren 3 saniye ekleme kazanırlar. Beraberlik durumunda siyahlarla oynayan taraf galip ilan edilir.

İlk turun sonunda kupaya veda eden güçlü satranççılardan bazıları Çinli Büyükusta Li Chao ve Zhou Weiqi'ye kaybeden

Turnuva Salonu

İsrailli Büyükusta Emil Sutovsky ve Ermeni oyuncu GM Gabriel Sargissian oldu. Gelecek vadeden genç satranççılar Parimarjan Negi ve Hou Yifan elenirken Dominguez, Navara ve Bacrot bir sonraki tura geçtiler.

İkinci turun ilk gününün üzücü haberlerinden birisi Peter Svidler ve Teimour Radjabov'un siyahlarla maçlarını kaybetmeleri idi. Avrupalı meslektaşlarına kederli ve üzücü anlar yaşatan Çinli oyuncu Bu Xiangzhi, Yannick Pelletier'e kaybederek elendi. Günün şok edici bir diğer haberi ise Peter Svidler'in Finli oyuncu GM Tomi Nyback'e yenilmesiydi.

İkinci turun ikinci gününde kupaya dördüncü sırada başlayan Alexander Morozevich Çek rakibi GM Viktor Laznicka'ya 0-2 kaybederken, beşinci sıradaki GM Radjabov ise Konstantin Sakaev ile olan mücadelesinden mağlup ayrıldı. Günün en büyük sürprizi ise 16 yaşındaki Filipinli oyuncu Wesley So'nun Vassily Ivanchuk'u elemesiydi. Peter Svidler Tomi Nyback karşısında durumu eşitlerken, Boris Gelfand da Farukh Amonatov'a karşı kolayca kazandı.

Shakhriyak Mamedyarov Vadim Milov'u, Çinli oyuncu Wang Yue Boris Savchenko'yu ve Dmitry Jakovenko ise Hintli oyuncu Sandipan Chanda'yı yenerek kararlı bir şekilde iki maçı da kazandılar.

16 eşitlik bozma maçının ardından üst düzey oyuncuların hiç birisi sendelemedi. Svidler Nyback'i, Ponomariov Akobian'ı yenerken, Eljanov, Karjakin ve Alexei Shirov da maçlarını kazandılar. Günün küçük sürprizi ise Fabiano Caruana'nın Leinier Dominguez'i elemesi oldu.

Üçüncü turun ilk gününde 16 yaşındaki büyükusta avcısı Wesley So, Gata Kamsky'yi siyahlarla yenerek kararlı gidişatını sürdürdü. Gelfand Polgar'a, Navara ise Karjakin'e karşı kazandı. Üçüncü turun ikinci gününde ise Wesley So, Gata Kamsky ile berabere kalarak Kamsky'nin kupaya veda etmesine neden oldu. Elenen diğer ustalar ise Sakaev, Motylev, Tomashevsky, Wang Hao, Yu Yangyi idi.

Eşitlik bozma maçlarının ilkinin ardından Çinli Büyükusta Wang Yue ve Lie Chao'nun, hakemin uyarısına rağmen sigara içmeye gitmeleri ve bir sonraki eşitlik bozma maçlarına iki dakika geç gelmeleri maçlarını kaybetmelerine neden oldu. Böylece iki kuvvetli oyuncu elenmiş oldular.

Dördüncü turda Peter Svidler deli fişek Shirov karşısında Exchange Grünfeld oynayarak siyahlarla kazanırken, Wesley So, Vladimir Malakhov karşısında kayıp kale finali oynayarak 65 hamle sonunda kaybetti. Bacrot-Ponomariov 20 hamlede, Karjakin-Vitiugov 18 hamlede ve Grischuk-Jakovenko ise 14 hamlede kısa beraberlikler yaptılar.

16 yaşındaki büyükusta Wesley So'ya kaybettikten sonra bir röportaj sırasında profesyonel satrancı bırakacağını belirten Wassily İvanchuk daha sonra bir duyuru yaptı. Duyuruda kendisini destekleyen arkadaşlarından, satranç severlerden ve meslektaşlarından yaptığı duygusal açıklamalardan dolayı bağışlanmayı istediğini, kaybettikten sonra çok üzgün olduğunu fakat kesinlikle satrancı bırakmayı planlamadığını belirtti.

Dördüncü turun ikinci gününde Peter Svidler ve Shakhriyar Mamedyarov Alexei Shirov ve Viktor Laznicka karşısında bir önceki kazançların ardından berabere kalınca yollarına devam etmiş oldular. Günün sürprizi ise 19 yaşında, yedi yıllık büyükusta Sergey Karjakin'in Nikita Vitiugov'a siyahlarla kaybetmesi oldu. Böylece ertesi güne

Ruslan Ponomariov

Sergey Karjakin

Vladimir Malakhov

beş adet eşitlik bozma maçı kaldı.

Eşitlik bozma maçlarında satranç severlerin hayranı olduğu üç genç büyükusta kupaya veda etti. 19 yaşındaki Maxime Vachier-Lagra, Boris Gelfand'a, 17 yaşındaki Fabiano Caruana Vugar Gashimov'a ve 16 yaşındaki Wesley So ise Vladimir Malakhov'a karşı tüm maçlarını kaybettiler. Jakovenko Grischuk'u elerken Ponomariov da Bacrot'a karşı kazandı.

Beşinci turda Gelfand ile Jakovenko durgun partiyi 18 hamlede beraberlikle sonuçlandırırken, Ponomariov, Gashimov karşısında iyi oynayarak kazandı. Mamedyarov, Sergey Karjakin'e kaybederken Peter Svidler ise parlak bir parti ile Malakhov'a karşı kazandı.

İkinci maçlarda tüm oyuncuların her şeyi eşitlik bozma maçlarına bırakmak istedikleri açıkça görülüyordu. Jakovenko Gelfand ile Gashimov ise Ponomariov ile 15 hamlede berabere yaparken, Peter Svidler Malakhov karşısında Şah Hint savunması denedi fakat başarılı olamadı. Shakhriyar Mamedyarov ise Sergey Karjakin karşısında net kazancı kaybederek mağlup oldu, böylece Svidler ile birlikte kupaya veda ettiler.

Uzun sürmeyen eşitlik bozma maçlarının sonunda Boris Gelfand ve Ruslan Ponomariov yarı finallerde oynama hakkını elde ettiler. Gelfand, Dmitry Jakovenko'yu 2-0 yenerken, Ponomariov ise aynı skor ile Vugar Gashimov' a karşı kazandı

Altıncı turda kupanın yarı finallerinde 41 yaşındaki İsrailli Büyükusta Boris Gelfand 19 yaşındaki rakibi Sergey Karjakin'i etkileyici bir stil ile siyahlarla mağlup etti ve Karyakin'i ikinci oyunu kazanmak zorunda bırakmış oldu. Ponomariov ve Malakhov arasında oynanan bir diğer parti ise 40 hamlede beraberlikle sonuçlanan Slav açılışı idi.

Altıncı turun ikinci oyununda yarım puanın kendisine yetiyor olmasına rağmen, GM Boris Gelfand Ukraynalı rakibi GM Sergey Karjakin'e karşı kazanarak skoru 2-0 yaptı ve genç GM'yi elemiş oldu.

Bu sırada Vladimir Malakhov ve Ruslan Ponomariov ikinci kez berabere kalarak eşitlik bozmaya kaldılar.

Final tablosu

OYUNCULAR	G1	G2	G3	G4	R1	R2	R3	R4	B1	B2	B3	B4	TOP.
Ponomariov, Ruslan (UKR)	½	½	½	½	½	0	½	1	0	1	0	0	5.0
Gelfand, Boris (ISR)	½	½	½	½	½	1	½	0	1	0	1	1	7.0

Ponomariov, R (2739) - Malakhov, V (2706) Açılış Kodu: D15

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♘c3 a6 5.c5 ♘bd7 6.♗f4 ♘h5 7.♗d2 ♘hf6 8.♗f4 ♘h5 9.♗g5 h6 10.♗d2 ♘hf6 11.♕c2 ♕c7 12.e4 d×e4 13.♘×e4 ♘×e4 14.♕×e4 ♘f6 15.♕c2 ♗e6 16.♘e5 ♘d7 17.♗f4 ♘×e5 18.♗×e5 ♕a5+ 19.♕c3 ♕×c3+ 20.b×c3 ♗f5 21.0–0–0 0–0–0 22.♗e2 f6 23.♗g3 e5 24.♖he1 ♗e7 25.♔b2 ♖d7 26.d×e5 ♗×c5 27.e×f6 g×f6 28.♗h5 ♖×d1 29.♖×d1 ♖d8 30.♗f4 ♖×d1 31.♗×d1 ♗f8 32.g4 ♗e6 33.h4 b5 34.h5 ♔d7 35.♗e3 c5 36.♗f3 ♔c7 37.♗f4+ ♔b6 38.♗e3 ♔c7 39.♗f4+ ♔b6 40.♗e3 ½–½

Karjakin, Sergey (2723) - Gelfand, B (2758) Açılış Kodu: C55

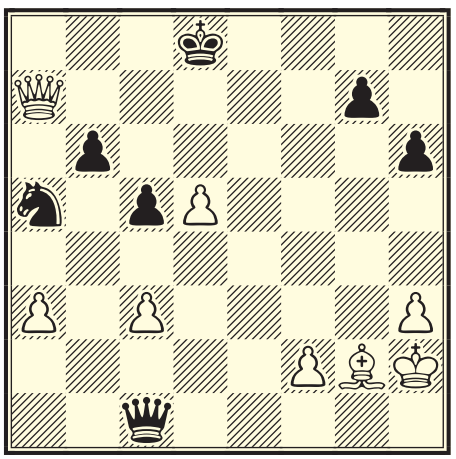
1.e4 e5 2.♗c4 ♘f6 3.d3 ♘c6 4.♘f3 ♗e7 5.0–0 0–0 6.♗b3 d5 7.e×d5 ♘×d5 8.h3 a5 9.a4 ♘d4 10.♘×d4 e×d4 11.♖e1 ♖a6 12.♕h5 ♘b4 13.♘a3 ♖g6 14.♗f4 b6 15.♕f3 ♗e6 16.♗×e6 f×e6 17.♕e4 ♗d6 18.♗×d6 c×d6 19.♕×d4 ♕g5 20.g3 ♕f5 21.g4 h5 22.♖e4 d5 23.♔h2 ♕f3 24.♖ee1 h×g4 25.♕e3 g×h3 26.♕×f3 ♖×f3 27.♖g1 ♖×f2+ 28.♔×h3 ♖×g1 29.♖×g1 ♘×c2 30.♘b5 ♖f3+ 31.♔g4 ♖×d3 32.♘d6 ♘e3+ 33.♔f4 ♘c4 0–1

Ruslan Ponomariov eşitlik bozma maçlarından 4.0-2.0 ayrılarak Gelfand ile final oynamaya hak kazandı.

Final: Dört oyundan oluşan kupa finalinin ilk maçı 37 hamle sonunda beraberlikle sonuçlandı. GM Boris Gelfand'ın Ruslan Ponomariov'a karşı oynadığı Petroff savunması;

Ponomariov, R (2739) - Gelfand, B (2758) Açılış Kodu: C42

1.e4 e5 2.♘f3 ♘f6 3.♘×e5 d6 4.♘f3 ♘×e4 5.d4 d5 6.♗d3 ♘c6 7.0–0 ♗e7 8.c4 ♘b4 9.♗e2 0–0 10.♘c3 ♗f5 11.a3 ♘×c3 12.b×c3 ♘c6 13.♖e1 ♖e8 14.c×d5 ♕×d5 15.♗f4 ♖ac8 16.h3 h6 17.♕c1 ♗f6 18.♕b2 ♘a5 19.♗e5 ♗×e5 20.♘×e5 c5 21.♗f3 ♕d6 22.♖ad1 b6 23.♕a2 ♗e6 24.d5 ♗×h3 25.♘×f7 ♖×e1+ 26.♖×e1 ♔×f7 27.g×h3 ♖e8 28.♖×e8 ♔×e8 29.♕e2+ ♔d8 30.♕a6 ♕g6+ 31.♗g2 ♕b1+ 32.♔h2 ♕f5 33.♕×a7 ♕f4+ 34.♔g1 ♕c1+ 35.♔h2 ♕f4+ 36.♔g1 ♕c1+ 37.♔h2 ½–½

İkinci oyun ise 20 hamle süren ve yine beraberlikle sonuçlanan Catalan açılışıydı. Üçüncü oyunda ise Boris Gelfand'ın oynadığı Grünfeld 37 hamlede berabere bitince dördüncü ve son uzun partiye geçilmiş oldu.

Dördüncü ve son uzun parti de diğer üç maç gibi 35 hamlede beraberlikle sonuçlandı ve ustalar eşitlik bozma maçlarına kaldılar.

Beraberlikle biten uzun partilerin ardından oynanan hızlı maçlardan birer puan alan ustalar, son iki hızlı partide de berabere kalınca yıldırım maçlarına geçildi. İlk iki yıldırım partisinin ardından skor 1-1 iken, üçüncü ve dördüncü maçları Boris Gelfand kazanarak üç hafta süren uzun ve yorucu maratonu liderliğiyle tamamladı.

Kupanın galibi İsrailli Büyükusta Boris Gelfand aldığı 96,000 dolar ödülün yanında FIDE Dünya Şampiyonası'nda oynayacak sekiz usta arasına girmeye de hak kazandı. İkinci Ponomariov ise 64,000 dolar ödülün sahibi oldu.

Kaynak: Chessbase Dünya Kupası Raporlar
Çeviren: Fatma Öztürk

2009'da kaybettiklerimiz: 1980 Türkiye Şampiyonu

Ergün Gümrükçüoğlu

Gümrükçüoğlu 1942 Köyceğiz doğumlu, 1970 Ankara Devlet Mühendislik Yüksek Okulu'ndan İnşaat Mühendisi olarak mezun oldu. Satrancı 14 yaşında babasından öğrendi. 1962-1963 yıllarında öğrencisi olduğu (Business Administration) ODTÜ ilk şampiyonu, 1963'te Türkiye Üniversite Milli Takımı'na seçildi ancak gidemedi. 8 yıl aradan sonra 1971'de Türkiye Şampiyonası 3.-4. (Seracettin Bilyap ile beraber), 1972 Türkiye Şampiyonası 5.-6. (Akdoğan Erözbek ile beraber), 1973 Türkiye 4.'sü, 1974 yedek subaylık, 1975'te İstanbul 3.'lüğü ve Balkaniad'a gidecek Milli Takıma 7. eleman, 1976 da İzmir birincisi, 1976 Türkiye 4.'sü, yine 1976'da Libya-Tripoli'de Olimpiyat ve Atina'da Balkaniad, 1977 Türkiye Şampiyonası'na, Albena'da Balkaniad'a, İaşi Romanya Turnuvası'na katılmış. 1978'de Bihaç (Yugoslavya) Balkaniad Turnuvası'ndan sonra, 1980'de Balkan Bireysel Turnuvası'na davet edildi.

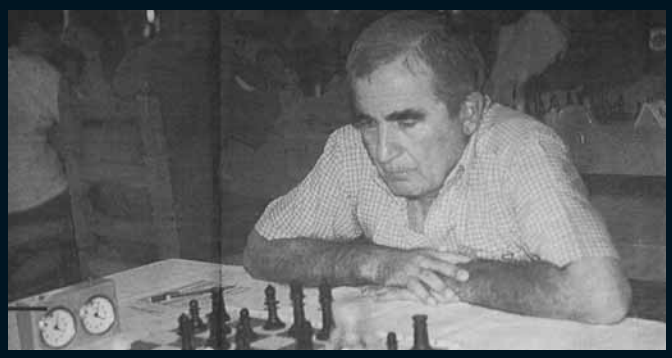
1980 Türkiye Birincisi (eş puanla Ateş Ülker ve Ali İpek ünvan maçını kazanarak), aynı yıl Kasım 1980 Malta Olimpiyatı'na katıldı.

9 yıl aradan sonra 1989 Etibank/Ankara Turnuvası'nda 2. 3. ve 4. oldu. Yine 1989 da İzmir Metaş- A.S.M ortak Turnuvası'nda 2. 3. ve 4. oldu. 1992 İstanbul Büyükşehir Belediyesi Turnuvası'nda dereceye girmiştir. Gümrükçüoğlu'nun kendine özgü yaratıcı ve girgin bir stili vardı. İngilizce'de naturel player denilen satranca doğal yatkınlığı ve yeteneği olan bir oyuncu idi. Oyunlarında daima girişimin (insiyatifin) peşindeydi. Bu şekilde ortaya seyredilmesi zevkli oyunlar çıkmıştır.

Kendisi İzmir'de fibrozis hastalığından 6 Kasım 2009 tarihinde vefat etmiştir. Eşi Sayın Perihan Gümrükçüoğlu yine İzmir'li kuvvetli satranççılarımızdan İsmail Doğantuğ'un da ablasıdır. Değerli eşine, yakın dostlarına ve satranç camiasına başsağlığı diliyoruz.

Ergün Gümrükçüoğlu - Can Yurtseven
1980 Türkiye Birinciliği, İstanbul, 1980, Açılış Kodu: B23

1.e4 c5 2.♘c3 ♘c6 3.f4 g6 4.♘f3 d6 5.♗c4 ♗g7 6.0–0 e6 7.d3 ♘ge7 8.♕e1 0–0 9.♕h4 ♘a5?! 10.f5!? ♘ec6 11.♘g5! h6? [11...h5 zorunlu idi] 12.f6!! h×g5 [12...♗×f6 13.♕×h6 ♗×g5 14.♗×g5 f6 15.♕×g6+ ♔h8 16.♖f3 e5 17.♕h6#] 13.♗×g5 ♗h8 14.♖f3 e5 15.♘d5 ♘×c4 16.d×c4 ♖e8 17.g4 ♕d7 18.♘e3 ♖e6 19.♖h3 1–0

C Lonescu - Ergün Gümrükçüoğlu
III. Balkan Birinciliği, 1980, Açılış Kodu: A89

1.c4 f5 2.♘f3 ♘f6 3.g3 g6 4.♗g2 ♗g7 5.d4 0–0 6.0–0 d6 7.♘c3 ♘c6 8.d5 ♘a5 9.♘d2 c5 10.♕c2 e5 11.a3?! [11.d×e6] 11...b6 12.b4 ♘b7 13.♘b3 f4! 14.♗d2 [14.g×f4 ♘h5 15.f×e5 ♗×e5∓] 14...g5 15.♖fd1 ♕e8 16.♗e1 ♕h5 17.♘d2 f×g3 18.h×g3 ♘g4 19.♘f1 ♗f5 20.♗e4 ♘h6 21.♘e3 ♘g4 22.♘f1 ♘h6 23.♖a2 ♖f6 24.♖b1 ♖af8 25.♘b5 ♕g4 26.♗×f5 [26.f3 ♗×e4–+] 26...♘×f5 27.♘×a7 e4 28.♘c6 e3 29.f3 [29.f×e3 ♘×g3! 30.♘×g3 ♕h3–+ veya 30.♗×g3 ♖×f1+ –+ 30... 29...♕h3–+ 30.♗f2 ♖h6 31.♗×e3 ♕h1+ 32.♔f2 ♖h2+ 33.♘×h2 ♕×h2+ 34.♔e1 ♘×e3 35.♕e4 [35.♕d3 ♗c3+ 36.♕×c3 ♕g1+ 37.♔d2 ♕×b1 38.♖a1 (38.♕×e3 ♕×a2+ 39.♔e1 ♕a1+ 40.♔f2 ♕f6=+) 38...♘f1#] 35...♗c3+ 0–1

Ergün Gümrükçüoğlu - Ateş Ülker
1978 Türkiye Birinciliği, Açılış Kodu: C00

1.e4 e6 2.d3 d5 3.♘d2 ♘f6 4.♘gf3 b6 5.e5 ♘fd7 6.d4 c5 7.c3 ♗b7 8.♗d3 ♗e7 9.0–0 ♘c6 10.♘b1 ♕c8 11.a3 a5 12.♖e1 ♗a6 13.♗g5 ♗×d3 14.♕×d3 h6 15.♗×e7 ♘×e7 16.a4 c4 17.♕c2 ♘c6 18.♘a3 0–0 19.b3 c×b3 20.♕×b3 ♕a6 21.♘b5 ♖ac8 22.♖ab1 ♘a7 23.♕a3 ♘×b5 24.♖×b5 ♖c6 25.♘d2 ♖fc8 26.♖e3 ♘f8 27.h4 ♖8c7 28.♘b1 ♘g6 29.h5 ♘e7 30.♕b3 ♕c8 31.♖e2 ♕d7 32.♖b2 ♘c8 33.♕d1 ♕e7 34.♖5b3 ♖c4 35.♖a3 ♖7c6 36.♖bb3 ♖c7 37.♘d2 b5 38.a×b5 a4 39.♘×c4 a×b3 40.♘d6 ♖×c3 41.♖×b3 ♖×b3 42.♕×b3 ♘b6 43.♕c3 ♕d8 44.♕c6 ♕b8 45.♕b7 ♕×b7 46.♘×b7 ♔f8 47.♔f1 ♔e7 48.♔e2 ♔d7 49.♔d3 ♘c4 50.♔c3 ♔c7 51.♘d6!! ♘×d6 52.e×d6+ ♔×d6 53.♔b4 g5 54.♔a5 ♔c7 55.♔a6 ♔b8 56.♔b6 g4 57.♔c6 ♔c8 58.f4 g×f3 59.g×f3 ♔b8 60.f4 ♔c8 61.b6 1–0

Dr. Sabri KOÇAK, FIDE Antrenörü kocaksabri@yahoo.com

İki kardeşten Liza Amerika, Leo Türkiye adına yarıştı

Liza Vigna 2008 New York Eyalet Şampiyonu, 2009'da Amerika adına yarışmaya hak kazandı

Antalya'da 11-22 Kasım 2009 tarihleri arasında düzenlenen Dünya Yaş Grupları Satranç Şampiyonası yerli ve yabancı çocuk satranççılar ve ailelerine keyifli anlar yaşattı. Yabancı konuklar arasında küçük Vignalar da vardı ki bu iki kardeşten birisi Amerika diğeri ise Türkiye adına yarıştı.

Liza 7-8 yaş kategorisinde en yüksek dört ratingli aday arasına girerek Amerika adına yarışmaya hak kazanmıştı. Leo da Amerika seçmelerini kazanamadı ama annesinin Türk olması nedeniyle Türkiye adına yarıştı. Liza'nın grubu 86 oyuncudan oluşuyordu ve toplamda 7 puanla yarışmayı bitirdi ve 16. oldu. Leo da 150 yarışmacı arasında 5,5 puan toplayarak 82. sırada turnuvayı tamamladı.

Zehra Vigna ODTÜ mezunu. Mezuniyetinden sonra Fransız eşi ile birlikte Amerika'ya yerleşmişler. Leo ve Liza adlarında iki çocukları var.

Anne Vigna satrancı lise yıllarında öğrenmiş. ODTÜ hazırlıkta okurken üniversiteye ait bir satranç kulübünün varlığı onun için önemli bir fırsat olmuş ve bu fırsatı kaçırmayarak öğrenim dönemi boyunca düzenli olmasa da kulübe devam etmiş. O sıralar kulübe 20-30 civarında öğrenci devam ediyormuş.

Zehra Vigna satranç oynamayı çok seviyor ama ders programının yoğunluğu satranca istediği gibi zaman ayırmasını engelliyor. Mezun olduktan sonra doya doya satranç oynarım diye düşünüyor ama olmuyor. Bu kez de araya iş, evlilik ve nihayet çocuklar giriyor.

Vigna ailesi bir turnuvadan sonra başarının tadını çıkarıyor.

Zehra Vigna satranç sevgisini çocuklarına aktarmayı ve bu sevgiyi onlarla yaşamayı düşünüyor. Bunun için kuşkusuz çocuklarının büyümesi gerekiyor. Ama o sabredemiyor ve henüz Leo 3,5-4 yaşlarındayken ona satranç öğretmeye başlıyor.

Ailenin bütün üyeleri satrancı çok seviyor. Vigna ailesi 5 yıl boyunca Amerika'da yaşıyor ve esas satranç maceraları da bu sırada başlıyor.

Zehra Vigna New York'ta başlayan satranç öykülerini ve izlenimlerini şöyle anlatıyor:

"Çok amatör satranç bilgisine sahip olan Fransız eşim ve ben, çocuklarımızın satranç öğrenmelerinin okuldaki başarılarına katkıda bulunacağını düşünüp onları okul sonrası satranç derslerine yazdırdık. O zamanlar, satrancın sadece okul başarısında değil hayatın diğer alanlarındaki başarılarda da payı olabileceğini hiç düşünmemiştik.

Liza ve Leo haftada bir gittikleri okul sonrası kurslarını çok dikkatli izleyip, eve verilen çalışmaları eksiksiz yaptıklarında bir seneden kısa bir sürede çok çabuk ilerleyip sınıflarında en iyi duruma geldiler. Bu durumda onları daha güçlü ve daha yarışmaçı ruhlu çocukların olduğu başka bir okulun okul sonrası satranç derslerine yazdırdık. Üç sene bu kurslara devam ettiler. Burada 5 ayrı seviye sınıf olması öğren-

cilerin daha dengeli dağılımını sağlıyordu. Öğretmenler teknolojiden faydalanıp projeksiyon cihazıyla ders yapıyorlardı. Dolayısıyla bir tıklamayla yeni bir bilmece ekrana geliyor, satranç taşlarını elle değiştirmek gibi zaman kaybı olmuyordu.

Satranç derslerinin yanında tabii satranç turnuvalarına da başlamıştık. Manhattan'da haftada iki veya üç defa puanlı turnuva bulmak mümkün. Bu turnuvalar çoğunlukla cumartesi ve pazar günleri, okullardaki satranç programlarından sorumlu öğretmenler tarafından düzenleniyor. 4 maç üzerinden yapılan bu karşılaşmalarda kişi başına 45 dakika ya da bir saat süre veriliyor. En az dört veya beş seviye grubundan oluşan bu turnuvalarda çocuklar puanlarına uygun gruplarda yarışıyorlar. Her grubun ilk on çocuğu kupa alırken, diğer çocuklar katılım madalyası ile teselli ediliyorlar.

Bir de senede iki defa, yazın ve kışın olmak üzere, ABD genelinde yapılan milli turnuvalar var ki katılımcılar aylar evvelinden sıkı bir tempo ile çalışmaya başlıyorlar. Bu turnuvalara üç bine yakın çocuk katılıyor ve yaş gruplarından oluşuyor. Kupaların büyüklüğü çocukları başarı için ne kadar heveslendiriyor ve hırslandırıyorsa, büyüklerin de o kadar gözlerini kamaştırıyor. Aylarca, günde kırk elli tane bilmece çözerek ve bir saat satranç oynayarak, emekle hazırlandığınız böyle büyük bir turnuvadan kupasız ayrılmayı madalya bile teselli edemiyor. Ayrıca bir de herkese açık, yaş sınırının olmadığı, daha çok büyüklerin katıldığı "open" turnuvalar var ki burada da puan grupları var.

Bu arada gene çocuklar için senede bir defa yapılan şehir ve eyalet şampiyonalarını unutmamak gerekir. Bu turnuvalarda, ABD milli turnuvalarında olduğu gibi, kupa kazanmak kadar, il şampiyonu veya eyalet şampiyonu unvanını almak ta tüm çocukların hayali. Çocuklar hayatta unvanın önemini ve onu kazanmak için emek verilmesi gerektiğini satranç sayesinde küçük yaşlarda anlıyorlar.

Satrançta ailenin çocuğuna destek olması, çocuğun istikrarlı çalışması ve bir hocadan ders alması başarıyı arttırıyor. New York'ta çocuklarımın satranç oynayan arkadaşlarından da izlediğim kadar, özel ders alanlarda başarı oranı çok daha yüksek."

Dünya Şampiyonasında Leo Türkiye, Liza ABD forması giydi.

Liza'nın satrancı öğrenmesinde ve sevmesinde ağabeyinin büyük payı var. Annesi ona erkenden bir masal kitabı yardımı ile satranç öğretmeye başlamış ama esas Leo'nun katıldığı turnuvalar Liza'nin ilgisini çekmiş.

Liza satranca nasıl başladığını ve neden sevdiğini şöyle anlatıyor:

"Ağabeyim Leo satranç turnuvalarına katılıyordu. Ben de onunla birlikte gidiyordum. Onu beklerken çok sıkılıyordum. Satranç oynayarak bu sıkıntıdan kurtulacağımı düşündüm. Salonda bir satranç takımımız bulunurdu. Annem bana taşların hareketini gösterdi. İlk maçımı annemle yaptım. Sonra kursa başladım. Kursta toplamda 5-6 kişi oluyorduk.

Satranç bana çok eğlenceli geliyor. Her hamlede bir macera yaşıyormuşum gibi oluyor. Rakibim bilmediğim bir açılış hamlesi yaparsa heyacanlanıyorum."

Tabii ki Leo'nun da satranca başlaması ve geliştirmesinin en önemli nedeni anne ve babası. Ancak bu konuda esas etkiyi arkadaşları yapmış. Leo arkadaşlarını satranç turnuvasına katılırken görünce onlara çok özenmiş ve öğrenmek için daha çok çaba harcamaya başlamış.

Zehra Vigna için çocuklarının satranç eğitimi çok önemli. O kadar ki, her yaz Türkiye'deki akrabalarını ziyaret etmek ve tatillerini geçirmek için Türkiye'ye geliyorlar. Türkiye'de geçirdikleri yaklaşık birbuçuk aylık sürede çocuklar satranç ve yüzme derselerini ihmal etmiyorlar. Tabii bu sürede doya doya da Türkçe konuşuyorlar ve vatan hasretlerini gideriyorlar.

Zehra Vigna'dan Avrupa ve Amerika'da çocukların eğitiminde destek etkinliklerine ne kadar önem verildiğini de öğrendik:

"Amerika'ya gittiğimizde Leo 5,5 yaşındaydı. Önceden Fransa'da yaşıyorduk. Leo anaokuluna giderken satranç dersi de görmüştü. Orada her çocuğun bir etkinliğe katılması isteniyordu. Okul saat 15:00'te bitiyordu. Sonrasında çocuklara bir etkinlik bulmalıydım. Orada okul ödevi yok, her şey okulda yapılıyor. Okul dışında en fazla 4-5 dakikalık bir çalışma yeterli oluyordu. Dersane sözünü ise hiç duymadım. Ancak çocukların yetersiz kaldığı dersler olursa özel ders alınması olabiliyordu. Biz Leo ile satranç çalışırken ve oynarken Liza bizi yalnızca izliyordu. Bir süre sonra bir de baktık ki Lisa satranç öğrenmiş."

Leo ve Liza büyüdükçe her çocuk gibi diğerleriyle yarışma isteği duymaya başlıyorlar. Böylece turnuva mecaraları da başlıyor. İlk katıldıkları turnuvada Zehra Vigna oldukça kaygılanmış "Çokça ağlayan çocuk görüyorduk. Bizim çocuklarımız da bu kadar üzülürse ne yaparız diye düşün-

> Vigna ailesi yaz tatili için her yıl Türkiye'ye geliyor tatil programlarının bir bölümü de yine satranç oluyor

dük. Neyse ki korktuğumuz olmadı ve çocuklarımız yenilgilerini olgunlukla karşıladılar." diyor.

Zehra Vigna satrançla diğer branşları da karşılaştırdı. Leo ve Liza aynı zamanda yüzme sporu ile de yakından ilgilenmişler ve bu dalda da oldukça iyi dereceler elde etmişler. Tıpkı satrançta olduğu yüzme yarışmaları için de çocuklarla bir o yarış bir bir yarış koşturmuşlar. Zehra Vigna, "Yüzme yarışmaları bir kaç dakika sürüyor. Yani karnınız bir kaç dakika için ağrıyor. Ama satranç uzun solukla yarışmaları içeriyor. Bu nedenle stress ve heyecan çok fazla." diyor. Ona göre çocuğunu üzgün görmek istemeyen aileler de bu baskıyı uzun süre hissetmek zorunda kalıyorlar. Bir de satrancın çalışma ve antrenman sürelerin de diğer dallara göre daha uzun zaman aldığını, üstelik biraz boşlandığında hemen gerilemenin başladığını ancak maliyet bakımından aralarında bir fark bulunmadığını sözlerine ekliyor.

Zehra, Liza ve Leo Vigna'dan o kadar söz ettik ama baba Patrick arka planda kaldı. Tahmin edileceği gibi Patrick Vigna da bir satrançsever. Patrick Vigna ilk zamanlarda işten eve döner dönmez hemen satranç tahtasını açıyor ve aile boyu satranç partilerini başlatıyor. Tabii zaman geçip de çocuklar satrancı ilerletince babanın da satranç tahtasına eli daha çekingen uzanmaya başlıyor.

Leo ve Liza'nın satranç dergilerine konu olmasında bu ilk değil.

Ayılı şampiyon!!

Liza, 15-16 Mart 2008'de Saratoga'da yapılan New York Eyaleti Satranç Şampiyonası'nda 1. sınıflar kategorisinde tüm maçlarını kazanarak birinci oldu. Bu başarısı USA Satranç Dergisi'nin de kapağında yer buldu. Dergi haberi "A Beary Happy Champion" (Ayılı Mutlu Şampiyon) başlığıyla vermişti.

Leo & Liza VIGNA

Chess Life Magazin Leo'yu kapak yaptı

Leo, Amerika Satranç Federasyonu (USCF) yayını olan "Chess Life Magazin"e kapak oldu. Dergi Aralık 2009 sayısında kuruluşunun her on yılı için bir üyeyle söyleşi yayımladı. 1999 doğumlu Leo Vigna da 5. 10 yılın temsilcisi olarak satranç hakkındaki düşüncelerini ve öyküsünü anlattı.

Mavikale Vigna ailesini satranç öykülerinden ötürü kutlar ve mutluluklar diler.

Liza VIGNA - Yuliya KRAUCHANKA, Açılış Kodu: C47

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♘c3 ♘f6 4.d4 e×d4 5.♘×d4 ♗b4 6.♘×c6 b×c6 7.♗d3 h6 8.0–0 d6 9.♖e1 0–0 10.a3 ♗×c3 11.b×c3 ♖e8 12.h3 c5 13.e5 d×e5 14.♖×e5 ♘d5 15.♖×d5 ♕e7 16.♗f4 ♗e6 17.♖e5 ♖ad8 18.♕e2 ♕f6 19.♕e4 ♕g6 20.♕×g6 f×g6 21.♗×g6 ♖f8 22.♖×e6 ♖×f4 23.a4 ♖c4 1–0

Havai fişekler Keres için

Vezir gücünü arkadaşlarına aktarıp oyundan çıkar ve ...

"İddia edilebilir ki, oyuncuların 16 - 20 yaş dönemleri karşılaştırıldığında, değil Morphy ya da Alekhine gibi üst seviye oyuncular, hiçbir satranç ustası Paul Keres kadar parlak kazançlar içeren oyunlar ortaya koyamamıştır."

Reinfeld'in bu sözü abartılı bir övgü gibi gözükse de Keres'in parlak kazanç elde ettiği oyuncuların listesine göz atıldığında bunu fazlasıyla hak ettiği anlaşılacaktır. Bu oyuncular arasında dünya şampiyonluğu elde etmiş Alekhine, Capablanca, Euwe'nin yanında Reshevsky, Fine, Flohr, Smyslov, Stahberg, Eliskases ve yüksek ya da daha düşük düzeyde bir dolu satranç ustası bulunmaktadır.

Aşağıdaki oyun Keres'in pekçok muhteşem oyunlarından yalnızca biridir ve Euwe'ye karşı harika bir vezir fedası buluşu oyunun esasını oluşturmaktadır.

Euwe, M. - Keres, P., Europe, 1940, Açılış kodu: E19

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘f3 b6 4.g3 ♗b7 5.♗g2 ♗e7

Bu gösterişsiz hamle aslında saldırgan görünümlü 5... ♗b4'ten daha fazla işe yarıyor.

6.0–0 0–0 7.♘c3 ♘e4

Siyah rakibinin e4 sürüşü niyetine zorluk çıkarıyor. Beyazın niyeti ♕c2 ve ardından e4 sürmekti. Böylece merkez hakimiyetini ele geçirecekti. 7...♗b4 de Beyazın niyetine müdahele etmek için bir başka seçenek. Ancak 8.a3 ♗×c3 9.b×c3'ten sonra Beyaz çift fil ile daha rahat görünüyor.

8.♕c2 ♘×c3 9.♕×c3 d6 10.♕c2

Beyazın konumsal tehdidi 11.e4 sürüşü ile güçlü bir merkez elde etmek ama aynı zamanda taktik bir tehdit de var: 11.♘g5 ile mat isteyip kalite kazanmak.

10...f5

Siyah ikinci kez Beyazın e4 sürüşü niyetini boşa çıkarıyor.

11.♘e1 ♕c8 12.e4 ♘d7 13.d5 f×e4 14.♕×e4

14.♗×e4'e 14...♘f6 yeterince iyi bir yanıt olurdu. Bunun yanında Beyazın niyeti de zaten ♗h3 ile zayıf e6 piyonuna yüklenmek.

14...♘c5 15.♕e2 ♗f6! 16.♗h3 ♖e8 17.♗e3

Kuşkusuz Beyazın niyeti ♗×c5 ve ardından ♗×e6+

17...♕d8!

Siyah tabii ki Beyazın niyetini anlıyor ve ona şeytanca bir oyun hazırlıyor.

18.♗×c5 e×d5 19.♗e6+ ♔h8 20.♖d1

Beyazın c5'teki filni geri çekebileceği iyi bir yer yok. 20.♗a3 ♕e7 21.c×d5 ♗×d5 devamyolunda, Siyah taşını geri alır ve kazanç konum elde eder.

20...d×c5 21.♘g2

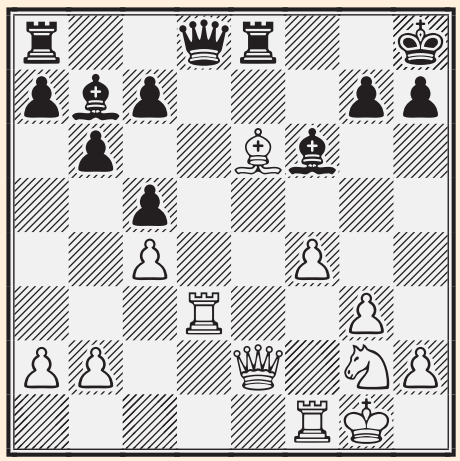
21.c×d5 ♗×d5 22.♖×d5 ♕e7 ve Siyah iyi kalıyor.

21...d4

21...♗d4 de oynanabilir bir hamle: 22.♘f4 d×c4 23.♕h5 ♕f6 24.♗f5 h6 25.♕g6 ♕×g6 26.♘×g6 + ♔g8 27.♖fe1 ♖ad8 Siyahın vezir kanadındaki piyon çokluğu galibiyeti garanti ediyor.

22.f4

Bu hamle Siyahın fillerine çok etkili çapraz yollar yaratıyor. Tabii Keres bu fırsatı kaçırmıyor. **22...d3!! 23.♖×d3** (Diagram)

23...♕×d3!!

23...♗d4+ de yeterince güçlü bir hamle. Ama oyundaki hamle aynı zamanda estetik ve harika bir kombinezonu hazılıyor.

24.♕×d3 ♗d4+ 25.♖f2

25.♔h1 daha iyi bir seçenek değil: 5... ♖×e6 ve devamında kaleleri çiftleyip ...♖e2 oynamak oyunu bitirir.

25...♖×e6 26.♔f1 ♖ae8! 27.f5 ♖e5 28.f6

Beyaz hamle bulmakta sıkıntılı. Siyah 28...♗e4 ya da onun kadar güçlü 28...♗×f2 tehdit ediyordu. 29.♔×f2 ♖e2+ 30.♔g1 (30.♕×e2 ♖×e2+ 31.♔×e2 ♗×g2) 30...♗×g2 ve ardından 31..♗h3; 28.♘f4 ♖e1#; 28.♖f4 ♖e2

28...g×f6 29.♖d2 ♗c8!

Siyahın niyeti 30...♗h3 ve devamında 31.♖d (31...♖e1 matı kesmek için) 31...♖f5+ ve Beyaz, veziri bırakmak zorunda.

30.♘f4 31...♗h3'ü önlemek için

30...♖e3! 31.♕b1 ♖f3+ 32.♔g2 ♖×f4!!

Bir başka harika bir feda daha.

33.g×f4 ♖g8+ 34.♔f3

34.♔h1 ♗g2+ ve Beyaza umut kalmıyor; 34.♔f1 ♖g1+ ve vezir düşer.

34...♗g4+ 35.♔g3

35.♔g2 ♗f5+

35...♗f5+ 0–1

Kaynak: Irving Chernev, The Bright Side of Chess, Dover Publications, inc. New York, 1965.

fatmayilmazfyf@gmail.com

Dalgın, kararlı en çok da sıcak bakışlı

O bir çınar

20 yaşına gelinceye kadar ne onun satrançtan haberi vardı ne de satranç dünyasının onun yeteneğinden. Daha sonraki yıllarda önce "Amazon" olarak anılacak, sonra devrilmez Çınar'a dönüşecekti

Birçok kez turnuvalarda görmüş, maçlarını heyecanla izlemiş, maç sonuçlarını merak etmişimdir. Bazen kafasındaki bir soruyu ya da tahtadaki bir konumu çözmek istercesine dalgın, bazen de aradığını bulmuş olmanın kararlılığını yansıtan keskin bakışlarına tanık olmuşumdur. Ama o benim aklımda, daha çok, sevdiği birini gördüğünde gözlerinin parlaması ve kollarını açarak dostluğunu yansıtmasıyla kalmıştır.

Dalgın, kararlı en çok da sıcak bakışlı Nilüfer Çınar Çorlulu'yla satranca ve yaşama dair, Mavikale okuyucuları için, söyleştik.

Fatma YILMAZ: Satranççı kimliğinizle tanıyoruz sizi elbette ama o aşamaya gelinceye kadar kimdir Nilüfer Çınar Çorlulu?

Nilüfer ÇINAR ÇORLULU: İlk kimliğim, asker bir babanın, ev hanımı bir annenin üç çocuğundan en büyüğü.

Sonraki akademik kimlikleriniz aldığınız eğitimlerle belirleniyor. İlk ve ortaöğretim yıllarınız nasıldı?

Babamın asker olması nedeniyle çok okul ve ona bağlı olarak da çok öğretmen değiştirdim. Bu da iyi bir eğitimin önündeki en büyük engellerden biri diye düşünüyorum. Yerleşik bir yaşamda daha düzenli bir eğitim alsaydım durumumun daha farklı olacağı inancındayım. Hala dil sorunum var örneğin. Dil eğitimi ne kadar küçük yaşta başlarsa o kadar iyi. Onun için velilere önerim çocuklarına mümkün olabilen en küçük yaştan başlayarak dil eğitimi aldırsınlar, çocuklar da elbette kendilerine sunulan olanakları en iyi biçimde değerlendirsinler.

Nilüfer Çınar Çorlulu

Üniversite eğitiminiz?

Karadeniz Teknik Üniversitesi Matematik bölümü mezunuyum ve mezun olduğum yıldan beri de matematik öğretmenliği yapıyorum.

Peki satranç? Ailenizde sizden önce satranç oynayan var mıydı?

Ailemde satranç oynayan yoktu. Ben oynamaya başladıktan sonra da oyun gözüyle bakılıyordu, hatta 1987 Türkiye Bayanlar Şampiyonası'na katılmak istediğimi aile ortamında dile getirdiğimde babam "Gidemezsin, gidersen bu eve bir daha dönemezsin." demişti, başarılarım üst üste gelince akan sular durdu elbette.

Aileden öğrenmediğinize göre, siz ne zaman fark ettiniz satrancı, satranç dünyası ne zaman tanımaya başladı sizi?

Günümüzle kıyaslarsak satranç diye bir spor olduğunu çok geç fark ettim, satranca başlama yaşım 20.

Yine de çok geç sayılmaz, Kahraman Olgaç'a göre bir yıl erken bile başlamışsınız. 20'li yaşlar üniversite yılları. Üniversiteyle birlikte girdi o zaman satranç yaşantınıza.

Evet, Trabzon'da Yurt-Kur'un yurtlarında kalıyorum. Yurtta satranç takımı ve Kahraman Olgaç'ın satranç kitapları var. Birkaç

kitap, bir satranç takımı... Satrancın yaşantımdaki başlangıcı ve benim yaşantımın dönüm noktası. 1982'den 1984'e iki yıl süreyle yerine göre günde 13-15 saat satranç çalıştım desem yalan olmaz.

Sonrasında da turnuvalar ve gelsin başarılar...

Başarı kendiliğinden gelmiyor, ben başarı için çok çalıştım. Gerçekten çok çalışıyorsanız başarının gelmekten başka şansı kalmıyor diye düşünüyorum. Satrançtaki başarım da farklı değil.

Turnuvalara ve turnuva sonuçlarına gelince: İlk resmi turnuvama 1984'te Trabzon'da katıldım ve birinci oldum. Aynı yıl Yurt-Kur'un turnuvalarında da Trabzon birincisi olarak Türkiye finallerinde oynama hakkı elde ettim. Finallerde erkeklerde KTÜ Tıp Fakültesi'nden Hakan Karakurt, kızlar da ise ben 3. olunca Kahraman Olgaç "Satrançta da Trabzon fırtınası esiyor, bu sene üçüncülük verip zor kurtardık, seneye birinci olurlar." diyerek hem bize hedef gösterdi hem de Trabzon spora iyi bir gönderme yaptı. (Trabzonspor o yıllarda 2. Lig'den 1. Lig'e yükselmiş ve aralıksız üç yıl, toplamda yedi kez şampiyon olmuştu.)

Bu başarıyla hem Türkiye satranç camiasında adım duyulmaya başladı hem de ben Yurt-Kur'un sunduğu iki fırsattan yararlanma hakkı elde ettim. Yurt-Kur finallerinde ilk altıya giren sporculara önce bir çalışma kampı düzenlendi ve aynı kişilere Türkiye Bayanlar Şampiyonası finallerinde oynama hakkı tanındı.

Böylece ben de ilk kez Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nda oynadım ve altıncı oldum, Yurt-Kur adına katılan altı kişi içinde ise birinciydim.

1985'e geldiğimizde Kahraman Hoca'nın 1984'te gösterdiği hedefi boşa çıkarmamak gerekiyordu. (Gülüşmeler.) Zaten satranç çalışmalarım bütün hızıyla devam ediyordu, motivasyonum da iyiydi. Sonuç Hoca'nın söylediği gibi oldu ve ben Yurt-Kur Türkiye birincisi oldum.

Karadeniz'de bir amazon

1985'te sınavlarımla çakışması nedeniyle Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nda oynayamadım ama aynı yıl Trabzon'da otuz sporcunun katıldığı bir turnuvada tek bayan olarak oynadım ve 5/5 yaparak turnuvayı birinci bitirdim. Kahraman Hoca bu haberi Bilim Teknik'in 1985 Temmuz sayısında Karadeniz'de Bir Amazon diye duyurdu. Türkiye Satranç camiasıyla tam olarak tanışmam bu haber üzerinedir.

İlk milliliğimde üçüncü masada oynadım. Olimpiyat bitiminde skorum 9,5/14'tü. Bu sonuç hem benim için hem de ülkemiz açısından inanılmaz bir başarıydı

O gün bu gündür tanıyoruz sizi peki sonrası?

1986'da hem üniversiteyi bitirdim hem de Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nda oynadım ve ikinci oldum. İlk kez milli oluşum da 1986'dadır. Dublin'deki satranç olimpiyatlarına üçüncü masa oyuncusu olarak katıldım. Türkiye'de ikinci olmama rağmen, ilk kez milli oluyorum düşüncesinden hareketle olsa gerek üçüncü masada oynamam uygun görüldü ben de sorun etmedim ve üçüncü masada oynadım. Olimpiyat bitiminde skorum 9,5/14'tü. Bu sonuç hem benim için hem de ülkemiz açısından inanılmaz bir başarıydı.

1987'den 1993'e aralıksız şampiyon

1987'de stajyer matematik öğretmeni olarak Ankara'da bir dershanede çalışmaya başladım.

Yine 1987'de Türkiye Bayanlar Şampiyonu oldum ve şampiyonluğumu aralıksız altı yıl devam ettirdim. 1993'te artık Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nda oynamama kararı aldım.

Böyle bir karar almanızda etkili olan neydi? Bir kırgınlık mı zamanınızın olmaması mı yoksa başka nedenler mi? Türkiye Bayanlar İkinciliği esprisi nedir?

Kırgınlık ya da zamanımın olmaması değil elbette. Daha doğrusu zaman sıkıntısı her zaman vardı ama Şampiyona'da oynamama kararı almamda etkili değil. Böyle bir karar almamda iki neden etkili oldu: Birincisi artık şaka yollu Türkiye Bayanlar Birincilliği'ne, Bayanlar İkinciliği denmeye başlanmıştı. Birinci belliydi, (Nilüfer Çınar) şampiyona ikinciyi belirlemek için yapılıyordu. İkincisi ise 1993'te Atina'da yapılan Zonal Turnuva'da Uluslararası Usta (IM) unvanını almıştım. Kahraman Hoca bunun üzerine, "Sen Türkiye Bayanlar Şampiyonası'na katılma ama çalış, başkalarının da bayanlarda yolu açılsın, biz seni milli takımda oynatırız." dedi. Bu iki neden birleşince ben de Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nda oynamama kararı aldım.

Uluslararası Usta (IM) olunca yaşantınızda nelerin değişmesini bekliyordunuz? Beklentileriniz gerçekleşti mi?

(Yüzünde acı bir gülümseme beliriyor.) Ben zannediyordum ki uluslararası usta olunca bana yatırım yapılacak ve ben sadece satranç çalışıp, satranç oynayacağım. Dersane öğretmenliğinden geçimimi sağlayacak parayı kazanıyordum, satrançtan gelir anlamıyla beklentim o kadar yüksek değildi, bir öğretmen maaşı, bir mühendis maaşı verilip "Sen satrançla uğraş." denseydi matematiğe hayran olmama rağmen seve seve satrancı tercih ederdim. Ama olmadı. Uluslararası usta olunca dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'den aldığım yirmi altın dışında hayatımda hiçbir şey değişmedi. Oysa onurlu bir şekilde satranççı olmak isterdim, kimseye ekonomik olarak bağımlı olmadan ayaklarımın üzerinde durmak ve satrancımla uğraşmak... Ne yazık ki beklentilerim gerçekleşemedi, Adabank Genel Müdürü ve dönemin TSF başkanı Hayri Özbilen genel müdürlüğüne devam edebilseydi Adabank bünyesinde sporcu olarak yer alabilirdim ama o da olmadı, Adabank kapandı, Hayri Bey'in Genel Müdürlüğü de sona erdi, benim sadece satranççı olma düşüncelerim de...

Ama satranç hep devam etti yaşantınızda.

Evet, 1993-1998 yıllarında Türkiye Bayanlar Şampiyonası'na katılmadan milli takımda oynadım.

Peki, sonra ne oldu da yeniden Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nda oynamaya başladınız?

Şampiyonaya katılmadan milli takımda yer alıyor olmam diğer sporcuları rahatsız etmeye başlamıştı, buna bağlı olarak da söylenmeler... Ben de bunun üzerine yeniden katılma kararı aldım ve 1999'da yeniden şampiyon oldum bunu 2000 ve 2001'deki şampiyonluklarım izledi. Sonraki yıllarda da katıldım, iki kez ikinci oldum. 2005'te Betül Cemre Yıldız'la eş puanla birinci ve ikinci olduk ancak eşitlik bozmada ben kaybettim. Biliyorsunuz dersane öğretmenliği yapıyorum ve son iki yıldır (2008 ve 2009) Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nın, üniversite sınavının hemen sonrasına denk gelmesi nedeniyle şampiyonalara katılamıyorum.

> Yaşamın gerçeklerini gözardı edemeyiz. Hem öğretmenliğimi yapar hem de büyük usta olurum diyemiyorum ne yazık ki

Yine dersane öğretmenliği yapmam nedeniyle milli sporcuların katıldığı birçok kampa katılamadım, bütün bunlara rağmen sağ olsun başkan Ali Nihat Yazıcı'nın desteğiyle kamp çalışmalarına katılmadan milli takımda yer aldım.

21 yıllık milli takım sporculuğuyla da o bir çınar

Kaç yıl milli takımda oynadınız?

1986'dan itibaren 2006 dahil tam yirmi bir yıl. 2006'dan beri milli takımda yer almıyorum, görevimi gençlere devrettim.

Kutluyoruz sizi! Sizden başka 21 yıl süreyle milli takım oyunculuğu yapan sporcumuz var mı?

Baylarda var elbette ama kadın sporcumuz yok.

Milli takımda yer almamak, Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nda oynayamamak satrançla bağınızın kopması anlamına gelmiyor değil mi?

Elbette gelmiyor, satrançla bağımı koparmış değilim, kulüplerde ve çoklu gösterilerde (simültane) oynuyorum. 2010'da Türkiye Bayanlar Şampiyonası'nda da oynayacağım.

Yaranızı yeniden kanatmak gibi olacak ama satranca çok daha küçük yaşlarda başlasaydınız ya da bugünün koşullarında uluslararası usta olsaydınız ne değişirdi yaşantınızda?

Benim ilk antrenörüm Vasikov'dur. Yıl 1998, yaşım 30'u çoktan geçmiş. Ben küçük yaşlarda antrenör eşliğinde satranca başlamış olsaydım durumumun çok farklı olacağından eminim. Yine aynı durum uluslararası usta olmam için de geçerli. Bu günün koşullarında uluslararası usta olsaydım ilerlemem çok daha üst boyutlu olurdu ve emimim büyük usta olurdum ama ne yapalım o günün koşulları öyleydi, ben de o koşullar içinde en iyisini yaptığıma inanıyorum.

Büyük usta olma isteğinizden vazgeçmiş görünüyorsunuz yanlış mı anladım?

Hayır, yanlış anlamadınız. Satrançla profesyonel olarak ilgilenen herkes büyük usta olmak ister elbette. Aynı şey benim için de geçerli fakat yaşamın gerçeklerini göz ardı etmem geçmişte de imkansızdı, günümüzde de imkansız. Yaşamımda etkili olan gerçek ise yaşamımı devam ettirebilecek bir gelire ihtiyacım var ve ben bunu ancak satranç dışında bir alanda çalışarak, matematik öğreterek sağlayabilirim. Başka bir alanda çalıştığınızda da belli oranda satrançtaki üst boyutlu hedeflerinizden vazgeçiyorsunuz çünkü üst boyutlu hedefler yoğun çalışmalarınızın bir sonucudur. Benim ise yoğun olarak satranca ayıracak zamanım yok.

Özetle hem öğretmenliğimi yapar hem de büyükusta olurum diyemiyorum ne yazık ki. Unutmayın ben bir matematikçiyim ve yaşantımda hayal dünyasına pek yer yok gördüğünüz gibi. (Gülümsüyoruz...) Bütün bu söylediklerim satrancı bıraktığımı ya da bırakma planları yaptığımı düşündürmesin, satrancı seviyorum, sevdiğim için de oynuyorum, gelecekte veteranlarda kesinlikle oynayacağım.

Peki şu anda uluslararası olan bayan sporcularımıza yönelik önerileriniz var mı?

Bana göre çok genç yaşta uluslararası usta olan Betül, Zehra ve Kübra'nın kısa sürede büyük usta olacaklarından eminim. Onlara önerim, TSF'nin onlara sunduğu koşullardan dolayı çok şanslılar. Ali Nihat Yazıcı gibi bir federasyon başkanı her ülkeye nasip olmaz. (Söylediklerim farklı yorumlanmasın gerçekten samimiyim.) Onun desteğinde çalışıyor olmak her sporcuya kısmet olamayacak bir ayrıcalık, bu ayrıcalığı gerçekten iyi kullansınlar.

Ayrıca bir önerim daha var: Benim antrenörüm yoktu, buna rağmen uluslar arası usta oldum. Uluslar arası usta olmak için elimde tuttuğum en büyük gücüm de oyunu, oyundaki temel düşünceyi, nedenini,

niçinini araştırmamdı. Bu da bana kalıcı bir öğrenme sağladı. Onlar antrenör desteklerinin yanına kendi araştırma-çalışma güçlerini eklerlerse eminim çok kısa sürede çok daha üst düzeyli başarılara imza atarlar.

Kadın değil de erkek olsaydınız satranç dünyasındaki yerinizde farklılıklar olur muydu?

Olurdu. Ben satranca çok geç başladım. Kadın ve erkek satranççılar arasında sayısal anlamda çok fark var. Erkek olsaydım, yirmi yaşında satranca başlayıp, iki üç yıllık çalışmanın ardından Türkiye şampiyonu olamazdım. Bu benim açımdan olumlu bir farklılık ama günümüzde artık, bir kadının iki yıl çalışarak Türkiye bayanlar şampiyonu olacağına da inanmıyorum, çünkü bu grupta da artık çok iyi sporcularımız var.

Günümüzde genel olarak dünyada ve Türkiye'de kadın satranççıların düzeyi nedir?

Ben yıllarca il seçmelerinde bayanlar grubunda oynamadım, erkeklerle oynadım ve ilk 5-10 arasında da yer aldım. Bayanlar arasında oynamama nedenim kadınların sayısal olarak az olmalarıydı, sayısal azlık

> Kızlarımızın Barbie bebeklerin pembe dünyasında büyütülmesini doğru bulmuyorum. Gerçeklerle yüzleştirmek gerek

beraberinde üst düzeyli oyuncuların yetişmesine de engel oluyor.

Sizce erkeklerle kadınların satrancı ya da satranca duydukları ilgi arasında neden farklılık var?

Ben eşitlik kavramına inanmıyorum. Fiziksel olarak eşit değiliz mesela. Erkeklerle kadınlar arasında genetik farklılıklar var. Elmayla armut gibi düşünün, ikisi birbirinden çok farklı. Bazı mesleklere ve spor dallarına olduğu gibi satranca da erkekler genetik olarak daha yatkın. Yine de kadın ve erkek farkının en az olduğu spor satranç. Başka hiçbir spor dalında erkeklerle kadınlar birlikte yarışamazlar. Bu genetik fark zeka farkı olarak da düşünülmesin. Fiziksel dayanıklılık satrançta da çok önemli. Bir erkeğin beş saat masa başında oturmaya gösterdiği direnç ile bir kadının aynı sürede gösterdiği direnç birbirinden farklı. Fiziksel dayanıklılık bayları satrançta da öne çıkarıyor. Bunun için de satrançla ilgilenen kadınların dirençlerini artıracak spor yapmaları zorunlu.

Farklılık olsa da herkes satranç oynamalı mı?

Oynamalı. Kaç yaşında olursa olsun, küçüklerde zekayı kullanma açısından, yetişkinlerde Alzheimer hastalığına karşı çok önemli. Ayrıca kaliteli vakit geçiriyorsunuz, düşünüyorsunuz, daha ne olsun...

Herkesin satranç oynaması gerektiğine inandığınıza göre kadınların satranca yönelmesi için neler yapılabilir?

Genetik olarak farklılıklar var olmasına var ama kadın satrancının ilerlemesi, kadınların satranca yönelmesi için herkesin çaba sarf etmesi gerekir. Öncelikle kız çocuklarının Barbie bebeklerin pembe dünyasında büyütülmesini doğru bulmuyorum. Daha gerçekçi büyütülsünler ki yaşamda zorluk çekmesinler. Bunun için satranç uygun bir spor, kızlarımız daha minicikken, satrancı onların dünyasına yerleştirmek gerek.

Peki, bunun için neler yapabiliriz? Satrancı daha küçücükken kızlarımıza nasıl sevdirebiliriz?

Ev kadınlarına ya da kız çocuklarına yönelik toplu satranç dersleri yapabiliriz. Hatta bunu sizinle birlikte çok da iyi yaparız. Ben haftada iki gün ders verebilirim. TSF'de ya da benim iş yerimde bu dersleri yapmamız mümkün, okullar da bu işe ev sahipliği yapabilir.

Neden olmasın, olabilir elbette, önümüzdeki günlerde bu planlamayla ilgili de bir araya gelelim. Sizin bireysel olarak kadın satrancına yönelik yazılı bir çalışmanız var mı?

Henüz basım aşamasına gelmedi ama dünyada ve Türkiye'de başarı elde etmiş kadın satranççılara yönelik bir kitap çalışmam var. Kitapta sporcuların yaşam öyküleri ve seçme oyunları yer alacak.

Kadın olmanız nedeniyle mi böyle bir ça-

lışmaya yöneldiniz?

Kadınlar olarak birbirimize destek olmamız gerektiğine inanıyorum ama bunu seçmemde etkili olan temel neden bu konunun ihmal edildiğini düşünmemdir.

Bir erkeğe ya da bir kadına destek olmak sizin için farklı mıdır?

Hayır, bildiklerimi herkesle paylaşabilirim çünkü bilginin paylaşılması gerektiğine inanıyorum. Bilgiyi paylaştıkça, insan, yeni bilgileri öğrenme isteği duyuyor.

Öğrenme isteği dediğiniz için çağrışım yaptı. Ben insanın öğrenmekten mutluluk duyması gerektiğine inanıyorum. Sizin için durum nedir?

Öğrenmekten elbette mutluluk duyuyorum ama başarının da öğrenmeyi tetiklediğine, öğrenmeye hız kattığına inanıyorum çünkü başarı ve buna bağlı olarak ödül, motivasyonu artırıyor. Motivasyon da yeniden çalışmak, yeni şeyler öğrenmek için insana güç kazandırıyor.

Tarz olarak dünya çapında benzetildiğiniz oyuncu oldu mu?

Olmadı ama agresif satranç bana uyar.

Beğendiğiniz oyuncu elbette çoktur ama idol olarak gördüğünüz satranççı var mı?

İngiliz matematikçi, Büyükusta John Nunn. Hatta kitabını alıp kendine imzalatmıştım.

Türkiye'de iyi satranççı dediğiniz sporcular?

Gençlerden, Kıvanç Haznedaroğlu, Mustafa Yılmaz, Emre Can gibi pek çokları. Kendi dönemimden de Suat Soylu, Can Arduman, Ali İpek, Turhan Yılmaz, Can Yurtseven. Saydıklarımın tamamı günümüz koşullarında olsalardı, büyük usta olmaları hiç de zor değildi.

İyi bir satranççı olmak için ekonomik koşulların yanında neler gerekli?

Çalışmayı sevmek, satrancı sevmek yetmiyor, satranç çalışmayı da sevmek gerekiyor. Yabancı dil şart. Kaynakların pek çoğu yabancı dillerde olduğu için en az bir yabancı dili, mümkünse daha fazlasını iyi derecede bilmek gerekiyor.

Peki, günde kaç saat satranç çalışmak gerekir?

> İnsanın doğasında mücadele güdüsü var, bu ihtiyacın karşılanabileceği en etkili alanlarsa birbirinden ayrılmayan muhteşem ikili, satranç ve matematik

Turnuva zamanı değilse 6-7 saat (turnuva zamanı zaten bütün gününüz satrançla geçiyor) ama çalışmak zorunda olduğunuz bir işiniz varsa bu mümkün değil.

Bilgisayar kullanmak satranç eğitiminde ne kadar etkili?

Bilinçli olmazsa faydadan çok zarar getirir. Bilinçli kullanılırsa muhteşem bir veri bankası, ayrıca iyi bir iletişim aracı. 1972'deki Spassky-Fischer maçının sonucunu öğrenmenin pek de kolay olmadığını dönemin satranç sporcuları anlatırlar, oysa günümüzde dünyanın dört bir yanındaki turnuvaları hamle hamle izleyebiliyoruz. Hem önceden diyagram hazırlamak da tam bir eziyetti, çıkartmalarla diyagram hazırlıyorduk. Şimdilerde bilgisayar sağ olsun, birkaç saniyede istediğimiz diyagram elimizin altında.

Peki, velilere yönelik önerileriniz nelerdir?

Herkesin şampiyon olması mümkün değil, satranç oynayanların beyin kapasitelerini % 15-20 daha iyi kullandıkları bilimsel bir gerçek onun için çocuklarına 5-6 yaş civarından başlayarak satranç eğitimi aldırmaya başlasınlar. Çocuk istekliyse iyi bir satranççı olmak için çaba sarf edecektir. Çocuğu şampiyon olmayan veliler de üzülmesin, herkes şampiyon olamaz ama satrancın diğer kazanımları zaten başlı başına birer şampiyonluk değerinde.

Satranç ve matematik muhteşem ikili...

Hep satranççı kimliğiniz üzerinde durduk ama bir o kadar önemli olan bir başka kimliğiniz daha var: Matematik Öğretmeni Nilüfer Çınar... Matematik öğretmeni olarak da doğru yerde misiniz?

Kesinlikle evet, o kimliğimi de çok seviyorum. Satranç ve matematik muhteşem ikili... Üniversiteye girişte 18 tercih yapabiliyorduk, benim tercihlerimden on yedisi matematikti, diğeri bilgisayar mühendisliği ki o da matematikten uzak değil. İlkokuldan beri matematiğe ilgim olmuştur. Matematik dersleri benim için hem çok kolay hem de çok zevkliydi. Matematikte en sevdiğim ise çözümün tesadüflere bağlı olmaması. Matematik yaşamın kendisi gibi bir şey. Nasıl bir mühendis, bir mimar yaptığı işleri belli kurallara göre yapmak zorundaysa, bir hekim reçeteyi içinden geldiği için değil de hastalığın tedavisine uygun olarak yazmak zorundaysa matematik de böyle. Bu anlamda matematiği yaşamla paralel görüyorum. Bütün bunlara gençlere olan sevgimi, bilgimi paylaşmaktan duyduğum mutluluğu, gençlerin başarısına tanık olmanın güzelliğini, başarının getirdiği mutluluğu eklersek kesinlikle doğru yerde olduğum ortada.

Matematik ve satrancı en kısa şekilde tanımlamanız istenseydi onları nasıl tanımlardınız?

Matematik, sadeliktir, hız kazandırır, planlı, programlı ve sakin olmayı gerektirir. Yüzyıllardır çözülememiş matematik problemleri var, bu da bilimin önünde saygıyla eğilmeyi öğretir.

Satranççıların yaşama daha bağlı insanlar olduklarını düşünüyorum. Satranççıların sıkılacak zamanı olacağına da inanmıyorum çünkü satranç benim açımdan akvaryum gibidir. Yapayalnız da kalsam oradan nefes alabilirim.

İnsanın doğasında mücadele güdüsü var, bu ihtiyacın karşılanabileceği en etkili alanlarsa birbirinden ayrılmayan muhteşem ikili, satranç ve matematik.

Matematik ve satranç doğanın dili

Matematik ve satranç doğanın dili. Unutmayın doğanın sizinle iyi geçinmeye ihtiyacı yok, siz bu doğada yaşıyorsanız ve onunla anlaşmak istiyorsanız bu dili bilmek zorundasınız.

Sizinle söyleşmek çok güzeldi. Satranç severlere Mavikale aracılığıyla zaman ayırdığınız için çok teşekkür ediyorum.

Nilüfer Çınar - Marina Makropoulou

Atina-Akropolis -1991, Açılış kodu : B 85

Aslen Romanyalı olan Marina, Yunanistan Federasyonu Başkanı IM Makropolus'la evlenerek Yunanistan'a erleşmiş ve Yunanistan'ın ilk kadın büyükustası olmuştur. Yunanistan'ın kadın takımında yıllarca başarılı bir şekilde birinci masa oyuncusu olarak oynamıştır. Yunanistan'daki kadın satranççılara model olan ve kendi gibi büyükustalar yetişmesini sağlayan Marina, halen Yunanistan milli takımında oynamaktadır.

1. e4 c5 2. ♘f3 ♘c6 3. d4 c×d4 4. ♘×d4 e6

Sicilya'da Taymanov sistem.

5. ♘c3 ♕c7 6. ♗e2 a6 7. ♗e3 ♘f6 8. 0–0 ♗e7 9. f4 d6

Oluşan konum artık Sicilya Scheviningen devam yolu, Beyazlar bu konumu tercih ettiler.

10. ♔h1

Bu hamle olmasaydı son konumdaki kazanç olmayacaktı. Beyazlar g1–a7 diyagonalinden şahını uzaklaştırıyor.

10. ♗d7

11. ♕e1

Beyaz veziri hızlıca şah kanadına aktaran varyantın klasik hamlesi.

11. b5

Bu konumda Siyahların merkezdeki atı mutlaka değiştirmesi gerekiyordu. Bu değişim oyununu rahatlatacaktı.

11. ...♘×d4

12. ♗d4 e5

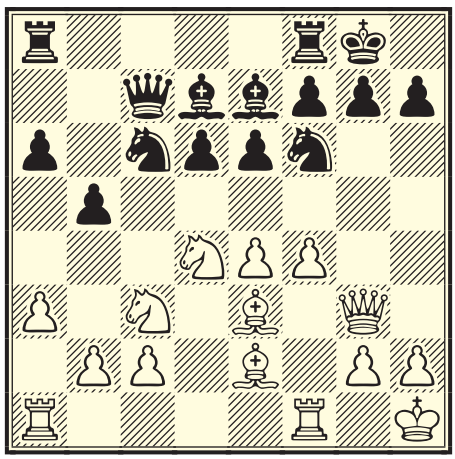
Siyaha, karşı şanslar verirdi.

12. a3 0–0

13. ♕g3

Siyahlar e5 karesindeki baskıdan dolayı 11. ...♘×d4 12. ♗d4 e5 varyantına artık giremeyecekler. Beyazlar partinin açılış safhasında hiçbir zorlukla karşılaşmadan isteklerini gerçekleştirdi. Beyazların taşları ideal karelerde ve büyük bir alan üstünlüğüne sahip.

13. ...♔h8

14. ♖ad1 ♖ac8

15. ♗f3 ♘×d4?

Beyaz fili merkeze taşıyan gereksiz bir değişim.

16. ♗×d4 a5

17.e5!

Şahın tek koruyucusu da uzaklaştırılıyor.

17. ... ♘e8

18. ♗e4 d5

Beyaz fil de merkezde ideal bir kareye yerleşiyor. Beyazın her iki fili, korumasız siyah şaha yönelmiş durumda.

19. ♗d3 b4

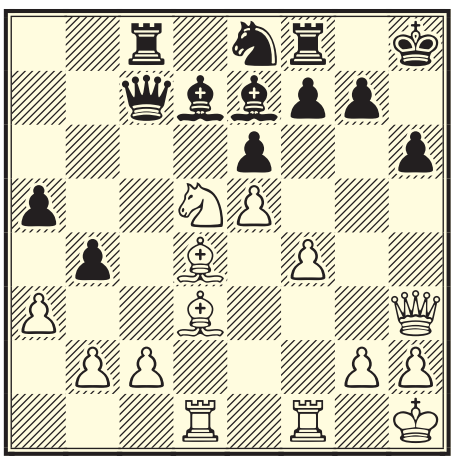
Siyahlar 19. f5 oynamalıydı. Son hamlesiyle Beyaza çok tehlikeli bir mat atağı fırsatı veriyor.

20. ♕h3 h6

21.♘×d5!

21...e×d5 22.e6

Nilüfer Çınar ÇORLULU

"Masum (!) bir mat isteği daha."

22. ...♘f6 23.e×d7 ♖cd8 24.♖×f6 1–0

Siyahlar 24. ♗×f6 oynasaydı, Beyazlar 25. ♕f5 hamlesiyle mat isteyerek taş kazanırdı. Beyaz şah h1 karesi yerine g1 karesinde olsaydı Siyahlar önce ♕b6 şah çekerek f6 karesindeki filini koruyacaktı.

David Bronstein (1924-2006)

Hücum dahisi

Dünya Şampiyonu olması için yalnızca bir beraberliğe ihtiyacı kalmıştı... Unvanı kazanamamış en kuvvetli oyunculardan birisiydi

Dünya şampiyonu olması için yalnızca bir beraberliğe ihtiyacı kalmıştı... Unvanı kazanamamış en kuvvetli oyunculardan birisiydi... Yaratıcı dehanın fevkalade bir örneği olan David Ionovich Bronstein, aynı zamanda on yıllar boyunca satranç dünyasını büyüleyen harika taktiklerin ustası olmuştur. Tüm bu özellikleri kendisini, hak etmelerine karşın dünya şampiyonu unvanına ulaşamamış nadir oyuncular kategorisine sokar.

David Ionovich Bronstein, 19 Şubat 1924 tarihinde Ukrayna'nın Kiev kenti yakınlarındaki Bila Tserkva şehrinde doğdu. Satranç oyunculuğu anlamındaki ününü 1948 yılındaki Interzonal ve 1950 Adaylar Turnuvası'ndaki (Budapeşte) başarılarıyla kazandı. Bahsedilen Adaylar Turnuvası'nın sonunda Boleslavsky'yi dize getirerek Botvinnik ile dünya şampiyonluğu unvanı için maç yapma hakkını kazandı. Sonraki yıllarda ise, Boleslavsky'nin kızı Tatiana ile evlenmiştir.

Çaykovski Konser Salonu'nda düzenlenen bu maçta, prestijli unvanı Botvinnik'ten devralmaya, belki de kendisine acı verecek ölçüde, çok yaklaşmıştır. 24 partilik maçın 22. partisinin ardından 1 puan farkla önde olan taraf Bronstein'dır. Ancak, 23. partiyi kaybedip, 24. partiyi berabere bitirdiğinde unvan bir kere daha dönemin şampiyonunda kalacaktır.

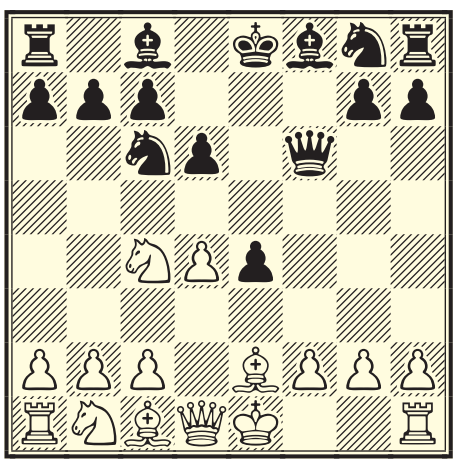
David Bronstein, aynı zamanda çok büyük bir satranç yazarıydı. Uluslararası Zürih Adaylar Turnuvası - 1953 ve sonraki yıllardaki eseri Sorcerer's Apprentice (Tim Fürstenberg ile beraber) satranç çevrelerinde büyük beğeni toplamıştır. Satranç-severler özellikle de kendisinin, geleneksel yöntemin yerine, hamlelerin arkasındaki fikirleri açıklamasını takdir etmiştir. Bronstein bu yaklaşımını "notasyon kâğıtlarında kendilerine hiçbir zaman yer bulamayacak hamlelerin analizi" olarak niteler.

Şah-Hint savunmasının popülerleştirilmesine de, Bronstein öncülük yapmıştır. David Ionovich partilerinde ve Şah-Hint Savunması'na ilişkin ünlü bir kitapta fikirlerini gösterene dek, bu devam yolu ancak şüpheli olarak değerlendirilmekteydi. Anısını yad etmek adına, şimdi sizlerle Bronstein'ın sanatsal başyapıtları andıran üç hücum partisini paylaşacağım:

David Bronstein - Vladas Mikenas C40
Rostov on Don, 1941 Efstratios Grivas

1.e4 e5 2.♘f3 f5?! Şüpheli 'Leton gambiti'. Bu gibi erken piyon ilerleyişleri modern satrançta tavsiye edilemez. Bunun nedenini ise yakında anlayacağız.

3.♘×e5 ♕f6 4.d4 d6 5.♘c4 f×e4 6.♗e2 ♘c6!? (Diyagram)

Alternatifler ikna edici olmaktan uzak olduğundan, bu hamle ilginç bir denemedir:

a) 6...♕d8 7.♘c3 (7.d5 ♘f6 8.♘c3 ♗e7 9.♗e3 += Kosten,A-Hector,J/Val Maubuee 1988 ; 7.0–0 ♘f6 8.f3 e×f3 9.♗×f3 ♗e7 10.♘c3 0–0 11.♗g5 ♘bd7 12.♘d5 ♘×d5 13.♗×d5+ ♔h8 14.♗×e7 ♕×e7 15.♖×f8+ ♕×f8 16.♕f3 ♕×f3 17.♗×f3 ♘f6 18.♖e1 ♔g8=+ Fransson,P-Hector,J/Gausdal 1990) 7...d5 8.♘e5 ♘f6 9. g5+= Ivanovic, B-Hector, J / Metz 1988.

b) 6...d5 7.♘e3 ♗e6 (7...♕f7 8.c4 c6 9.♘c3 ♘f6 10.♕a4 ♘bd7 11.c×d5 ♘b6 12.♕b3 ♘b×d5 13.♘e×d5 ♘×d5 [13...c×d5 14.f3 e×f3 15.♗×f3 ♗e6 16.♗f4 +/–] 14.♘×e4 +/– Enklaar,B-Hoelzl,F/Amsterdam 1979) 8.c4 (8.0–0 ♕d8 9.c4 d×c4 10.d5 ♗f7 11.♘c3 ♘f6 12.♕c2 +/– Nielsen,P-Adahl,M/Stockholm 1993) 8...♗b4+ 9.♗d2 ♗×d2+ 10.♕×d2 ♘e7 11.♘c3 c6 12.0–0 0–0 13.f3! e×f3 14.♖×f3 +/ ♕g5? 15.♘e×d5 ♕h4 16.g3 1–0 Kozhuharov, S- Vasilev, P/Sunny Beach 2005.

c) 6...♕f7 7.♘c3 ♗f5 (7...♘f6 8.♗g5 ♘bd7 9.♘b5 ♔d8 10.♕d2 ♗e7 11.0–0–0 +/– Littlewood,P-Kindermann,S/Londra 1978) 8.0–0 ♘f6 9.f3! e×f3 10.♖×f3 ♗g6 11.♗g5 ♗e7 12.♘e3 c6 13.♗c4 d5 14.♘c×d5! +– c×d5 15.♘×d5 ♕×d5 16.♗×d5 ♘×d5 17.♗×e7 ♘×e7 18.♕e1 ♔d8 19.♕h4! ♘d7 20.♖e1 ♖e8 21.d5 ♘f6 22.♖×f6 g×f6 23.♕×f6 1–0 Relange, E-Bauer, C/Cappelle la Grande 1994.

7.d5! 7.c3 hamlesi çok sade olduğundan en iyisi: 7...d5 (7...♗e7 8.0–0 ♕f7 9.d5 +/– Konsek, P-Wirth, K/Almanya 1999; 7...♕f7 8.0–0 ♘f6 9.f3 e×f3 10.♖×f3 += Tietzen,S-Hirsch,T/Passau 2000; 7...♗d7?! 8.0–0 ♕d8 9.f3 e×f3 10.♗×f3 ♘f6 11.♖e1+ ♗e7 12.♕e2

+/– Schabanel,S-Broca,A/Fransa 2004) 8.♘e3 ♗e6 (8...♗d6? 9.♘×d5 ♕f7 10.c4 ♗e6 11.♘bc3 ♗×d5 12.c×d5 ♘b4 13.♘×e4 +/– Elis, V-Schoerghuber, K/Bonn 1998) 9.0–0 0–0–0 (9...♗d6 10.f3 [10.♗g4 h5 11.♗×e6 ♕×e6 12.c4 d×c4 13.d5 ♕e5 14.g3 ♘d4 belirsiz Ulyanovsky, V-Cruz, P/Lizbon 2003] 10...e×f3 [10...♕h4? 11.g3 ♗×g3 12.h×g3 ♕×g3+ 13.♘g2 ♗h3 14.♖f2 ♘f6 15.♗f4 +/– Scherer,H-Pape,J/Almanya 1994] 11.♗×f3 ♕h6 12.g3 0–0–0 13.♘f5 ♕f6 14.♘×d6+ ♖×d6 15.♗×d5 +/– Goldgewicht, L-Senechaud, D/Parthenay 1992) 10.f3 ♕h4 11.f×e4 d×e4 12.♗g4 ♗×g4 13.♕×g4+ ♕×g4 14.♘×g4 ♗d6 15.♗g5 ♖e8 16.♘d2 += Bademian Orchanian, J-Burgos,C/Mar del Plata 1993.

7...♘e5

Alternatif 7...♘d4 hamlesi de Siyahların sıkıntılarını çözemezdi: 8.♘c3 (8.0–0 ♗f5 9.f3 [9.♗e3 ♘×e2+ 10.♕×e2 += Pinos Rubio,R-Perez Vecino,P/Valencia 2004] 9...e×f3 10.♗×f3 ♘×c2 [10...♘×f3+? 11.♕×f3 +/– Huyck,J-Dutreeuw,M/Gent 1994] 11.♘e3 ♘×e3 12.♗×e3 kompanzasyonla, 8.c3 ♘×e2 9.♕×e2 ♕g6 10.♘e3 ♘f6 11.0–0 ♗e7 belirsiz Rouc,M-Smid,J/Plzen 2004) 8...♗f5 9.♘e3 (9.♗e3 ♘×e2 10.♕×e2 0–0–0 11.♗×a7 ♘h6 12.h3 ♗e7 13.♘a5+/– Groenegress,W-Soelter,R/Horn 1979; 9.♗h5+ g6 10.♗e3 ♗g7 11.♗e2 [11.♗×d4 ♕×d4 12.♕×d4 ♗×d4 13.♘b5 ♗g7 belirsiz ArtalAlegria, F-Loscos Vilafranca, J / Aragon 2003] 11...♘×e2 [11...♘e7? 12.♗×d4 ♕×d4 13.♕×d4 ♗×d4 14.♘b5 +/– Levene,M-Lynn,K/Dunedin 1983] 12.♕×e2 ♕e7 +=) 9...♘×e2 10.♕×e2 0–0–0 (10...♗g6 11.♕b5+ ♔f7 12.♕×b7 +/– Magnier,P-Osman, M / Fransa 1998) 11.♘×e4 (11.♕c4 a6 [11...♗d7!? 12.♘×e4 ♕g6 13.♗d2 ♖e8 14.♘g3 h5 15.0–0–0 += Real de Azua, E-Orione, C / Moron 2003] 12.b4 ♗d7 13.♗b2 ♖e8 14.a4 ♔b8 15.♖b1 [hücumla] 15...♕e7 16.b5 a5 17.b6 c×b6 18.♕d4 ♔a7 19.♗a3 ♕d8 20.♘c4 1–0 Lane, G-Wojnar, M/Queenstown 2006) 11...♗×e4 12.♕g4+ ♔b8 13.♕×e4 +/–

8.0–0

Bu hamle şu devam yollarındaki seçeneklerden çok daha iyidir: 8.♘e3 ♕e7 9.♘c3 ♘f6 += Dubisch,R-Phipps,B/Seattle 1982 ya da 8.♘×e5 ♕×e5 9.♘c3 ♘f6 10.♗b5+ ♔f7 (10...♔d8?! 11.♗e3 a6 12.♗e2 ♗e7 13.0–0 ♗f5 14.♗d4 +/– Zieher, H-Urban, J / Germany 1989) 11.0–0 ♗g4 12.♗e2 ♗×e2 13.♕×e2 ♖e8 +=.

8...♘×c4 9.♗×c4 ♕g6 10.♗b5+ ♔d8

Bir diğer seçenek şuydu: 10...♗d7 11.♗×d7+ ♔×d7 12.♘c3 ♘f6 13.♕d4 (13.♖e1 ♖e8 14.♕d4 +/– Borisek, J-Picco, R / Nova Gorica 2000) 13...c5 14.d×c6+ b×c6 15.f3 +/–.

11.♗f4 h5?!

Siyahlar adeta bela arıyor. Kendisi daha doğal 11...♘f6 hamlesini tercih edip 'dua etmeliydi.'

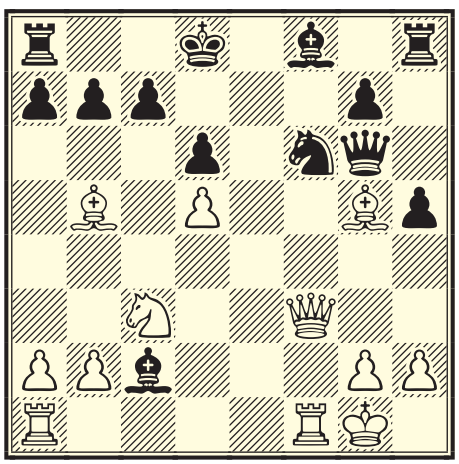
12.f3!

Merkezi açıp, rakip şah karşısındaki engelleri kaldırarak. Bu durum, rakip şahın merkezde kaldığı hallerdeki her ciddi satranç oyuncusunun en temel yaklaşımıdır.

12...♗f5 13.♘c3 e×f3

Ben 13...♘f6 14.♕d4 a6 15.♗e2 +/– devam yolunu tercih ederdim.

14.♕×f3 ♗×c2 15.♗g5+! ♘f6 (Diyagram)

15...♕×g5 16.♕×f8#.

16.♖ae1! Böylece tüm beyaz kuvvetler mücadeleye dahil oluyor. 16.♕e2 ♕×g5 17.♖×f6 ♕e5 a da 16.♕h3 ♕×g5 17.♖×f6 c6 18.d×c6 b×c6 alternatiflerinin ardındaki konumlar o kadar net değildir.

16...c6

Diğer seçenekler de kaybederdi:

16...♕×g5 17.♕×f6+! ♗e7 18.♕f8+! ♖×f8 19.♖×f8+ ♗×f8 20.♖e8#; 16...♗e7 17.♕e2.

17.♗×f6+! 17.d×c6? ♕×g5 18.c×b7 ♖b8 belirsizdir.

17...♕×f6 18.♕e2 ♕d4+ 19.♔h1 ♗g6

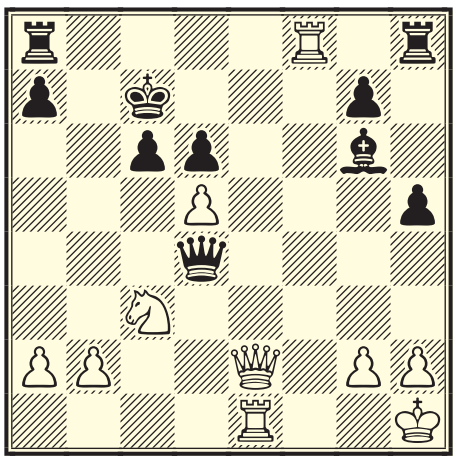
19...c×b5 20.♕e8+ ♔c7 21.♖f7+ ♗e7 22.♖e×e7+ ♔b6 23.♕×b5#.

20.♖×f8+!

'Çekiç darbeleri' etkisindeki hamle serisi başlıyor!

20...♔c7 20...♖×f8 21.♕e7+ ♔c8 22.d×c6 ve kısa zamanda matla.

21.♗×c6! b×c6 (Diyagram)

22.♘b5+! c×b5 23.♕×b5 ♖e8 23...♖a×f8 24.♖e7+ ♔c8 25.♕d7+ ♔b8 26.♕b7#.

24.♖e7+!

Matı engelleyemeyecek olan Siyahlar terk etti. Bu partide, Beyazların taşlarının büyük çoğunluğunu feda ederek kazanmayı başardığına şahit olduk!

1–0

Gavriil Veresov - David Bronstein E11 Moskova 1960 Efstratios Grivas

1.d4 e6 2.c4 ♗b4+ 3.♗d2 a5 4.♘f3 ♘f6 5.♘c3 d6 6. c2 ♘c6 7.g3?!

Günümüzdeki ana devamyolu şu şekildedir: 7.a3 ♗×c3 8.♗×c3 d5 (8...♕e7 9.e4 e5 10.d5 ♘b8 11.♗e2 ♗g4 12.0–0 += Tkachiev,V-Delchev,A/Fransa 2001) 9.e3 0–0 10.b3 ♗d7 11.♗b2 += Khenkin,I-Winants, L / Brüksel 1998.

7...e5 8.d×e5?! 8.d5 ♘e7 9.e4 = devam yolu daha doğal görünüyordu.

8...d×e5 9.0–0–0 ♗×c3 9...♕e7 10.♘d5 ♘×d5 11.c×d5 ♗×d2+ 12.♖×d2 ♘b4 13.♕c4 e4 varyantı da iyiydi.

10.♗×c3 ♕e7

11.♗g2 ♘b4!?

11...0–0 seçeneği de Siyahlar için iyidir.

12.♕a4+ 12.♗×b4 a×b4 13.♔b1 0–0 devam-yolunda Siyahların hücumu galip olurdu.

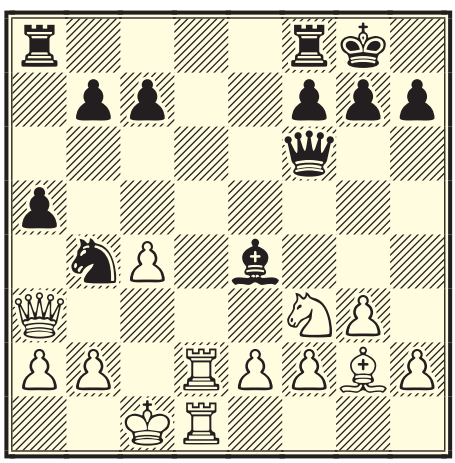
12...♗d7 13.♕a3 13.♕b3 ♘e4 14.♗×e5 ♘×f2 varyantı Siyahlar için iyi görünüyor.

13...♗c6!

14.♗×e5

Beyazlar rakibinin piyon fedasını kabul etmek zorunda; çünkü, 14.♖hg1 0–0 15.♘d2 (15.♘×e5?! ♗×g2 16.♖×g2 ♘e4 17.♔b1 f6 18.♘d3 ♘×c3+ 19.♕×c3 ♕×e2 –/+) 15...♗×g2 16.♖×g2 ♖fd8 =+ sonrasında kendisini ızdıraplı bir mücadele beklerdi.

14...0–0 15.♗×f6 ♕×f6 16.♖d2 ♗e4! 17.♖hd1 (Diyagram)

Siyahlar hücumuna nasıl devam etmeli?

17...h6!

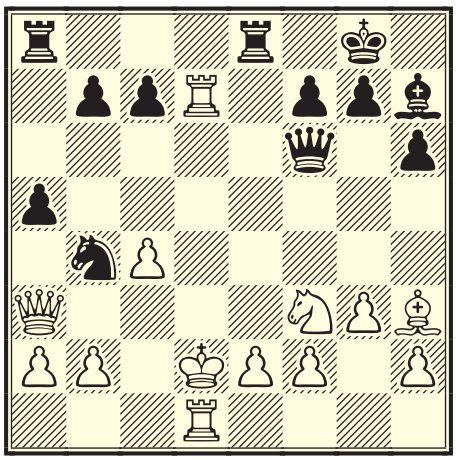
Harika bir fikir. Siyahlar b1-h7 çaprazı üzerinde 'öldürücü' bir batarya (...♗h7 ve ...♕g6/f5 ile) kurmayı hedefliyor. Birçok oyuncu, sadece vezir kanadına odaklanarak şu gibi bir devam yolunu tercih ederdi: 17...b5 18.♖d4 ♘c2 19.♕×f8+! ♖×f8 20.♖×e4 ♘b4 21.a3 ♘c6 22.c×b5 ♕f5 23.♖c4 ♕×b5 24.♖c2 kompanzasyonla. Fakat zaten, çok büyük bir ustayla sade bir usta arasındaki fark tam da budur!

18.♗h3? Beyazlar yolunu şaşırıyor. Kendisi 18.♕b3! ♗h7 19.♘d4 c5 20.♘b5 a4 21.♕a3 ♕×f2 22.e4 ♕f6 23.♕e3 a3! (belirsiz) devam yolunu tercih etmeliydi.

18...♗h7 19.♖d7?! Beyazların son şansı 19.♘d4 c5 20.♘b5 ♕×f2 21.e4 ♕f6 22.♘d6 ♖a6 devam yolunda yatıyordu. Ancak yine de, bu konumda da ben Siyahları tercih ederdim.

19...♖fe8! 19...♕g6 20.♔d2! (20.♘d4?! ♕h5 21.♗g2 c5 22.♘f3 ♖fe8 –/+) seçeneği çok net olmazdı.

20.♔d2 (Diyagram)

Veya 20.♗f1 ♕g6 21.♖7d3 ♘×d3+ 22.♖×d3 ♕f6 –/+.

20...♗f5!!

Partinin en mantıklı, fakat aynı zamanda 'en zor' hamlesi. Siyahlar önceki planındaki potansiyel tehlikelerin tümünü göz ardı ederken, en iyi devam yolunu oynayarak, tüm dogmalardan arınmış, kendi 'özgür iradesi'ni ispatlıyor.

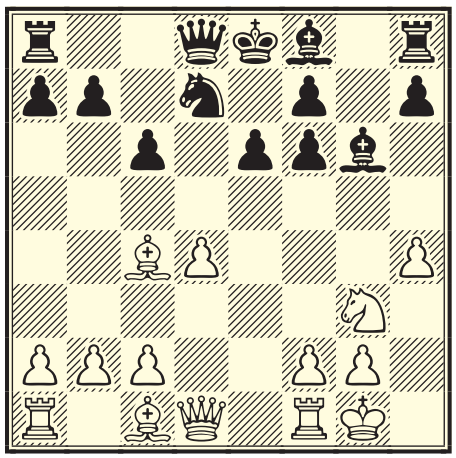
21.♕c3

Beyazların artık kurtulma şansı kalmamıştı: 21.♗×f5 ♕×f5 22.♖d3 ♘×d3 23.♕×d3 ♖ad8 24.♘d4 ♕×d3+ 25.♔×d3 ♖×d4+ 26.♔×d4 ♖d8+.

21...♗×h3 22.♕×f6 g×f6 0–1

Konstantin Aseev - David Bronstein B16 Moskova 1982 Efstratios Grivas

1.e4 c6 2.d4 d5 3.♘c3 d×e4 4.♘×e4 ♘f6 5.♘×f6+ g×f6 6.♗c4 ♗f5 7.♘e2 ♘d7 8.♘g3 ♗g6 9.0–0 e6 10.h4? (Diyagram)

Eğer Beyazlar bu piyon sürüşünü uygulamak istiyorsa, kendisi bunu rok atmadan önce uygulamalıydı.

10...f5!

Mükemmel bir tepki. Beyazlar muhtemelen daha doğal 10...h5 11.♖e1 ♗e7 (11...f5? 12.♗g5 ♗e7 13.♗×e6! +/–) 12.♗d3 ♗×d3 13.♕×d3 ♕c7 (13...f5 14.♗g5 ♗×g5 15.h×g5 ♕×g5 [15...♔f8 16.g6] 16.♘×f5 +=) 14.♕f3 0–0–0 = devam yolunu tahtada görmekten memnuniyet duyardı.

11.h5

11.♗g5 ♗e7 12.♗×e7 ♕×e7 13.h5 ♕h4 14.♕f3 f4 15.♘e2 ♗×c2 16.♕×f4 ♕×f4 17.♘×f4 0–0–0 =+ sonrasında Siyahlar mutlu olmalıdır.

11...♕h4 12.♕f3?!

12.h×g6? h×g6 13.♖e1 f4 14.♗×f4 ♕×f4 –/+ varyantı kötüdür; fakat belki de Beyazların 12.♖e1 f4 13.♘e4 ♗×h5 14.♕d2 ♖g8 15.♕×f4 ♖g4 16.♕h2 ♖×e4 17.♖×e4 ♕×e418.♕×h5 ♘b6 19.♗d3 ♕×d4 20.♕×h7 ♕f6 =+ devam yolunu seçmesi gerekiyordu.

12...♗d6 13.h×g6 Veya 13.♖e1 ♗×g3 (13...♘f6 14.h×g6 h×g6 15.♔f1) 14.♕×g3 ♕×g3 15.f×g3 ♗×h5 –/+.

13...h×g6 14.♖e1?

Kabul etmesi güç, ancak Beyazların mücadeleye 14.♖d1 f4 15.♗×f4 ♗×f4 –/+ ile devam etmesi gerekiyordu.

14...♗×g3

15.f×g3 ♕×d4+ ve 16...♕×c4 varyantı dolayısıyla Beyazlar terk etti. **0–1**

SATRANÇ SIRLARI
Stratejinin Devleri

Kramnik, Karpov, Petrosian, Capablanca ve Nimzowitsch'ten Öğren!

Özgün Adı Chess Secrets: The Giants of Strategy
Yazar Neil McDonald
Yayınevi Everyman Chess
Basım Yılı 2007

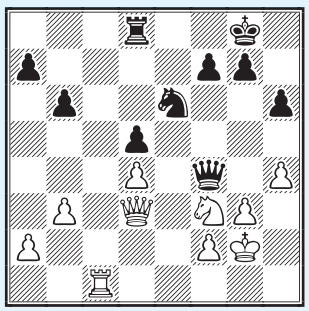
Geçmiş zamanlarda yaşamış ustaların partilerinden satranç ilkelerini öğrenmek, satranç dünyamızda kendine sorgulanamaz bir yer edinmiş uygulama. Öyle ya, literatürü takip eden satrançseverlerin en iyi eserler listelerinde Kasparov'un Benim Ustalarım *(My Great Predecessors)* dizisini, Marin'in Efsanelerden Öğren *(Learn from the Legends)* ve son olarak da Bo Hansen'in Satrancınızı Şampiyonlardan Öğrenerek Geliştirin *(Improve Your Chess by Learning from the Champions)* kitapları takip ediyor.

Satranç Sırları: Stratejinin Devleri yine bu alanda kaleme alınmış bir eser. Kitaba ilişkin eleştiriye geçmeden önce, kısaca kitabı tanıtalım. Uluslararası satranç yayıncılığı arenasında *Gambit, Quality Chess ve New in Chess* gibi kuruluşlarla büyük bir rekabet içerisinde olan Everyman Chess, 'Satranç Sırları' başlıklı, nispeten yeni bir kitap dizisi başlattı. İngiliz GM Neil McDonald, bu seriye olan ilk katkısını incelemekte olduğumuz eserle yaptı.

Giriş bölümünde Kramnik, Karpov, Petrosian, Capablanca ve Nimzowitsch'in kısa biyografileri, bu oyuncuların en fazla öne çıkmış olan yanlarıyla birlikte verilmiş. Bölümün son kısmı ise, Nimzowitsch'in Satranç Uygulaması *(Chess Praxis)* eserindeki *"simetrik konumların asimetrik şekilde ele alınışı"* bölümü üzerine kısa bir eleştiri yazısıyla noktalanıyor.

Giriş bölümünü takiben kitapta yer alan, diğer birçok satranç stratejisi üzerine kaleme alınmış eserde kendilerine yer bulmuş konuları, bu kitapta farklı kılan ne mi oluyor dersiniz? Tüm bunların, satranç tarihine 'stratejik başyapıtlar' ortaya koyarak geçmiş, az önce isimlerini sıraladığımız satranç ustalarının partileriyle veriliyor olması. Her birinin partileri, modern satrancın strateji anlamındaki bugünkü yerinin çerçevesini çiziyor. 7. yatay başlıklı ilk konunun aşağıdaki partide nasıl incelenmiş olduğunu görmek sizlere iyi bir fikir verebilir... *(İtalik karakterdeki yorumlar yazar GM McDonald'a aittir).*

GM Tigran Petrosian - GM Lajos Portisch Adaylar Çeyrek Finali, Palma de Mallorca / 1974, [D53]

1 ♘f3 d5 2 d4 e6 3 c4 ♘f6 4 ♗g5 ♗e7 5 ♘c3 0–0 6 ♖c1 h6 7 ♗h4 b6 8 c×d5 ♘×d5 9 ♘×d5 e×d5 10 ♗×e7 ♕×e7 11 g3 ♗a6 12 e3 c5 13 ♗×a6 ♘×a6 14 0–0 ♘c7 15 b3 ♖ac8 16 ♖e1 ♖fd8 17 h4 ♘e6 18 ♕d3 ♕f6 19 ♔g2 c×d4 20 e×d4 ♖×c1 21 ♖×c1 ♕f4 (Diyagram)

Mücadeleyi mercek altına almak için çok doğru bir nokta. *Macar Botvinnik'i* Lajos Portisch, rakibi Tigran Petrosian'ı üstünlük kurma konusunda zorlamasını GM McDonald bakın nasıl değerlendirmişti: *"...Portisch rakip atın e5-karesinden sokulmasını, son hamlesiyle vezirini boşa koyarak engelledi. Artık 22 ♘e5? hamlesi kaleyi boşta bırakırken, Siyahlar konumunu ...♕e4 hamlesiyle rahatlatmaya hazırdır. Lajos Portisch'in niçin Adaylar Maçı yaptığını gösteren, çok zeki bir temellendirme. Yine de Petrosian, kendisine sıkıntılar yaratacak harika bir konumsal piyon fedası fikrini bulmayı başarmıştı."*

22 g×f4! ♘×f4+ 23 ♔g3 ♘×d3 24 ♖c3!

"Bu gibi konumlardaki altın kural şudur: Acele etme! Beyaz kale 7. yataya inmeyi arzulamaktaydı, ancak hemen yapılacak 24 ♖c7? sonrasında siyahlar 24...♖d6! 25 ♖×a7?! ♖g6+ 26 ♔h2 ♘f4! varyantıyla taşlarını işbirliği içerisine sokabilirdi..."

24...♘b4 25 a3! ♘a6 26 b4 ♘b8 27 ♖c7 a5 28 b5 ♘d7 29 ♔f4!

GM McDonald, oyunsonlarında şahın kullanımına ilişkin bir özlü söz daha sunuyor: *"...Reuben Fine'ın oyunsonlarına ilişkin özdeyişini hatırlamakta fayda var: Şah kuvvetli bir taştır, onu kullanın!"*

29...h5 30 ♘e5! ♘f8 31 ♖b7 f6 32 ♘c6 ♘g6+ 33 ♔g3 ♖d6 34 ♖×b6 ♖e6 35 ♖b8+ ♘f8 36 ♖a8 ♖e1 37 ♘d8 ♔h7 38 b6 ♖b1 39 b7 ♘d7 40 ♖×a5 1–0

Taktik ve strateji, satranç mücadelelerinde birbirlerini desteklediklerı takdirde başarı getirecek olan iki önemli unsur.

Eğer stratejik becerinizi arttırmayı hedefliyorken, bu değerli ustaların partileriyle tanışmak ve satranç tarihinde keyifli bir yolculuk yapmak isterseniz, *Satranç Sırları: Stratejinin Devleri* sizin uzun zamandır beklediğiniz bir başucu kitabı olabilir!

fatmayilmazfyf@gmail.com

Karanlığın rengi beyaz

Onlar okuyordu, üniversite mezunuydular hem de birçok gören gözün dört yılda bitiremediği İstanbul Hukuk Fakültesi'ni birincilik ve ikincilikle bitirmiş, üzerine bir de doktora yapmışlardı

Onlarla 2007' de Görme Engelliler Federasyonu'nun Satranç Teknik Kurul Toplantısı'nda tanıştım. Tanıdıkça anladım ki karşımda duran ve kendilerine "kör" denen kişiler toplumumuzun çoğundan iyi görüyordu. Çünkü onlar okuyordu, üniversite mezunuydular hem de birçok gören gözün dört yılda bitiremediği İstanbul Hukuk Fakültesi'ni birincilik ve ikincilikle bitirmiş, üzerine bir de doktora yapmışlardı. İyi derecede İngilizce biliyor, bilgisayar kullanıyorlardı; spor yapıyor, kayak yapmaktan çok hoşlanıyorlardı. Müzikle profesyonel düzeyde uğraştıkları için, Sezen Aksu'yla düet yapmanın keyfini yaşamışlardı. Satranç oynuyorlardı hem de şampiyonluk, milli sporculuk düzeyinde. Tüm bunları bilmekle, yapmakla kalmayıp kendi gibi engelli olan diğer insanlara da bu konularda eğitim veriyorlardı. Üstelik kendi çevrelerindeki insanlara katkı sunmakla da yetinmeyip Türkiye'nin dört bir yanındaki görme engelli insanlar da kendi çalışmalarından yararlansın diye kitaplar yazıyor, sesli kütüphane kurulmasına öncülük ediyorlardı.

Onlar okuyorlardı... Hatta tek başına okumak onlara yetmiyor onlar da diğer görme engellilerle bir araya gelip okuma saatleri düzenliyor, okuyup bitirdikleri kitaplar, haberler, dergiler üzerinde de tartışıyorlardı.

Okumak, tartışmak düşünsel üretimi de beraberinde getiriyordu elbette. Mesela onlara kör mü denmeliydi, ama mı görme özürlü mü yoksa görme engelli mi?

Kerim & Selim Altınok

"Ama"yı çok eski buluyorlardı, özrün karşılığı, ayıplı ya da defoluydu, oysa onların ne utanılacak bir durumu ne de defosu vardı. Görme engelliye gelince lafı uzatmanın da pek bir anlamı yoktu, onlar en yalını tercih ediyorlardı, mademki görmüyorlardı kendilerine kör denebilirdi. Zaten körlükle ilgili dernekler de doğrudan Körler Derneği, Körler Rehabilitasyon Merkezi gibi isimleri kullanarak bir anlamda tercihlerini bildirmiyorlar mıydı?

Onlar yazıyorlardı, görenler için yaşam öykülerini yazıyorlardı, görmeyenler için satranç kitabı yazıyorlardı. Bunlar da yetmiyor "Mademki gören görmeyen bir arada yaşıyoruz ve birlikte yaşamanın nasıl ahlak kuralları varsa körlüğün de nezaket kuralları var, bunu biz yazmazsak görenler nasıl bilecek bizim kurallarımızı?" diyerek kendi nezaket kurallarını da yazıyor, yazdıkları bu kuralları Kerim Altınok ve Selim Altınok web sitesinden tüm ilgililere duyuruyorlardı. Biliyorum, ne söylesem yine de eksik kalacak onları anlatmanın bir yanı. Onun için "Onları ve onlar gibi kör olanları tanımanın en etkili yolu onları dinlemektir." düşüncesinden hareketle Kerim-Selim Altınok kardeşlerle, kendileri, körlük, satranç ve yaşam üzerine söyleşip, kendilerini, birinci dilden, yaşam türkülerini onların gönlünden duyalım istedim ve sözü onlara bıraktım.

Fatma YILMAZ: Sizi, sizin sözlerinizle tanıyalım. Kimdir Selim- Kerim Altınok kar-

deşler?

Selim-Kerim Altınok: Kerim ve Selim Altınok, hayatı seven, yaşamayı yeme-içmenin ötesinde beyinsel ve kültürel gelişim olarak algılayan iki insandır. Hayat bize verilmiş bir zaman ve enerjidir. Önemli olan bu zamanı nasıl değerlendirdiğimizdir. Yaşamımızı anlamlandıran şeyler "Yapabildiğimiz oranda insanız." demektir.

Çocukluğumuzdan itibaren ailemizin de yönlendirmesiyle bir takım uğraşılar edindik. Müzik, kitap okuma zevki ve satranç. Değişik enstrümanları çalmayı öğrendik, çok kitap okuyoruz. Satrançta da belirli bir düzeye geldik. Görme Engelliler Milli Takımı oyuncularıyız, ülkemizi uluslar arası alanda temsil ediyoruz.

Asıl mesleğimiz hukuk. Serbest avukatlık ve danışmanlık yaptık. Bir meslek, çalışmak ve maddi ihtiyaçların karşılanması için önemli ama hayat sadece maddi isteklerden oluşmuyor, karnınızı doyurmak yeterli değil. Kafayı ve beyni doyurmak daha önemli. İşte uğraşılarımız burada devreye giriyor, bizleri asıl besleyen onlar. Biz iş yaşantımız dışında hep bir şeylerle uğraşıyoruz. Müziksiz, satrançsız günümüz geçmiyor. İkimiz de göremiyoruz, körlüğün getirdiği zorluklar var, hele Türkiye gibi engellilerin birçok alanda dikkate alınmadığı, hayatın onlara göre düzenlenmediği bir ülkede, zorlukları aşabiliyorsak bahsettiğimiz uğraşılarımız ve onların sağladığı sosyal hayatın sayesindedir.

Hayat sadece maddi isteklerden oluşmuyor, karnınızı doyurmak yeterli değil. Kafayı ve beyni doyurmak daha önemli

Görmeyle ilgili sorunlarınız ne zaman başladı?

Göz sinirlerimiz zayıf doğmuşuz ama durum hemen anlaşılamamış biraz görebildiğimiz için. Dört yaşındayken bir bayram günü aldığımız harçlığı yere düşürüp de bulmak için ellerimizle arayınca ailemiz durumdan şüphelenmiş, annemiz bizi doktora götürünce mesele ortaya çıkmış.

Körlük altı noktayla özdeşleşmiştir adeta. Altı nokta ne demek? Körlerle altı nokta arasında nasıl bir bağlantı var?

Altı nokta, körlerin kullandığı kabartma yazıda bulunan nokta sayısı aslında. Kabartma harfler, görenlerin kullandıkları harflerden farklı, altı adet noktanın değişik kombinasyonlarından oluşuyor. Bu alfabeyi Loiz Braille adlı bir Fransız 19. yüzyılın başlarında bulmuş. O nedenle tüm dünyada Braille alfabesi adıyla anılıyor. Türkiye'de ise genellikle Altı Nokta alfabesi şeklinde biliniyor.

Bir de adını bu alfabeden alan Altınokta Körler Derneği var. Çoğu kimse belki de bu derneğin adı vesilesiyle bu kelimeyi duymuştur. Derneğin bu adı alması, körlerin eğitimine verdiği önemden kaynaklanmaktadır.

Nasıl bir eğitim aldınız?

Biz tüm eğitimimizi normal okullarda sürdürdük. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra, aynı üniversitede yüksek lisans ve doktora yaptık. Ayrıca konservatuvar eğitimi de aldık.

Körlerin kullandığı Altı Nokta Alfabesi'ni ise liseden sonra gittiğimiz rehabilitasyon merkezinde öğrendik. Ortaokulu bitirinceye kadar kısmende olsa görebildiğimiz için görenlerin kullandığı yazıyı yazıp okuyabiliyorduk ama zorlanarak.

Satrançla tanışmanız ne zaman oldu?

Satrançla on dört yaşında tanıştık. Askeri öğretmen olan yakınımız Albay Hilmi Bey bize satrancı öğretti. Biz ona dede derdik. Oynadığımızda hep o kazanırdı. Bize Capablanca'nın Satrancın Esasları adlı kitabını hediye etti. Bahsettiğim zamanlar 1970'lerin sonları, o tarihlerde başka bir kitap da yoktu zaten. Biz bu kitaptan çalışıp Hilmi dedemizi yendik. O maçı hala hatırlarız.

İlk yıllarda Cumhuriyet gazetesinde Nevzat Süer'in haftalık köşesini takip ederdik. Annemiz bize, hem haberleri hem maçların notasyonunu okurdu. Daha sonraları kabartma yazıyı öğrenince, İngiltere'den kitaplar getirttik. Braille Chess Magazine adlı dergiye abone olduk. Bunlardan çalışırken hem satrancımız gelişti, hem İngilizcemiz. En son internet çıktı, Hiarcs, Fritz gibi satranç programlarını kullanarak da analizli çok maç inceledik.

İlk katıldığımız turnuva 1983'teki Türkiye Gençler Şampiyonası'dır. Biz yirmi yaşındaydık. Suat Atalık da aynı yaştaydı ve o yıl son gençler şampiyonasını oynuyordu birinci oldu. Kerim ve ben bu ilk turnuvada dokuz oyunda 4,5 puan elde ettik.

Şimdi TSF başkanı olan Ali Nihat Yazıcı da o turnuvadaydı, istekli ve oldukça güçlü bir

satranççıydı. Atak oynuyordu, partileri 1. e4 ile açardı. Hatta kendisiyle Kerim'in bir oyunu da var o turnuvada ama notasyonunu bulamıyoruz bir türlü.

Bu maç nedeniyle kurulan dostluğumuz yıllar sonra başkan olduğu zaman devam etti. Bizi arayıp, görme engelli satranççılar için bir şey yapmak istediğini söyledi.

İvanchuk Türkiye'ye geldiği zaman, onunla görme engelli milli takım oyuncularımız arasında bir simultane organize etti. İlginç bir deneyimdi, İvanchuk dört partiyi de körleme oynadı ve elbette hepsini kazandı.

Diğer ilgi alanlarınız nelerdir?

En başta müzik. Kerim gitar ve akordiyon çalıyor, bir de klavye. Ben ise mandolin ve keman çalıyorum. Ayrıca ikimiz de blok flütte usta sayılırız. Kendi bestelerimiz var, şarkı söylüyoruz. Türkiye'de körlerden oluşan ilk ve tek çok sesli koroyu kurup sekiz yıl şefliğini yaptık. İki kardeş yıllarca sahne alıp profesyonel olarak müzikle uğraştık, konserler verdik.

Klasik müzik dinlemeyi çok seviyoruz. Önceleri Barok müzik dinlerdik, şimdilerde çağdaş bestecileri de seviyoruz. Bu sevgimizi her pazar akşamı saat 21:00-23:00 saatleri arasında Radyo Gören Parmak (www.gorenparmak.org)'da sunduğumuz

> Önemli olan bir şey de kültürel gelişim, kendini geliştiren, okuyan, sosyal olayları takip eden bir görmezin algıları gören ama kültürlü olmayan bir kimseden daha açık oluyor elbette.

Yelpaze adlı müzik programı aracılığıyla müzik dostlarıyla paylaşıyoruz.

Kitap okumak da başta gelen zevklerimizden. Seslendirilip CD'lere çekilmiş kitapları dinleyerek okuyoruz. Kitap, dergi ya da internetten bir yazı okumadan geçen bir günümüz yoktur.

İnternetten uzay, okyanuslar ve hayvanlar alemiyle ilgili yazıları bulup okuyoruz. Bilgisayarı, ekranı okuyan bir sesli program aracılığıyla kullanıyoruz.

Türkiye'de ne kadar görme engelli var biliyor musunuz?

Resmi rakamlar net değil, nüfus sayımlarında bazen aileler engelli çocuklarını saklıyorlar, o sebeple sağlıklı sonuçlar çıkmıyor bir türlü. Ancak yüzde on ikilik toplam engelli nüfus var, bu Birleşmiş Milletler'in gelişmekte olan ülkeler için öngördüğü ortalama.

Bu oranın yaklaşık beşte birini görmeyenler oluşturuyor. Bu durumda ülke nüfusumuzun bir milyondan fazlasının görme engelli olduğunu söyleyebiliriz.

Görenlerle görmeyenler arasında yaşamı algılamada farklılıklar var mı?

Arada bir renk ve ışık farkı var. Mutlu olma yönünden kriterleri pek farklı değil. Kör bir insan da seviniyor, üzülüyor, aşık oluyor elbette, bunu ve başka konuları kitabımız (Karanlığın Rengi Beyaz)'da anlattık. Görmeyen bir insan da sinema, tiyatro ya da televizyon izliyor. Ancak görmediği için konuyu sesle algıladığı şeylerle takip ediyor. Görsel zevklerin yerini diğer duyu-

Selim Altınok

larla algılanan zevkler alıyor. Mesela satranç beyin ve muhakeme gücüyle oynanan bir oyun. Bir kör bu sporu yaparken aynı zevki alıyor. Önemli olan bir şey de kültürel gelişim, kendini geliştiren, okuyan, sosyal olayları takip eden bir görmezin algıları gören ama kültürlü olmayan bir kimseden daha açık oluyor elbette.

Tahminen körlerin yüzde kaçı satranç oynuyor?

Bir yüzde vermek zor ama şimdilik oran düşüktür. Türkiye Körler Spor Federasyonu henüz on yaşında. Türkiye'de körler arası bireysel ve kulüp şampiyonalarının geçmişi on yıl. Bu süre Almanya'da elli sene, Rusya'da ise daha fazla.

Satranç körlere çok uygun bir spor, her şeyden önce görenlerle birlikte yapabilecekleri bir spor. Biz ve birçok arkadaşımız il seçmelerine, il birinciliklerine katılıyoruz, liglerde oynuyoruz. Gören görmeyen bir arada, sosyal ortamı paylaşmak ne güzel! Son yıllarda Uğur Yuvarlak yetişti. Altı yıl kadar önceydi, Uğur bize Selim Gürcan'ın Satrancokulu sitesinden ulaşmış. Bir mail geldi, çok zekîce yazılmıştı. Uğur Yuvarlak imzalıydı, henüz on dört yaşındaydı. Hemen görüşmek istedik, babasıyla bize geldiler. Ona arşivimizden kabartma satranç dergileri verdik. Birkaç ay sonra bitirir belki diye umarken, bir hafta sonra telefon edip "Dergi bitti, Selim Ağabey, yenisini istiyorum." dedi.

> Özel arşivimiz de dahil olmak üzere tüm sesli eğitim materyalimizi internete koyduk, isteyen arkadaşlarımız indirip çalışsınlar diye internet sitemiz www.selimkerim.com

Sürekli çalıştı, satrancı ve satranç kültürünü çok seviyor. Görme engellilerin internette online satranç oynayabilecekleri bir iki site var. Onları da Uğur keşfetti, şimdi hepimiz bu sitelerde oynuyoruz. Yurt dışındaki görme engelli yabancı satranççıların bile bu gelişmelerden haberi yok. Uğur bu yıl Gençler Körler Dünya Şampiyonası'nda beşinci oldu, hem de dünya şampiyonunu yenerek. Ne güzel değil mi... Darısı diğer gençlerin başına, çalışınca oluyor.

Satranç sanattır, Alekhine'nin bir oyununda oluşan kombinezonu incelemek ne büyük bir zevktir, Capablanca'nın sakin oyununu izlemek de öyle. Biz satrançla gerçekten mutlu oluyoruz. Bu camianın içinde olmak da güzel! Şu anda İzmir'de Enis Bilyap ve arkadaşlarınca yayınlanan İsem Satranç Dergisi'nde bir köşemiz var. Orası için analizli maçlar hazırlamak çok keyifli.

Körlere yönelik çalışmalarınız var mı?

Evet, var. Biz Kerim'le görme engellilere dersler veriyoruz, bildiğimiz her şeyi onlara öğretiyoruz. Müzik, İngilizce, bilgisayar kursları düzenliyoruz.

Bir ara satranç semineri yaptık. Ancak bu işi tek tek öğretmenin çok zaman aldığını gördük. Bir gün Ankara'da körler okulunu ziyarete gitmiştik, oradaki çocuklar, şampiyonlar gelmiş, diye bizimle satranç oynamak istediler. Karşımıza geçtiler. Hamle yaptıklarında bunu notasyonla ifade edemiyorlardı, bizim elimizi alıp, oynadıkları taşı nereye götürdüklerini göstermeye çalışıyorlardı. Bu işin böyle olmayacağına karar verdik o gün. İstanbul'a dönünce hemen kolları sıvadık. Altı Nokta alfabesiyle kabartma bir satranç kitabı yazdık. Satrancın nasıl oynandığını, notasyon tutmanın kurallarını ve örnek oyunları koyduk kitaba.

Bu kitabı bastırıp tüm körler okullarına hediye ettik. Telif hakkını da Ankara'daki Körler Matbaası'na bıraktık. Okullarda ya da nerede ihtiyaç olursa istendiği kadar basıp yolluyorlar.

Ayrıca herkesin kabartma yazı bilmediğini düşünerek, satrancı anlatan sesli bir kaynak da hazırladık. CD ortamında satrancın kurallarını, açılışları anlattık. Çok sayıda kombinezonu, analizli maçı sesli olarakkaydettik. Onbeş yıl boyunca yakınlarımıza ve satranççı arkadaşlarımıza, kasetlere sesli olarak okuttuğumuz maçları, analizleri bilgisayar ortamına aktardık. Bu özel arşivimiz de dahil olmak üzere tüm sesli eğitim materyalimizi internete koyduk, isteyen arkadaşlarımız indirip çalışsınlar diye. www.selimkerim.com internet sitemiz. Burada engellilikle ilgili makalelerimize, satrançla ilgili yazı ve analizli oyun tercümelerimize, seslendirdiğimiz müzik parçalarına ulaşmak mümkün.

Görenlerden beklentileriniz nelerdir?

Körleri ya da genelde tüm engellileri toplumun dışında, farklı kimseler gibi algılama yanlışından vazgeçsinler. Engelliler de toplumun bir parçası. Ne yazık ki daha aileden başlıyor sorun, engelli çocuğu olan aileler nasıl davranacaklarını bilemiyorlar. Çocuklarını saklamaya ya da aşırı korumacı tutumlarla evden çıkarmamaya çalışıyorlar.

Eğitim çok önemli, hem engellinin eğitimi, hem toplumun bilinçlendirilmesi...

Bütün bu konuşmalardan sonra "Gören görmeyen, yürüyen yürüyemeyen, duyan duymayan... herkesin yapabileceği bir iş mutlaka var yeter ki uygun işle uygun insanı bir araya getirmeyi başaralım. İnsanların gelecek kaygısından uzak, başarılı, mutlu olmaları için onlara gerekli eğitimi verelim ve onlara başaracakları ortamları sağlayalım." diye düşünüyorum. Bakış açımızı genişlettiğiniz, dünyamızı renklendirdiğiniz ve karanlığın rengini beyaza çevirdiğiniz için Mavikale okuyucuları adına size de çok teşekkür ediyorum.

Anatoly Karpov - Selim Altınok

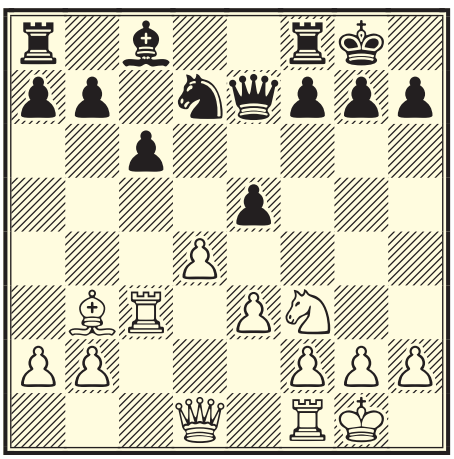
Kabul edilmeyen vezir gambiti

Simultane 1997 İstanbul

Aşağıdaki parti Karpov'un İstanbul'da özel bir okulun daveti üzerine 22 masaya karşı verdiği simultanede oynanmıştır. Bu oyun daha sonra GM Karsten Müller'in analiziyle ChessBase'in internet sitesinde yayınlanmıştır.

1.c4 ♘f6 2.♘c3 e6 3.♘f3 d5 4.d4 ♗e7 5.♗g5 ♘bd7 6.e3 c6 7. ♖c1 0–0 8.♗d3 d×c4 9.♗×c4 ♘d5 10.♗×e7 ♕×e7 11.0–0 ♘×c3 12.♖×c3 e5 13.♗b3

Güçlü ve tipik bir profilaktik Karpov hamlesi. Siyah ♘b6 ile saldırmadan fil geri çekiliyor ve beyaz kalenin yolunu açıyor.

13. ...e4 14.♘d2 ♘b6

14. ... ♘f6 J.R. Capablanca – G. Stahlberg, Buenos Aires Olimpiyatı 1939 Siyah için daha mantıklı bir devam yoluydu.

15. ♖c5 ♘d7 16.♖c3 ♘b6 17.♕c2 ♗f5 18.♖c5 (18. f3!)

18... ♗g6 19. ♖e5 ♕h4 20. g3 ♕g4

20. ...♕d8 daha iyi idi. 21. ♘×e4 ile Beyaz piyonu kazanmaya çalışırsa 21. ... ♘d7 hamlesi üzerine kaliteyi vermek zorunda kalır.

21. ♖e7

21. ♘×e4!? denenebilirdi. Bu durumda mesela 21. ...♕f3 22. ♕b1 ♘d7 23. ♖e7 ♖ae8 24. ♖×e8 ♖×e8 25. ♘d2 ve beyaz açmaz sorununu çözer.

21. ... ♘d7 22. ♕d1

Fazla ihtiyatlı. Karpov cesurca e4 piyonunu almalıydı. 22. ♘×e4! Siyah açmazdan yararlanamaz. Mesela; 22. ...♕f3 23. ♕d1 F×e4 24. ♕×f3 F×f3 25. ♖×d7 +–Ya da 22. ♖ae8 23. f3 ♕h3 24. ♖×e8 ♖×e8 25. ♕f2 beyazın sorunu yok.

22. ...♕×d1+ 23. ♖×d1 ♖fd8!

Siyah kaliteyi kazanıyor çünkü e7 kalesi kapana kısıldı.

24. ♖×e4 ♗×e4

25. ♘×e4 ♘f8

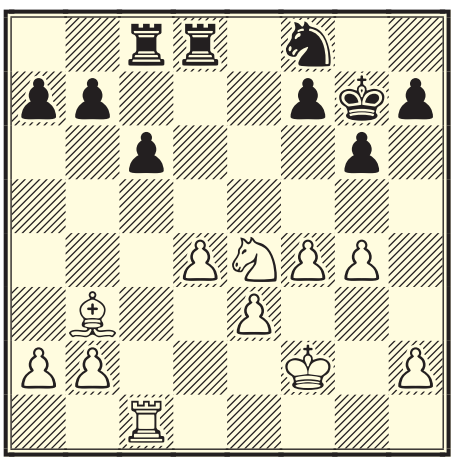
26. ♖c1 ♖ac8

27. f4 g6 28. g4

Karpov şah kanadında alan kazanıyor. Kaliteye karşı yeterli konpanzasyonu var.

28. ...♔g7

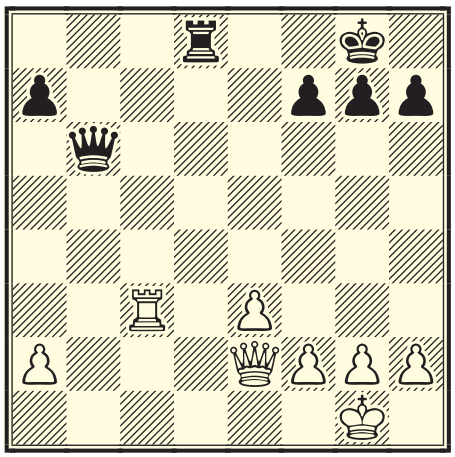
29. ♔f2 1/2 – 1/2

Kazancı görme ve hesaplama

Ossip Bernstein - Jose Raul Capablanca [D63] Moskova, 1914

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 ♘f6 4.♘f3 ♗e7 5.♗g5 0–0 6.e3 ♘bd7 7.♖c1 b6 8.c×d5 e×d5 9.♕a4 ♗b7 10.♗a6 ♗×a6 11.♕×a6 c5 12.♗×f6 ♘×f6 13.d×c5 b×c5 14.0–0 ♕b6 15.♕e2 c4 16.♖fd1 ♖fd8 17.♘d4 ♗b4 18.b3 ♖ac8 19.b×c4 d×c4 20.♖c2 ♗×c3 21.♖×c3 ♘d5 22.♖c2 c3 23.♖dc1 ♖c5 24.♘b3 ♖c6 25.♘d4 ♖c7 26.♘b5 ♖c5 27.♘×c3 ♘×c3 28.♖×c3 ♖×c3 29.♖×c3 (Diyagram)

Siyah oynar ve kazanır.

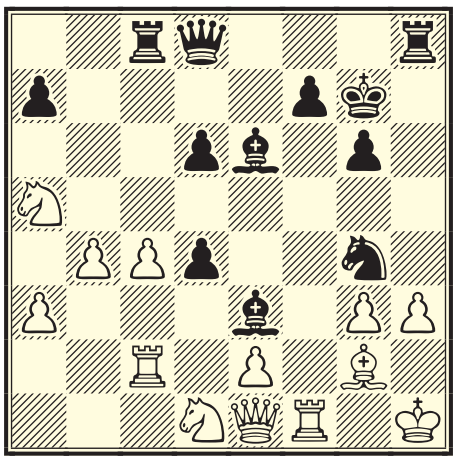
Çözüm: 29... ♕b2 0–1 [30.♖d3 ♕b1+ 31.♕d1 ♕×d1+ 32.♖×d1 ♖×d1#; 30.♖c8 ♕b1+ 31.♕f1 ♕×f1+ 32.♔×f1 ♖×c8–+] 0–1

Andre Lilienthal - Rashid Gibiatovich Nezhmetdinov [A54] Bakü, 1951

1.d4 ♘f6 2.c4 d6 3.♘c3 e5 4.♘f3 ♘bd7 5.g3 g6 6.♗g2 ♗g7 7.0–0 0–0 8.b3 e×d4 9.♘×d4 ♘c5 10.b4 ♘e6 11.♗b3 ♘d7 12.♗b2 ♘e5 13.♘a5 ♘d4 14.a3 c5 15.♘a4 ♗g4 16.♗×d4 c×d4 17.♗×b7 h5 18.♗g2 h4 19.h3 ♗e6 20.♖c1 ♖c8 21.♘b2 h×g3 22.f×g3 ♗h6 23.♖c2 ♗e3+ 24.♔h2 ♘g4+ 25.♔h1 ♔g7 26.♕e1 ♖h8 27.♘d1 (Diyagram)

Siyah oynar ve kazanır.

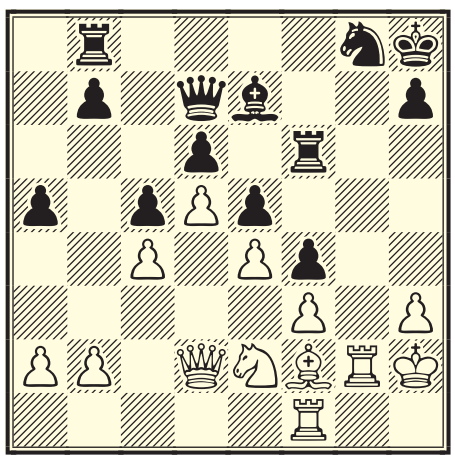
21...♖×h3+ 28.♗×h3 ♕h8 29.♔g2 [29.♘f2

♖×c4 30.♔g2 ♗d5+ 31.♘e4 ♗×e4+ 32.♖f3 ♗×f3+ 33.♔×f3 ♕a8+ 34.♔×g4 ♕e4#; 29.♖f2 ♕×h3+ 30.♔g1 ♕h2+ 31.♔f1 ♕h1#] 29...♕×h3+ 30.♔×h3 ♖h8+ 31.♔g2 ♖h2+ 32.♔f3 ♘e5+ 33.♔e4 f5+ 34.♖×f5 g×f5# 0–1

Yuri Averbakh - Alexander Kotov [A55] Zürih, 1953

1.d4 ♘f6 2.c4 d6 3.♘f3 ♘bd7 4.♘c3 e5 5.e4 ♗e7 6.♗e2 0–0 7.0–0 c6 8.♕c2 ♖e8 9.♖d1 ♗f8 10.♖b1 a5 11.d5 ♘c5 12.♗e3 ♕c7 13.h3 ♗d7 14.♖bc1 g6 15.♘d2 ♖ab8 16.♘b3 ♘×b3 17.♕×b3 c5 18.♔h2 ♔h8 19.♕c2 ♘g8 20.♗g4 ♘h6 21.♗×d7 ♕×d7 22.♕d2 ♘g8 23.g4 f5 24.f3 ♗e7 25.♖g1 ♖f8 26.♖cf1 ♖f7 27.g×f5 g×f5 28.♖g2 f4 29.♗f2 ♖f6 30.♘e2 (Diyagram)

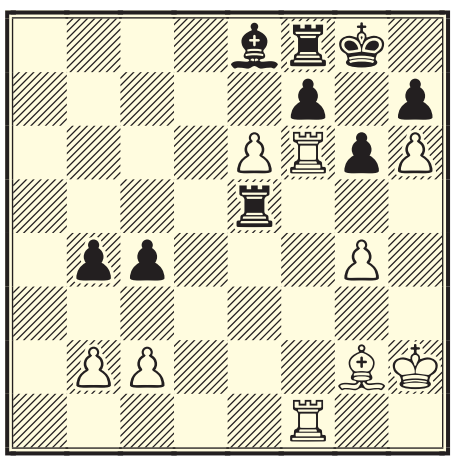

Siyah oynar ve kazanır.

30...♕×h3+ 31.♔×h3 [31.♔g1 ♖h6 32.♗g3 f×g3 33.♘×g3 ♖f8–+] 31...♖h6+ 32.♔g4 ♘f6+ 33.♔f5 [33.♔g5 ♖h5#] 33...♘d7 34.♖g5 ♖f8+ 35.♔g4 ♘f6+ 36.♔f5 ♘g8+ 37.♔g4 ♘f6+ 38.♔f5 ♘×d5+ 39.♔g4 ♘f6+ 40.♔f5 ♘g8+ 41.♔g4 ♗×g5 42.♔×g5 ♖f7 43.♗h4 ♖g6+ 44.♔h5 ♖fg7 45.♗g5 ♖×g5+ 46.♔h4 ♘f6 47.♘g3 ♖×g3 48.♕×d6 ♖3g6 49.♕b8+ ♖g8–+ 0–1

Nigel Short - Hannes Stefansson [B26] Reykjavik, 2002

1.e4 c5 2.♘c3 ♘c6 3.g3 g6 4.♗g2 ♗g7 5.d3 d6 6.♗e3 ♗d7 7.f4 b5 8.a3 ♘f6 9.♘f3 0–0 10.h3 ♖b8 11.0–0 a5 12.g4 ♘e8 13.♖b1 b4 14.a×b4 a×b4 15.♘e2 ♘c7 16.f5 ♘b5 17.♕d2 ♘bd4 18.♘e×d4 ♘×d4 19.♗h6 ♘×f3+ 20.♖×f3 ♖a8 21.♗×g7 ♔×g7 22.d4 ♕b6 23.e5 d×e5 24.d×e5 ♗c6 25.f6+ e×f6 26.♖×f6 c4+ 27.♔h2 ♖ac8 28.♖bf1 ♕c5 29.♕f4 ♗e8 30.h4 ♖d8 31.h5 ♖d4 32.h6+ ♔g8 33.♕e3 ♖d5 34.♕×c5 ♖×c5 35.e6 ♖e5 (Diyagram)

Beyaz oynar ve kazanır.

36.♗d5 ♖×d5 37.e7 ♖e5 [37...♖g5 38.♔h3 b3 39.c3 ♖×g4 40.♔×g4 ♗d7+ 41.♔g5 ♖e8 42.♖×f7+–] 38.♖×g6+ [38... h×g6 39. 39.h7+ +–; 38...♔h8 39.e×f8♕#; 38...f×g6 39.♖×f8#] 1–0

Moskova'yı tutuşturan filmin yıldızı J. R. Capablanca

Satranç Ateşi

Mavikale'nin birinci sayısında satrancın sinemaya ne denli büyük bir zenginlik kattığından bahsetmiştim. Bu sayımızda ise sinemanın hayatımıza ve satranca ne kadar büyük katkıda bulunduğunu gösteren bir filmden söz edeceğim: Satranç Ateşi.

Bu film olmasaydı pek çok satrançseverin kahramanı Jose Raul Capablanca bir film yıldızı olarak karşımıza çıkamayacaktı. Dahası bugün sürekli adını duyduğumuz Frank Marshall, Richard Reti, Rudolf Spielmann, Carlos Torre, Frederick Yates, Ernst Grünfeld gibi satranç devlerinin hareketli görüntülerine sahip olmamız da mümkün olmayacaktı.

Film 1925 Moskova'sının soğuk ve karlı atmosferinde geçmektedir. Buna karşın bütün Moskova dayanılmaz bir ateşle, satranç hummasıyla, kavrulmaktadır.

Filmin başında, başrol oyuncularından da önce, filmin yıldızı anons edilir: "Dünya Satranç Şampiyonu: Jose Raul Capablanca." Ardından Capablanca gelmiş geçmiş bütün aktörleri kıskandıracak yakışıklılığı ile perdeyi doldurur.

Filmin yazılarının bitişiyle kamera 1925 Moskova Satranç Turnuvası'nın oynandığı salonda dolaşmaya başlar. Satranç devleri oynarken ateşli bir izleyici topluluğunun salonu doldurduğu görülür. Torre-Marshall, Reti-Yates, Spielmann-Grünfeld maçları sürmektedir.

Kentin turnuva salonundan farklı bir yerinde bir başka heyecanlı satranç oyunu sürmektedir. Yalnızca satranç tahtasını ve hamle yapan elleri gördüğümüz bu sahnede Siyah ve Beyaz kıyasıya bir mücadeleye tutuşmuşlardır. Ancak kamera geriye çekilince oyunun farklı iki kişi tarafından değil, genç bir adam tarafından kendine karşı oynandığını görürüz. Genç adam bir taraftan giyinip evden çıkmaya çalışmakta, diğer taraftan da tahtada bütün heyecanıyla sürüp giden oyundan kendini bir türlü kurtaramamaktadır. Kısa zamanda bu genç adamın bir satranç tutkunu olduğu anlaşılır. Şapkasından tutun atkısına, çorabından kravatına, mendiline kadar siyah beyaz karelerden oluşan desenli giysileriyle yürüyen bir satranç tahtasıdır adeta.

Evden nihayet çıkabilen genç adam gideceği yere ulaşmakta kararlıdır artık. Yanından geçtiği, satranç takımları satan bir mağazanın önünde bir an duraksasa da azimle geçip gider. Ama geride bıraktığı mağazaya, yol aldıkça gerilen bir lastikle bağlıymışçasına, gittikçe güçlenen gizli bir kuvvetle geri çekilir.

Filmin Künyesi

Türkçe adı	Satranç Ateşi
Uluslararası adı	Chess Fever
Orijinal adı	Shakhmatnaya Goryachka
Yönetmen	Vsevolod Pudovkin
Yapım yılı	1925
Yapımcı ülke	Sovyetler Birliği
Orijinal dil	Sessiz, Rusça yazılı
Süresi	28 dakika
Oyuncular	Jose Raul Capablanca, Vladimir Fogel, Anna Zemtsova
IMDB Puanı	7.3

Dünya Satranç Şampiyonu: Jose Raul Capablanca

Filmin erkek kahramanı bir taraftan giyinirken bir taraftan da kendine karşı satranç oynuyor

Nişanlısı tarafından affedilmeyi beklerken, bu "boş zamanını" değerlendiren genç adamın suçüstündeyken yakalanması

Çocuğu vezir gambiti oynayan annenin sevinci

Kendini bir anda mağazada bulur; içeri girer girmez satıcı ile bir satranç maçına tutuşur.

Genç adamın bir türlü ulaşamadığı noktada onu, nişanlısı beklemektedir. Bu genç kadının dertleştiği kız arkadaşı, onun içinde bulunduğu güç durumu bir cümlede özetleyiverir: "Unutma, aile hayatının en büyük düşmanı satrançtır!" Bu sözler genç kızın satranca karşı duyduğu öfkeyi daha da arttırmıştır.

Sonunda nişanlısının yanına ulaşan genç adamı, kızgın bir genç kadın beklemektedir. Genç adam diz çöküp bağışlanmayı bekler. Ancak beklerken pantolonunun kirlenmemesi için yere serdiği kareli mendilin üstüne cebinden çıkardığı birkaç satranç taşını dizerek ve kitabını açarak aklına takılan bir pozisyonu analiz etmeye kalkmasın mı... Naz eden nişanlı zamanla yumuşamış ve onu affetmeye karar vermişken bu manzarayı görünce yeniden çıldırır.

Genç kadın artık bu duruma daha fazla katlanamayacaktır. Nişanlısının üstünden çıkan satranç kitaplarını ve minyatür satranç takımlarını pencereden fırlatır. Dışarıda satranç ateşi ile yanıp tutuşan Moskovalılar fırlatılıp atılan bu satranç malzemelerini almaya o kadar heveslidirler ki her kitap ve satranç takımı kapanın elinde kalır. "Ben yalnızca seni seviyorum, sen de yalnızca satrancı seviyorsun." diyen genç kadın kendini zehirlemekle tehdit edecek kadar çileden çıkmıştır. Genç kadın, "Aramızdaki her şey bitti." diyerek genç adama kapıyı gösterir.

Genç kadının teselli aradığı büyük babası kendisine devasa büyüklükteki "Antik Satranç Problemleri" antolojisini okumasını salık verince ve düğün pastasının satranç takımına benzer yapıldığını görünce daha fazla dayanamaz ve kendini dışarı atar. Ancak karşısına "Kolya, o kadar güzel bir vezir gambiti oynadı ki, inanamıyorum!" diyerek sevinç çığlıkları atan bir anne ile satranç oynayan iki küçücük çocuk çıkıverir.

Genç kadın artık dünyada kendisi için satrançtan uzak bir yer olmadığına karar verince soluğu en yakın eczanede alır. Eczacılar bile kendilerini o kadar heyecanlı bir satranç partisine kaptırmıştır ki, oyunu kazanmak üzere olmanın verdiği zafer sarhoşluğunu yaşayan eczacı, kuvvetli bir ağrı kesici isteyen genç kadına ilaç yerine tahtadan az önce aldığı veziri paketleyip verir. (Daha sonra bu taşın aslında beyaz bir şah olduğu görülür. Ancak oyunun taşın alınmasından sonra da sürmesi nedeniyle taşın vezir yerine kullanılan bir şah olduğu veya yönetmenin filmin az sonra görülecek olan en önemli sahnesi için satranç taşlarının en görkemlisini seçtiğini varsayabiliriz.)

Hayatını sonlandıracak ilacı aldığına inanan kadın bir köşede paketi açıp bir satranç taşıyla karşılaşınca taşı öfkeyle fırlatır. Satranç taşını bir taksiden az önce inmiş olan yakışıklı, şık giyimli bir adam havada yakalar. Yakaladığı bu cismin bir satranç taşı olduğunu gören adam merakla kadına yaklaşır. Genç kadın adama "Beni yalnız bırakın. Satranç yüzünden bütün dünyadan nefret ediyorum." der. Adam "Bu duyguyu anlıyorum. Güzel bir kadınla karşılaşınca ben de satrançtan nefret ediyorum." diyerek elindeki veziri karların içine fırlatır. Kadın çok sevinmiştir: "Nihayet bir satranç düşmanına rastlayabildim. Bana satranç ateşinden kendinizi nasıl kurtarabildiğinizi anlatın." der. Oysa bu yakışıklı adam Dünya Satranç Şampiyonu Jose Raul Capablanca'dan başkası değildir. Capablanca kadını satranç turnuvasının oynandığı salona davet eder.

Genç kadının başından bunlar geçerken genç adam kendine "Aşk satrançtan güçlüdür belki de?" sorusunu sormaktadır. Sonunda nişanlısının istediğini yapmaya karar verir, üstünde satrançla ilgili ne varsa birer birer köprünün altından akıp giden nehrin soğuk sularına bırakır. Sonra da nişanlısına ulaşmak için yola çıkar. Capablanca ile nişanlısının az önce ayrıldığı köşede satranç turnuvasının afişini görünce, son bir kez, satranç oynanan salona gitmeye karar verir. Salon hınca hınç doludur. Genç adam, oyunları daha yakından görebilmek için kalabalığı yararak ilerlerken bir anda, büyük bir dikkat ve sevinçle oyunları izleyen nişanlısını görünce gözlerine inanamaz. Capablanca'nın sözlerinin genç kadın üstündeki etkisi hemen belli olur; "Sevgilim, sevgilim, bunun bu kadar harika bir oyun olduğunu

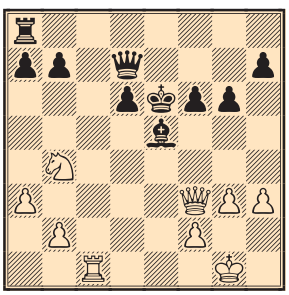

Satranç ateşinden kendini kurtaramayan eczacı, oyuna kendini o denli kaptırmıştır ki tahtadan az önce "kaptığı" veziri ilaç sanarak genç kadına verecektir

Capablanca ile tanıştıktan sonra genç kadının satranç hakkındaki görüşleri bütünüyle değişecektir

bilmiyordum!" Genç kadın bu kadarıyla da kalmaz; "Sevgilim, bir Sicilya savunması oynayalım!" der. Burası mutlu bir aile hayatının başlangıcı, filmin ise mutlu sonu olacaktır.

Filmin hemen başında turnuva salonunda oyunlar sürerken kamera bize bu oyunlardan birinde oluşan bir konumu gösterir (Diyagram 1: Beyaz hamlededir. [Satranç Ateşi filminde satranç gösterim panosunda oluşan konum]).

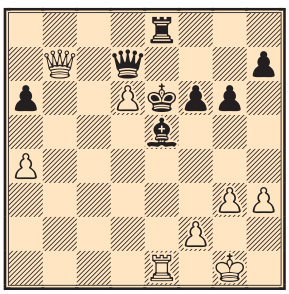

Bu konumda Beyaz'ın ♕b3+ oynadığı görülür. Uzun araştırmalarıma karşın Capablanca'nın oyunları arasında tam olarak bu konumun oluştuğu bir oyuna rastlamadım. Ancak turnuvada oynanan Capablanca ile Nikolay Zubarev maçında benzer bir konum oluşmuştur.

Jose Raul Capablanca - Nikolay Zubarev [D30]

Moskova, 1925

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘f3 d×c4 4.e4 c5 5.d5 e×d5 6.e×d5 ♘f6 7.♗×c4 ♗d6 8.0–0 0–0 9.♗g5 ♗g4 10.♘c3 ♘bd7 11.♘e4 ♕c7 12.♗×f6 ♘×f6 13.♘×f6+ g×f6 14.h3 ♗h5 15.♖e1 ♖fe8 16.♕b3 a6 17.a4 ♗g6 18.♗d3 ♕d7 19.♘d2 ♖e7 20.♗×g6 f×g6 21.♘e4 ♔g7 22.♕c3 ♗e5 23.♕×c5 ♗×b2 24.♘g5 ♖ae8 25.♘e6+ ♔f7 26.♖ab1 ♗e5 27.♕c4 ♖c8 28.♕b3 ♗b8 29.g3 ♕d6 30.♘f4 ♖ce8 31.♖e6 ♕d7 32.♖×e7+ ♔×e7 33.♕×b7 ♗×f4 34.♖e1+ ♗e5 35.d6+ ♔e6 (Diyagram 2: Beyaz hamlededir.)

36.♕b3+ ♔f5 37.♕d3+ ♔g5 38.♕e3+ ♔f5 39.♕e4+ ♔e6 40.♕c4+ ♔×d6 41.♖d1+ ♔e7 42.♖×d7+ ♔×d7 43.♕×a6 1–0

Capablanca'nın bu oyunda 36.♕b3+ oynayarak kazanmış olması, yönetmenin isteğine uyan şampiyonun, henüz oynadığı oyunundan esinlenerek bu pozisyonu, filmdeki sahnenin çekimi için bizzat kurguladığını düşündürmektedir.

Satranç Ateşi, Sovyet sinemasının en ünlü yönetmenlerinden Pudovkin'in henüz mesleğinin başındayken çektiği iki belgesel filmden biridir. Yönetmen, 1925 yılında düzenlenen Moskova Uluslar Arası Satranç Turnuvası sırasında bu filmi gerçekleştirme olanağı bulmuştur. Film kurgulanmış bölümler içermesine karşın dönemin satranç dünyasının en önemli isimlerinin katılımıyla gerçekleşen bir turnuvanın, bir kentin yaşamına ne denli büyük bir heyecan kattığının güzel bir örneğidir. Bu turnuvanın Sovyet satrancına büyük katkılar sağladığı kabul edilmektedir.

Capablanca'nın bu ilk ve son aktörlük deneyiminin onun turnuvadaki performansına nasıl bir etki yaptığı bilinmiyor. Ancak turnuvayı Efim Bogoljubow ve Emanuel Lasker'in ardından üçüncü sırada tamamladığını biliyoruz. Capablanca'nın bu turnuvada Bogoljubow'u yenmesine ve Lasker ile berabere kalmasına karşın turnuvayı 10. ve 12. sırada bitiren iki Sovyet oyuncuya yenilmesinin böyle bir sıralamaya yol açtığı anlaşılıyor. "Güzel bir kadınla karşılaşınca ben de satrançtan nefret ediyorum." Bu, senaryoda Capablanca için yazılmış bir replik miydi, yoksa onun ağzından çıkıp bir taraftan filme güzellik katarken, bir taraftan da onun o dönemde yaşadığı duygu dünyasından sızan sözler miydi? Bunları belki de hiçbir zaman bilemeyeceğiz.

Kaynaklar
1. http://www.imdb.com/title/tt0015673/ (Ulaşım tarihi: 10.01.2010)
2. http://video.google.com/videoplay?docid=3727820471573567512# (Ulaşım tarihi: 10.01.2010)
3. http://www.chessbase.com/newsdetail.asp?newsid=3559 (Ulaşım tarihi: 10.01.2010)
4. 100 Yılın 100 Yönetmeni, Atilla Dorsay, Remzi Kit., 4. Basım, 2003.

Satranç gücünüzü ölçün

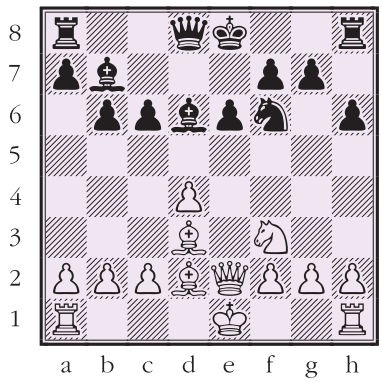
Değerli satranç severler, puanlı satranç, oyunculuk gücünüz hakkında fikir edinmeniz için yararlı olabilecek eğlenceli bir çalışmadır.

Diyagramdaki konumdan başlayarak Beyazın hamlelerini bulmaya çalışınız. Düşündüğünüz hamleleri ve aldığınız puanları not ediniz. Puanlarınızın toplamını değerlendirme tablosundan karşılaştırarak ratinginizi bulabilirsiniz. Oyun sonuna kadar kendinize 90 dakikalık süre tanıyınız.

S.Tiviakov - M. Adams, Caro Kann Savunması, Açılış Kodu: B17

1.e4 c6 2.d4 d5 3.♘d2 d×e4 4.♘×e4 ♘d7 5.♗d3 ♘gf6 6.♘g5 e6 7.♘1f3 ♗d6 8.♕e2 h6 9.♘e4 ♘×e4 10.♕×e4 ♘f6 11.♕e2 b6 12.♗d2 ♗b7

S. Tiviakov

M. Adams

Hamle	Puan	Siyah'ın hamlesi ve yorumlar
13. ♘e5	2	**... ♕c7**
14. f4!	5	(**14. 0–0–0** hamlesine karşı siyahın **14...c5** oynayacağını düşünenler 4 puan daha alınız.) **...c5**
15. d×c5	2	**...♕×c5**
16. 0–0–0	2	**... 0–0**
17. ♔b1	3	(**17. ♖he1** hamlesine karşı **17...♕d5** düşünenler 4 puan alınız.) **...♖fd8**
18. ♖he1	2	**...♖ac8**
19. g4	3	**...♗×e5**
20. f×e5	1	**...♘e4!**
21. ♗c1 !	5	(**21. ♗×e4 ♗×e4 22. ♕×e4 ♖d4 23. ♕e2 ♕×c2+ 24. ♔a1 ♖cd8** devam yolunu düşünenler 6 puan daha alınız.) **...♕b4**
22. ♔a1	2	**...♘c5**
23. c3	3	**...♕a5**
24. ♗c2	3	**...♖×d1**
25. ♖×d1	1	**...♗a6**
26. ♕d2!	4	(Çifte tehdit. **27. b4 e 27. ♕d8+ ♖×d8 28. ♖×d8+** mat hamlelerini görenler 5 puan daha alınız.)**...♘b7**
27. ♕d7	3	**...♖f8**
28. ♕d4	4	**...♖c8**
29. ♕e4	3	**...g6**
30. ♗×h6	2	**...♗c4**
31. a3	2	**...♗d5**
32. ♕f4!	4	**...♖×c3**
33. ♖×d5!	8	(**33.b×c3** oynamayı düşünenler 5 puan çıkarınız, çünkü **33... ♕×a3 +** ve siyah 4 hamlede mat eder.) **... e×d5**
34. ♕f6	3	**...♖×a3+**
35.b×a3	1	**...♕×a3+**
36. ♔b1	1	**...♕b4+**
37. ♔c1	2	**...♕e1+**
38. ♔b2	2	(**38...♕b4+ 39.♗b3 ♕d4+ 40. ♔a2** devam yolunu düşünenler 4 puan daha alınız.) Siyah terk eder.

Değerlendirme Tablosu

Aldığınız puanların toplamına göre yaklaşık rating puanınız:

80 ve daha fazla ise ➤ 2500 ve üstü ● **70-79 arası** ➤ 2400-2499 ● **60-69 arası** ➤ 2300-2399 ● **50-59 arası** ➤ 2200-2299

40-49 arası ➤ 2000-2199 ● **30-39 arası** ➤ 1800-1999 ● **20-29 arası** ➤ 1600-1799 ● **10-19 arası** ➤ 1400-1599 ● **10'dan az ise** ➤ 1399 ve aşağısı

Kadın gözüyle satranç

Resmi olan İlk Dünya Kadınlar Şampiyonası 1939'da düzenlendi
Şampiyon Vera Menchik

Bu köşede dünyada ve ülkemizde satranç dünyasında iz bırakan kadın oyuncuları daha yakından tanımaya çalışacağız. Resmi olan ilk Dünya Kadınlar Şampiyonası 1939'da Arjantin'de yapıldı. Birinciliği İngiliz Vera Menchik kazandı. Menchik, turnuvadaki diğer favori Alman Sonja Graf ile 1934 ve 1937 tarihlerinde yaptığı ikili maçları da kazanmıştı.

Vera Menchik (16.02.1906-27.06.1944) İngiliz bir anne ile Çek bir babanın çocuğu olarak Moskova'da doğmuştur. Satrancı 9 yaşında babasından öğrenen Menchik, 15 yaşında İngiltere Kızlar Şampiyonu unvanını kazanmıştır. Birçok açık turnuvada oynayan Menchik'in dönemin kuvvetli oyuncularına karşı kazançları vardır. Dünya şampiyonlarından Matematik Profesörü Hollandalı Max Euwe'ye karşı skoru artıdır.

Uluslararası turnuvalardaki en büyük başarısı 1929 Ramsgate Turnuvası'nda Jose Raul Capablanca'nın ardından ikinci oluşudur. 1937 yılında İngiliz R.H.S Stevenson ile evlenen Menchik, İkinci Dünya Savaşı sırasında zor günler yaşamıştır. 1944 yılında Londra'da bir hava saldırısında V1 roketinin evine isabet etmesiyle hayatını kaybetti. Öldüğünde Dünya Kadınlar Şampiyonu unvanını elinde bulunduran Vera Mencik, kendinden sonraki birçok kadın oyuncudan daha kuvvetli bir oyuncu olarak hatırlarda kaldı.

Menchik, Vera - Thomas, George Alan [E85] Londra 1932

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.f3 0–0 6.♗e3 e5 7.♘ge2 b6

Şah Hint savunmasına karşı Beyazın elindeki en etkili silahlardan biri Samisch sistem. Beyaz bu sistemde çok fazla plana sahiptir. Vezir kanadından olduğu gibi şahkanadından da oynayabilir. Merkezi kapattığı konumlarda Siyahın merkeze atak yapması Beyazın piyon zincirini parçalaması da bir hayli zordur. Siyahın son hamlesi gelişim hamlesi olmayıp esneklik de içermiyor. ♘c6 veya ♘d7, c6 oynamalıydı.

Vera Menchik

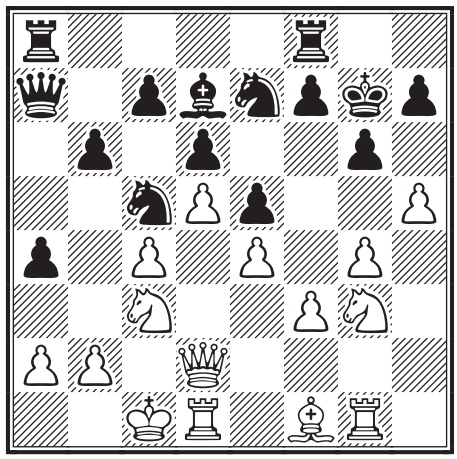
8.♕d2 ♘c6 9.d5 ♘e7

Beyaz merkezi kapattı, uzun rok için acele etmesine gerek yok. Hatta beyaz şah merkezde de kalabilir. Rok atmış olan siyah şaha önce piyonlarını sürerek, fedalar yaparak kalelerine açık hatlar açıp sonrasında ise mat etmeyi amaçlıyor.

10.g4 ♘d7 11.♖g1 a5 12.0–0–0 ♘c5 13.♘g3 ♗d7

Bu partide siyah karşı oyun için çok pasif kaldı, en büyük hatası yedinci hamlesidir. Merkezi parçalamak için c6 veya f5 oynamalıydı. Beyazlar da b6 hamlesinden sonra buna fırsat vermeyip 14) g4 oynadı. Siyah bu konumda göstermelik birkaç hamle yapabilir, gerçekte ise güzel bir şahkanadı atağını seyredecek.

14.h4 a4 15.h5 ♕b8 16.♗h6 ♕a7 17.♗×g7 ♔×g7 (Diyagram)

Siyahın g7 deki fili kendi piyonları tarafından kısıtlanmış kötü fil, ancak şahın en önemli destekçisi. Bu yüzden Beyaz filleri değişiyor.

18.♘f5+ ♘×f5

Beyazın tek eksiği açık hat, kalelere açık hatlar gerek. İspanyol açılışındaki klasik fikirlerden f5 karesindeki at, alınsa bir dert alınmasa başka bir dert. Beyaz ♕h6 tehdidi de yaptığından at alınıyor. Piyonla alış da hızlıca kaybederdi.

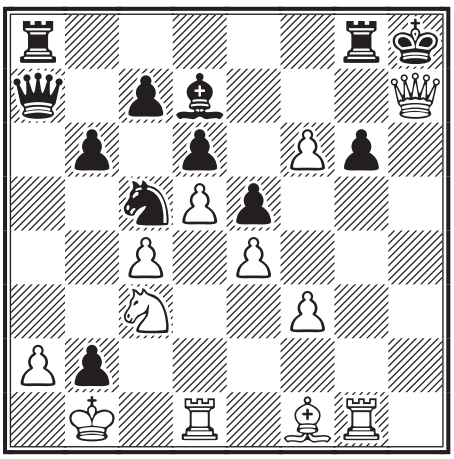
19.g×f5 a3 20.f6+ ♔h8 21.♕h6 a×b2+ 22.♔b1 ♖g8 23.h×g6 f×g6 24.♕×h7+ 1–0 (Diyagram)

Menchik, Vera - Graf, Sonja [A30] 27.06.1937

1.c4 e6 2.g3 d5 3.♗g2 ♘f6 4.♘f3 c5 5.0♗'5f0 ♘c6 6.d3 ♗e7

7.a3 0♗'5f0 8.b3 d4 9.e4 e5

Bu konum eşite yakın, merkezdeki piyonlarından dolayı Siyah hafif üstündür. Taşları için ideal kareler ♕d6 , ♗e6 , ♘d7.

10.♘e1 h6 Siyah henüz gelişimini tamamlamadan yaptığı bu hamlenin faturasını çok ağır ödeyecek.

11.f4 ♘g4 12.f5 ♘e3 Bu pozisyonda siyah ♗g5 oynamalıydı, 11. ♘g4 hamlesi de tartışılacak ayrı bir konu: Açılış tamamlanmadan bir taşla iki kez oynanmamalı. Her şeye rağmen 12. ♗g5 oynayarak kötü filini değişip e3 karesindeki baskısını devam ettirmeliydi.

Son hamlesi Siyahı kayıp konuma taşıdı, güçlü merkezini dağıttı, e3 karesinde zayıf piyon oluşturdu, bütün bunları d4 karesini boşaltmak için yaptığına inanmak mümkün değil.

13.♗×e3 d×e3 14.♘c3 ♘d4 15.♗f3! ♕a5? 16.♘d5 ♗g5 17.h4 ♗d8

Beyaz büyük bir alan üstünlüğüne sahip ve piyon kazanacak. Vera Menchik, yaşadığı dönemde hemcinslerinden çok daha kuvvetliydi. Günümüzdeki reyting sistemi o yıllarda kullanılmadığı için bir yorum getirmek zor olmakla birlikte birçok dünya şampiyonuyla oynayabilmiş olması gücünün göstergesidir.

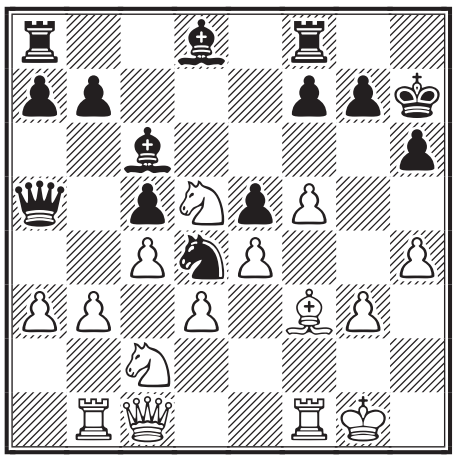
18.♘×e3 ♕c3? 19.♖b1 ♗d7 20.♘d5 ♕a5 21.♕c1 ♔h7 22.♘c2 ♗c6 (Diyagram)

23.b4 c×b4 24.a×b4 ♕a4 25.♘×d4 ♗×d5 26.♘c2 ♗c6

27.♖a1 ♕b3

28.♖a3 1–0

Siyah beş kez vezir hamlesi yaptıktan sonra vezirini kaybediyor. Bu partiyi seçmemdeki amaç Vera Menchik'i kadın rakipleriyle kıyaslamaktı.

Euwe, Max - Menchik, Vera [D63]
Hastings (2), 1930

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 d5 4.♗g5 ♘bd7 5.e3 ♗e7 6.♘f3 0♗'5f0 7.♖c1 a6 8.c×d5 e×d5

Vera Menchik, Dünya Şampiyonlarından Euwe'ye karşı, üstelik siyahlarla ve Karlsbad piyon yapısıyla. Bu sistemde Siyah pasif oynarsa Beyaz vezir kanadındaki piyonlarını sürerek, piyonlarını değişip Siyahı tek ve zayıf bir piyonla bırakır. Karlsbad piyon yapısındaki fikirleri her satranççının beyaz ve siyah olarak bilmesi gerekir. Bu konu, sevgili FM Alper Efe Ataman'ın çevirisini yaptığı 50 Öğretici Satranç Dersi (FM Steve Giddins) adlı eserde ayrıntılı biçimde anlatılmıştır.

9.♗d3 c6 10.0–0 ♘e4 11.♗f4 ♘×c3 12.♖×c3 ♖e8 13.♕b1 ♘f8 14.b4 ♘g6 15.♗g3 ♗d6 16.a4 ♗×g3 17.h×g3 ♗d7 18.♖fc1 ♕f6 19.b5 a×b5

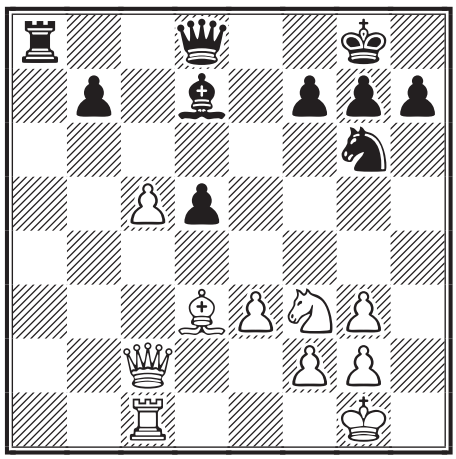
Beyaz amacına ulaştı, yıpratıcı b5 hamlesini gerçekleştirdi, bu konumda Siyah için tavsiye edilecek bir fikir yok. Siyah kötülerin iyisini seçmek zorunda, Karlsbad piyon yapısında Siyah için en iyi tavsiye beyaz şaha saldırmasıdır.

20.a×b5 ♖ec8 21.♕c2 ♕d8 22.b×c6 ♖×c6

Bu tercih d5 piyonunu da zayıflattı ancak bxc6 hamlesi de c6 da zayıf piyon oluşturacaktı.

23.♖c5 ♖×c5 24.d×c5 (Diyagram)

Bu konumda Beyazın konumsal üstünlükleri tartışılmaz. Siyahın zayıflıkları ise merkez piyonuyla aynı renkte bir fil, d5 karesinde izole piyon ve son olarak b7 karesinde zayıf bir geri piyon.

24...♖a5 25.♕b2 ♕a8 26.♕b6 ♘f8 27.♘e5 ♖a1 28.♖b1 ♖×b1+ 29.♗×b1 ♗e6 30.♔h2 ♘d7 31.♘×d7 ♗×d7 32.♕c7

Beyaz 32.♕d6 hamlesini oynayarak kazanca çok yaklaşacaktı. 32. ♗c6 ♗a2 33. ♕f8 ♗d5 34.♕d6 c×d6 35. ♗d5 d7 ve Beyaz kazanır.

...♕c8 33.♕×c8+ ♗×c8 34.♗a2 ♗e6 35.♔g1 ♔f8 36.♔f1 ♔e7 37.♔e2 ♔f6 38.♔d3 ♔e5 39.g4 g5 40.g3 ♗×g4 41.f4+ g×f4 42.g×f4+ ♔f6 43.♗×d5 ♗c8 44.♗f3 ♔e7 45.♔c4 ♔d8

46.♔d5 b6

Siyah ilk defa bir fırsat yakaladı, artık ben de varım, diyor. Dünya Şampiyonlarından Max Euwe, bundan sonraki hamlelerde inanılmaz yanlış planlar yapınca, Vera Menchik yakaladığı fırsatı iyi değerlendirerek oyunu kazanıyor.

Beyaz b6 piyonunu ♗b7 nedeniyle değişemezdi.

47.c6 ♔c7 48.♔e5 ♗e6 49.f5 ♗b3 50.♔f6 b5 51.♔g7 b4 52.♔×h7 ♗c2 53.♔g7 b3 54.♗d5 b2 55.♗a2 ♔×c6 56.f6 ♔d6 57.e4 ♗×e4 58.♔×f7 ♗d5+ 59.♗×d5 b1♕

60.♔g7 ♕g1+ 61.♔f8 ♔×d5 0–1

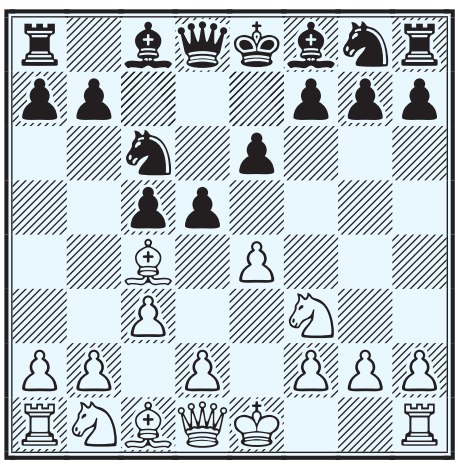
Genç yaşta hayatını kaybeden ilk Dünya Bayanlar Şampiyonu Vera Menchik'in GM Judit Polgar'a yakın bir performans gösterdiğini düşünüyorum. Kendi döneminde yaşayan bütün dünya şampiyonlarıyla önemli turnuvalarda karşılaşıp, başarılı sonuçlar almış olması da onun üst düzey bir satranççı olduğunun göstergesidir.

Anti Sicilya (Sicilya'dan kaçış)

"Önünde ölüm yoksa, asla bir Sicilyalıya karşı gelme." (J.R.Capablanca)

Sicilya Savunması açılışı ilk kez Guilio Cesare Polerio (1548-1612) tarafından oynanmıştır. 1604 yılında Alessandro Salvio'nun yazdığı 'King of the Attack` adlı kitapta aşağıdaki pozisyon analiz edilmiştir.

1.e4 c5 2.♗c4 ♘c6 3.c3 e6

Günümüzde Beyazın ilk hamlesi e4'e karşı en çok tercih edilen yanıt ...c5 hamlesidir. Bu hamle dünya şampiyonlarından Garry Kasparov, Robert Fischer'in de favorisiydi. Sicilya Savunması Siyaha, vezir kanadında yarı açık bir hat kazandırmakta ve merkezde fazla piyon vaat etmektedir. Buna karşılık Beyazlar da sahip olduğu büyük alan üstünlüğünü değerlendirmeye çalışmalıdır.

Beyazların Sicilya açılışındaki devam yollarının her birine hazır olabilmesi için Siyahtan daha çok çalışması gerekiyor. Siyahlar çoğunlukla Najdorf, Dragon, Pelikan, Paulsen... devam yollarından birkaçını seçerken Beyaz bunların hepsine hazır olmak zorundadır.

Sicilya'da karşılıklı şanslar yüksektir ve oyun yoğun bir taktik mücadele içinde geçer. Bu büyük açılışın pek çok ana ve ara devam yolları vardır. Anti Sicilya bu gerilimli ortamdan ya da geniş kitabi bilgiden kaçışın bir yoludur. Beyaz, açık Sicilya oynamayarak, siyahı kendi açılışından uzaklaştırıp daha iyi bildiği daha pasif, çalışılması daha kolay yolları seçebilir, fakat bu tercih Beyaza, Siyah hazırsa mutluluk getirmez. Özellikle genç oyunculara tavsiyem mutlaka açık Sicilya'yı tercih edip önce ekonomik repertuarlarla başlamaları, sonrasındaysa her varyanta çok iyi hazırlanmalarıdır.

Beyazların açık Sicilya'yı kabul etmediği oyunlarda Siyahlar genellikle bu seçimden pek hoşlanmazlar. Sicilya açılışı Siyahlara oldukça dinamik imkânlar sağlayıp, karşı şanslar veren bir açılıştır, öyle ki, Sicilya oynayan oyuncular başka bir savunmada, kendilerini çok sıkıcı, hareket kabiliyeti olmayan pasif konumlara düşmüş bulurlar. Bu yazı dizisinde Beyazların açık Sicilya oynamadıklarında kendi imkânlarını kısıtladıklarını ve Siyahın son derece rahat konumlara ulaştığını göstermeye çalışacağım.

Kanat Gambiti (Wing Gambit)

1.e4 c5 2.b4

Bu açılış 'wing gambit' kanat gambiti olarak adlandırılır. Beyazın amacı vezir kanadında hatlar açmak ve merkezde daha etkin olmaktır. Bütün gambitler gibi kanat gambiti de şüpheli olup, Siyah hazır olduğunda tehlikeli bir açılış değildir. Gambitlerle başa çıkmada en etkili yol, piyon peşinde koşmadan, aktif bir oyunla gözü şahta olan rakibe karşı hucümdür. Piyonun alındığı konumlarda da uygun bir anda geri verip konumsal üstünlük elde etmektir.

2.c×b4 3.a3 d5 a3 piyonunu almak Beyaza aktif bir oyun sağlardı. Siyahlar fazla piyonu korumakla vakit kaybetmeyip beyaz merkeze saldırıyor.

4.e×d5 ♕×d5 5. ♘f3 Bütün gambitler tehlikelidir, gambitlere karşı doğru savunma yapmak gerekir. Bunu bir örnekle inceleyelim.

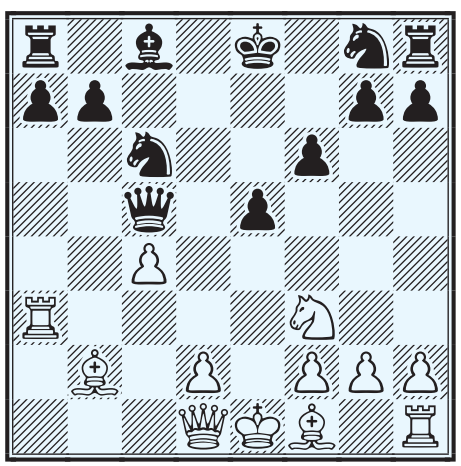
Boelen, M - Ljubojevic, L, Dresden 6 Ağustos 1969 - Açılış kodu: B20

1.e4 c5 2.b4 c×b4 3.a3 d5 4.e×d5 ♕×d5 5.♘f3 e5 6.♗b2 f6 7.a×b4 ♗×b4 8.♘a3 ♗×a3

Beyaz ... ♗c4 tehdit ediyordu. Ulaşılan konumda Beyazın elde ettiği herhangi bir üstünlük yok. GM Ljubojevic merkezdeki piyonlarından dolayı siyah filini gönüllü olarak değişiyor.

9.♖×a3 ♘c6 10.c4 Zayıf bir hamle d4 karesini zayıflatıyor.

10.♕c5

11.♘×e5?

Gelişimini tamamlamamış olan Beyazın feda girişimi yanlış bir karar, üstelik Siya-

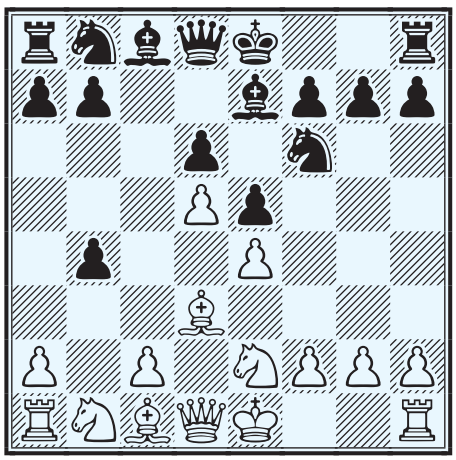
hın bir zayıflığı da yok.

11... f×e5 12.♖e3 ♘ge7 13.♕h5+ g6 14.♕g5 0–0 15.♗d3 ♗f5 16.0–0 ♗×d3 17.♖×d3 ♕×c4 18.♖d7 ♕f4 19.♕×f4 e×f4 20.♗a3 b5 21.♗×e7 ♖f7 22.♖e1 ♖e8 0–1

Lopez Manuel-Epishin V. Cenevre Açık, 2003 - Açılış kodu: B20

1.e4 c5 2.b4 c×b4 3.d4 ♘f6

Bu partide ise Beyaz a3 oynamadan devam ediyor, genel satranç prensiplerinin ön plana çıktığı bir oyun izleyeceğiz.

4.♗d3 d6 5.♘e2 e5 6.d5 ♗e7

Siyahlar merkezde siyah kareleri, Beyazlar da beyaz kareleri işgal etti. Şimdiki amaç kötü filleri değişmek.

7.0–0 0–0 8.h3

Beyazlar c3 oynayıp gambit fikrine devam etmeliydi, b4' teki piyon Beyazın gelişimine engel oluyor.

8...♘fd7 9.♘g3 ♘c5 10.♗e3 ♘ba6 11.♗e2 ♗g5 Siyahlar kötü filini değişmeye çalışıyor, Beyazların da d3 deki fili oynaması zaman kaybından başka bir şey değil, b1 karesindeki atı geliştirmek daha önemliydi.

12.♕d2 ♗×e3 13.♕×e3 ♘c7 14.♕d2 a5 15.a3 b3

Siyahların b4 piyonu birden çok kuvvetli oldu Beyaz açılıştan hiçbir şey elde edemedi. Satranççıların deyimiyle açılıştan çıkamadı.

16.c4 ♕h4 17.♗d3 ♕f4 18.♕c3 ♗d7 19.♘d2 ♘a4 0–1

Gloria Devamyolu

1.e4 c5 2.c4

Bu konuma İngiliz Açılışı'ndan da gelinebilir. Beyazın erken c4 hamlesi d4 karesini zayıflatmıştır. Siyahlar hızlıca d4 karesini kuşatmalıdır. Birçok anti Sicilya konumunda siyah fili g7 karesinden geliştirmek merkeze katkısından dolayı tercih edilir.

2...♘c6 3.♘c3 g6 4.g3 ♗g7 5.♗g2 d6 6.d3 e6 7.♘ge2 ♘ge7 8.0–0 0–0

Bu konum İngiliz açılışında bilinen bir konumdur ve Siyahın oyunu rahattır. Klasik fikirleri d5 veya f5 oynamaktır. Bu varyantta oynanmış oyunları incelerken FM Emre Karadeniz tarafından 1994 yılında oynanmış olan Siyah adına çok güzel bir partiyle karşılaştım. Şimdi oyunu inceleyelim:

Tindall, B - Karadeniz, E., Szeged, 1994 Açılış kodu: B20

1.e4 c5 2.c4 ♘c6 3.♘c3 g6 4.g3 ♗g7 5.♗g2 d6 6.♘ge2 e6 7.0–0 ♘ge7

Siyahların konumu sağlam bir Kapalı Sicilya konumu, tek fark piyonun c2 yerine c4'de. Bu değişiklik siyaha artı puandır. Beyazlar Kapalı Sicilya'da piyon c3 ve sonrasında da d4 oynamaya çalışır. Bu konumda ise Siyah d4 karesinin zayıflığıyla uğraşmak zorunda.

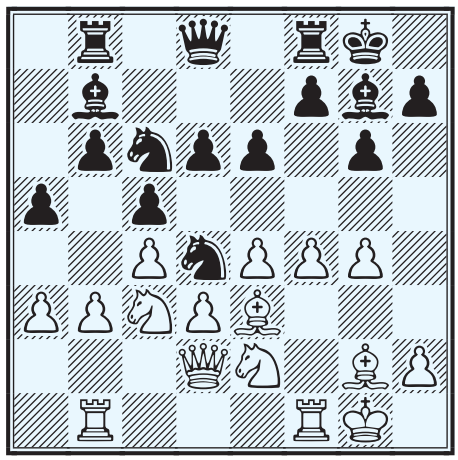
8.d3 0–0 9.♗e3 ♘d4 10.♖b1 ♘ec6 11.b3 ♖b8 12.♕d2 b6

Siyahlar son hamleleriyle g2'deki filin taktik imkanlarını oluşmadan engelledi. Oluşan konum İngiliz Açılışı'ndan da Sicilya Savunması'ndan da fikirler içermekte. Ancak bu konum Siyahların lehinedir ve beyazla bu kadar pasif açılışlar seçmemek gerekir.

13.f4 ♗b7 14.g4 (Diyagram)

14...f5 Kapalı Sicilya konumlarına özgü bir fikir Beyazın g4 hamlesine siyah f5'le yanıt veriyor ve karşı atak geliştiriyor. Aksi takdirde Beyazın şah kanadı atağı tehlikeli olabilirdi. Ayrıca f5 piyonunun alındığı durum larda Siyahlar bu piyonu normal koşullarda e piyonu ile almalıdır.

15.g5 ♕d7

Beyazların gerginliği azaltan g5 hamlesi yerine exf5 değişimini tercih etmesi daha doğruydu.

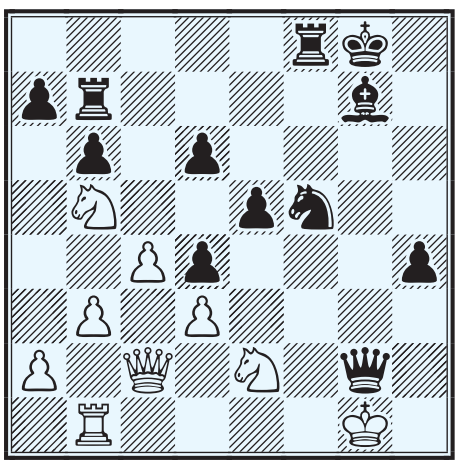
16.h4 ♘e7 17.h5 g×h5

Kapalı Sicilya oyunlarında Siyahlara Beyazın atlarını atlarınızla mutlaka değişin önerisi yapılır. Özellikle d4 karesindeki Siyah at ile f3 veya e2 karesinde bulunan beyaz atı. Çünkü bu taşlar Beyazın şah kanadı atağını bir hayli güçlendirmektedir. Bu oyunda da Siyahların önce ...♘×e2 oynaması daha iyiydi.

18.♘g3 ♕e8 19.♕d1 h4 20.♘ge2

20... ♘h5 21.♗h8 ve atın dönüş yolu yok.

20...♕g6 21.♗×d4 c×d4 22.♘b5 e5 23.♕c2 h6 24.e×f5 ♘×f5 25.♗×b7 ♖×b7 26.♖f2 h×g5 27.f×g5 ♕×g5+ 28.♖g2 ♕×g2+ 0–1

18 Yaş Altı Dünya Şampiyonası'nda oynadığı bu güzel parti için FM Emre Karadeniz'e teşekkürlerimizi sunuyorum. Görüşmek üzere.

Dünya Şampiyonu
Mikhail Tal

Riga Sihirbazı lakaplı Tal, satranç oynamayı babasını izleyerek öğrendi; Sovyetler Birliği şampiyonluğunu da kazandı, dünya şampiyonluğunu da...

Riga Sihirbazı lakaplı Tal, 1936'da bugünkü Letonya'nın başkenti Riga'da doğdu. Sekiz yaşındayken babasını izleyerek satranç oynamayı öğrendi. Riga'daki Genç Öncüler Satranç Kulübü'ne katıldı ve Alexander Koblenz gözetiminde çalıştı. 1952'de hocasının önünde turnuvayı kazandı. Ertesi yıl Sovyet ustası unvanını aldı. Tal, Riga Üniversitesi Edebiyat Bölümü'nü bitirdi ve 1956'de SSCB Şampiyonası'nda eş puanla beşinci oldu. Satranç tarihinin en popüler dünya şampiyonlarından birisidir. 1957'de Sovyetler Birliği Şampiyonası'nı kazandıktan sonra hızla yükseldi ve üç yıl içinde Botvinnik'i yenerek dünya şampiyonu olmayı başardı. Tal, aynı zamanda Sovyetler Birliği Şampiyonası'nı altı kez kazanarak Botvinnik ile beraber bu önemli turnuvayı en çok kazanan satranççı oldu.

Tal'in 1957-60 yıllarındaki formunu bir daha yakalayamamasında en önemli neden de geçirdiği kronik böbrek rahatsızlığıdır. Bununla birlikte dünyanın en iyi oyuncularından birisi olmaya devam etmiştir. Form düşüklüğüne karşın 1979'da Montreal Turnuvası'nı birinci bitirmiştir. Tal, ayrıca 1988'de resmi olmayan ilk dünya yıldırım şampiyonudur.

Oyun stili Alekhine'e benzer bir şekilde çok saldırgan olarak kabul edilebilir. Karışık konumlarda rekor denebilecek sürelerde doğru şekilde varyantları hesaplayabiliyordu ve bu riskli oyun tarzı dünya şampiyonu olana kadar olan dönemde onu çağdaşlarından ayıran özelliğiydi. Rakibini masa başında, kısıtlı bir süre zarfında baş edemeyeceği karışıklıklara sürüklemeye çalışıyordu. Bu anlamda psikolojik satranca ve rakibe zorluk çıkarmaya önem veren Lasker'in de takipçisiydi. Böbrek rahatsızlığı olan Tal, hayatının son partisinde Vladimir Akopian'ı yendikten hemen sonra hastanede yaşama gözlerini yummuştur. (Alıntı: TSF Web Sayfası)

Mikhail Tal

M. Tal - G. Lisitsin 23. Rusya Şampiyonası Leningrad, 1956

Şahının güvenliğinden endişe edenlerimiz için Tal'in bu partisindeki oyunu eğlence ve mesajlarla doludur. Tal oyun ilerledikçe ve taşlar tahtadan uçmaya başladıklarında şahın gücünün arttığının bilincindedir. Oyunsonuna girildiğinde şah müthiş bir saldırı aleti olup çıkar. Bakın Tal'in şahı nasıl da korkusuzca düşman kampına doğru nüfuz edip birkaç piyon aldıktan sonra kendi piyonunun vezire terfi etmesi için eşlik ediyor. Oyunsonu sürecinde öğretici ders izlemek bir şölendir.

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 g6 6.f4 ♘c6

Siyah bu hamle ile bir tuzaktan sakınıp, oyunun bu erken safhasında mekanik bir şekilde oynanmamasını gösteriyor. Eğer Siyah 6. ...♗g7 oynarsa (5. ... g6 için doğal devam yoludur), 7.e5 d×e5 8.f×e5 ♘g4 9.♗b5+ ♔f8 (9. ...♗d7 veya 9. ...♘d7 10.♕×g4 alet kazandırır) 10. ♘e6+ devam-yolunda Beyaz siyah veziri kazanır.

7.♘×c6 b×c6 8.e5 ♘d7 9.e×d6 e×d6 10.♗e3

Oyunun diğer devam yolları daha saldırgan görünmekle beraber beraberlikten öteye gidemez. Örneğin: 10.♕d4 ♘f6 11.♗e3 ♗e7 12.♗e2 0–0 13.0–0 c5 veya 10.♕e2+ ♗e7 11.♗e3 0–0.

10. ...♗e7 11.♕f3 d5 12.0–0–0 ♗f6 13.♗d4

Aletlerin uygun olarak geliştirilmesi yalnızca saldırı için etkin olabilecekleri yere yerleştirilmesi demek değildir. Rakibin taşlarını etkileyecek mesafede olmaları da eşit derecede önemlidir. Tal'in burada yaptığı gibi her hattın, yatayın ve çaprazın hesabını yapmak zorundasınız.

13. ...0–0 14.h4

15. ...h5 ile kale hattını (h-hattı) açmak niyetinde olduğunu gösteriyor.

14. ...♖b8

Siyah açık bir hattı ele geçiriyor. Bunun yerine kale piyonunu almak çok daha tehlikeli olurdu: 14...♗×h4 15.♕h3 g5 16.g3 ♘f6 17.f5 ve fil tuzağa düşerdi.

15.♕f2

Beyaz 15. ...♗×d4 16..♔×d4'e karşı önlem alıyor, çünkü Siyah ♕b6 ile hem kaleye hem de b-piyonuna saldırır.

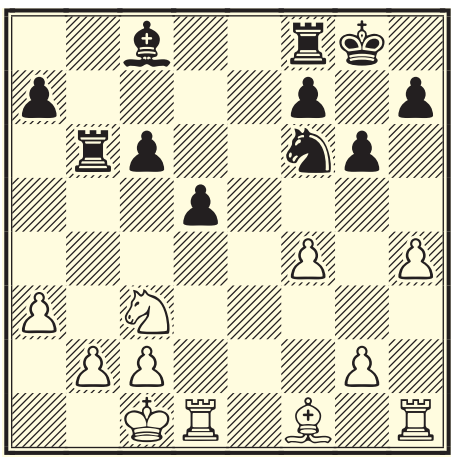
15.♖b4 16.♗×f6

Tal sunulan piyona kanmıyor. Bu yeme aldanıp 16.♗×a7 ♕a5 17.♗e3 ♖×b2 18.♔×b2 ♗×c3+ 19.♔c1 ♕a3+ 20.♔b1 ♕b2# gibi bir tuzağa düşmek çok kolaydır.

16...♘×f6 17.a3

Tal burada da ihtirasına mağlup olmuyor. Eğer 17.♕×a7 ♕d6 18.g3 ♖×b2 19.♔×b2 ♕b4+ 20.♔c1 ♕×c3 devam yoluna girilirse Siyah güçlü bir saldırı başlatmış olur. Örneğin şöyle devam edebilir: 21. ...♕a1+ 22.♔d2 ♘e5+ 23.♔e1 ♕c3+ 24.♔e2 ♗b4#

17. ...♕b6 18.♕×b6 ♖×b6 (Diyagram)

19.♘a4!

Her ne kadar at tahtanın kenarına doğru hamle yapıyorsa da oldukça güçlü bir hamle. Tal'in aklında iki hedef vardır: Siyahın merkez piyonlarını sabitleyip ilerlemelerine engel olmak ve rakibinin zayıflamış siyah karelerine hakim olmak.

19. ...b7 20.♗d3 ♘h5

21.♖hf1 ♖e7

22.f5!

Zarif bir konumsal feda. Tal bir piyon fedasıyla rakibin şahkanadı piyon yapısını dağıtıyor. Buna ek olarak da; Siyahın piyon fedasını kabul etmesiyle fili beyaz kareleri işgal etmiş olan piyonlar tarafından sıkıştırılıyor.

22. ...g×f5

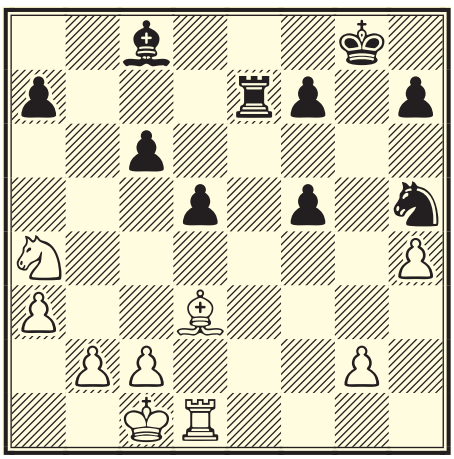
Siyah hipnotize olmuş gibi piyonu alıyor ve bu hamlesi onun mahvolmasına yol açıyor.

23.♖fe1

Diğer bir zarif konumsal hamle. Tal bir piyon geridedir, fakat alet değişmede tereddüt etmez. Buradaki esas nokta açık şah hattını (e-hattı) kontrol etmek için mücadele etmek zorunda oluşudur. Aksi halde Siyah bu hatta kaleleri çiftleyip hattın mutlak hakimiyetini ele geçirecektir.

23. ...♖fe8 24.♖×e7 ♖×e7 (Diyagram)

Bu konumda hamle sırası Tal'dedir.

25.♔d2

Müthiş bir yolculuğun başlangıcı. Şah görünürdeki tüm piyonlara korku salacağı vezirkanadına doğru yönelmiştir.

25. ...♘g3

26.♔c3 f4

Filinin oyuna katılması için yol açıyor.

27.♔d4

Şah siyah kareler boyunca yolculuğuna devam ediyor.

27. ...♗f5

Siyah (bir piyon önde olarak) yalnızca filleri değişmek istemiyor aynı zamanda aklında 28...♗×d3 29.♔×d3 ♖e3+ 30.♔d4 ♖e2 düşüncesi de var.

28.♖d2 ♖e6

Bu hamlenin kalenin peşinden gitmek için yapıldığı çok açık.

29.♘c5 ♖h6 30.♔e5 ♗×d3

31.c×d3 ♖×h4 32.♔d6

Şah güle oynaya bir şekilde yoluna devam ediyor.

32. ...♖h6+ 33.♔c7

İki piyon eksik olmasına rağmen, Beyazın oyunsonundaki şansları daha iyidir. Şahı müthiş bir şekilde etkindir, Siyahınki ise oldukça edilgin durumdadır. Yani Beyaz bir şah fazladır!

33. ...♘f5

34.♔b7 ♘d4

At c-piyonunu koruyup, etkin görev için kaleyi serbestleştirmektedir. Siyah şimdi 35. ♔h2'ye 36. f3 ile tehdit etmektedir.

35.♖f2 a5 36.♖×f4 ♘e6

37.♖g4+ ♔f8

Bunun yerine Siyah kaleleri değişmeyi deneseydi (bir piyon önde olarak), bu ona hatalarını öğretirdi: 37...♖g6 38.♖×g6+ h×g6 39.♘×e6 f×e6 40.♔×c6 ♔f7 41.b4 ve Beyazın birkaç hamle sonra yeni bir veziri olur.

38.♔×c6

Şahın hiçbir şeyden korkusu yok, açarak şah çekilmesinden bile.

38. ...♘×c5+ 39.♔×c5 ♖e6 40.♔×d5

("Piyonlar olgunlaşmış elmalar gibi düşüyorlar" demekten kesinlikle kaçınmalı.)

40. ...♖b6 41.b4 a×b4 42.a×b4 ♔e7 43.♔c5 ♖f6 44.♖d4

Bu hamle siyah şahı vezirkanadından ayırır ve geçer piyonu yakalama olasılığını ortadan kaldırır.

44. ...♖f5+ 45.♔b6

45.♖d5 'ten daha iyidir çünkü 45. ...♖f4 (46. ♖g4 ile tehdit eder) Siyaha, karşı oyun fırsatları verir.

45. ...♖f6+ 46.♔c7 ♖f5 47.♖e4+

Şahı vezirkanadından daha da uzaklara sürüyor.

47. ...♔f6 48.♔c6 ♖f2 49.g4 h5

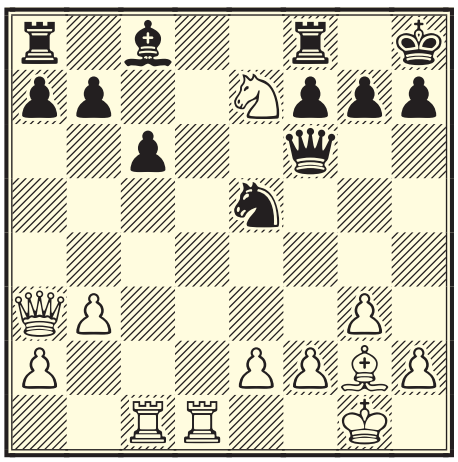
Siyah bir geçer piyon yaratmak için diğerini feda ediyor. 49. ♖c2+'den bir zarar gelmez, çünkü cevap olarak 50.♖c4'ten sonra Siyah sadece bir hamlesini boşa harcamış olur.

50.g×h5 ♔g5 51.b5 f5 52.♖b4 f4 53.b6 f3 54.b7 ve Siyah terk eder. **1–0**

Eğer Lissitzin oyuna devam etmiş olsaydı muhtemel devam yolu şöyle olurdu: 54. ...♖c2+ 55.♔d5 f2 56.b8♕ f1♕ 57.♕g3+ ♔f6 (veya 57...♔f5 58.♕g6#) 58.♕g6+ ♔e7 59.♖b7+ ve bir sonraki hamlede mat.

Riga Büyücüsünün Sihirleri: M. Tal - Birjanis Açılış Kodu: D53 Riga Şampiyonası, Riga 1952

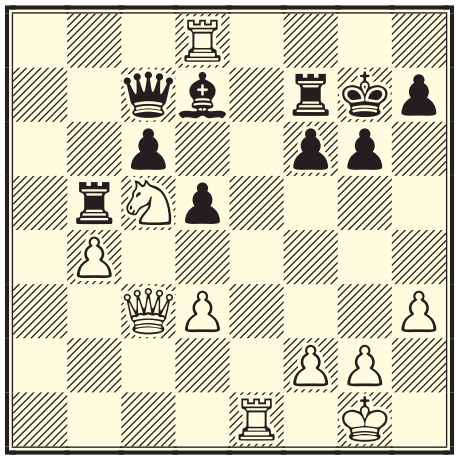
1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 ♘f6 4.♘f3 ♗e7 5.♗g5 ♘e4 6.♗×e7 ♕×e7 7.♕c2 ♘×c3 8.♕×c3 0–0 9.♖c1 c6 10.g3 ♘d7 11.♗g2 d×c4 12.♕×c4 e5 13.0–0 ♘b6 14.♕c5 ♕e6 15.b3 e×d4 16.♘×d4 ♕h6 17.♖fd1 ♘d7 18.♘f5 ♕f6 19.♘e7+ ♔h8 20.♕a3 ♘e5 (Diyagram)

21.♘d5 ♕d8 22.♘c7 ♗d7 23.♘×a8 ♕×a8 24.f4 1–0

M. Tal - Alexandru Sorin S. Açılış Kodu: B07 Riga Şampiyonası, Riga 1952

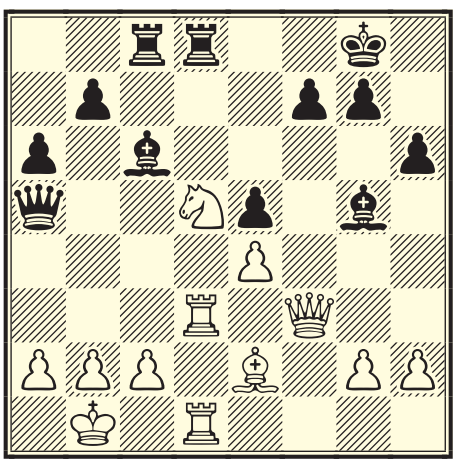
1.e4 d6 2.d4 ♘f6 3.♗d3 ♘c6 4.♘e2 ♘b4 5.0–0 ♘×d3 6.c×d3 g6 7.♘bc3 ♗g7 8.e5 ♘g4 9.h3 ♘h6 10.♗g5 c6 11.♕d2 ♘f5 12.♗f4 0–0 13.e×d6 e×d6 14.d5 ♘d4 15.♘×d4 ♗×d4 16.♗h6 ♗g7 17.♗×g7 ♔×g7 18.d×c6 b×c6 19.♘e4 d5 20.♕c3+ f6 21.♘c5 ♕d6 22.♖fe1 ♖f7 23.♖e8 ♖b8 24.♖ae1 ♖b5 25.b4 a5 26.a3 a×b4 27.a×b4 ♗d7 28.♖d8 ♕c7 (Diyagram)

29.♖×d7 ♖×d7 30.♘e6+ 1–0

M. Tal - B. Larsen Açılış Kodu: B96 4. Dünya Takımlar Şampiyonası, Rekyavik 1957

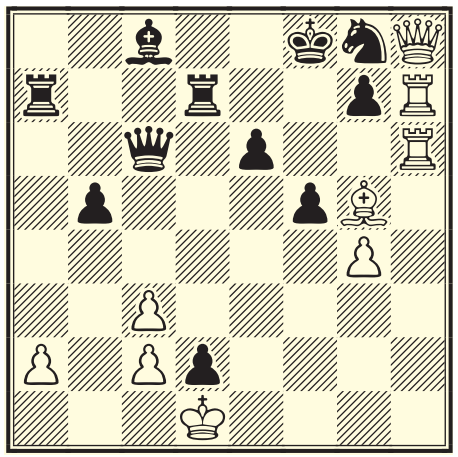
1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 a6 6.♗g5 e6 7.f4 ♗d7 8.♕f3 ♘c6 9.0–0–0 ♘×d4 10.♖×d4 ♗c6 11.♗e2 ♗e7 12.♖hd1 ♕a5 13.♕e3 h6 14.♗h4 e5 15.f×e5 d×e5 16.♖4d3 0–0 17.♔b1 ♖fd8 18.♗×f6 ♗×f6 19.♘d5 ♗g5 20.♕f3 ♖ac8? (Diyagram)

21.b4 ♕a4 22.♖a3 ♖×d5 23.e×d5 e4 24.♕c3 ♗f6 25.♖×a4 1–0

M. Tal - A. Koblencs Açılış Kodu: B63 Riga, 1957

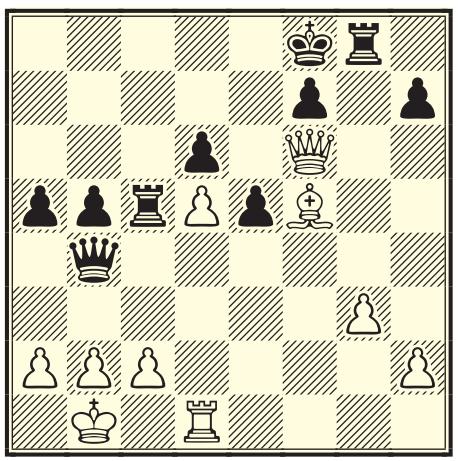
1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 ♘c6 6.♗g5 e6 7.♕d2 ♗e7 8.0–0–0 0–0 9.♘b3 ♕b6 10.f3 a6 11.g4 ♖d8 12.♗e3 ♕c7 13.h4?! 13...b5?! 14.g5 ♘d7 15.g6 h×g6 16.h5 g×h5 17.♖×h5 ♘f6 18.♖h1 ...d5?! 19.e5? 19...♘×e5 20.♗f4 ♗d6 21.♕h2 ♔f8 22.♕h8+ ♘g8? 23.♖h7 f5 24.♗h6 ♖d7 25.♗×b5! ♖f7 26.♖g1 ♖a7 27.♘d4! ...♘g4! 28.f×g4 ♗e5 29.♘c6! ♗×c3 30.♗e3!! d4 31.♖gh1!! ♖d7 32.♗g5! a×b5 33.♖1h6!! ...d3 34.b×c3 d2+ 35.♔d1 ♕×c6 (Diyagram)

36.♖f6+ ♖f7 37.♕×g7+ 1–0

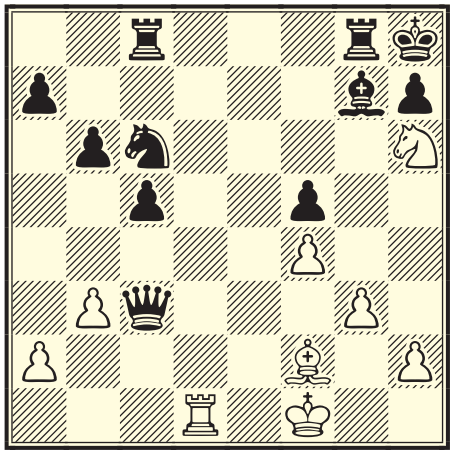
M. Tal - B. Malich Açılış Kodu: B67 26 Yaşaltı Dünya Takımlar Şampiyonası Varna 1958

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 d6 6.♗g5 e6 7.♕d2 a6 8.0–0–0 ♗d7 9.f4 b5 10.♗×f6 g×f6 11.f5 ♘×d4 12.♕×d4 ♗h6+ 13.♔b1 ♗f4 14.♘e2 ♗e5 15.♕d2 ♕c7 16.g3 ♖c8 17.♗h3 ♕c4 18.♘f4 ♔e7 19.f×e6 ♗×e6 20.♘d5+ ♗×d5 21.e×d5 ♖c5 22.♖he1 a5 23.♗f5 ♕b4 24.♖×e5+ f×e5 25.♕g5+ ♔f8 26.♕f6 ♖g8 (Diyagram) **27.♗e6 1–0**

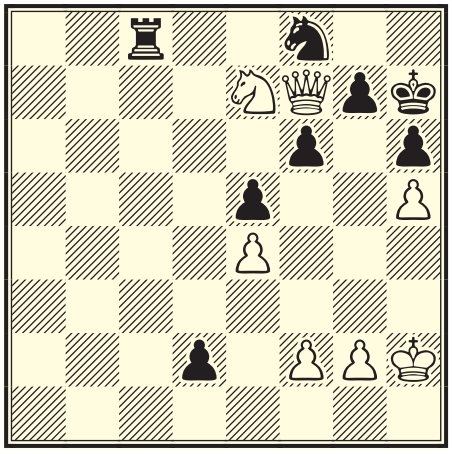
Aşağıdaki konumların tamamı ustaların oyunlarından alındı. Onlar oynamış, son hamleyi yapıp mat etmek de satranca yeni başlayanlara kalmış. Bakalım bir hamlede matları bulabilecek misiniz?

Soruları çözerken taşların konumunu, taşlar arasındaki bağlantıları da inceleyelim. Yaşamda geçerli olan "birlikten kuvvet doğar" ilkesinin satrançta da geçerli olduğunu unutmayalım.

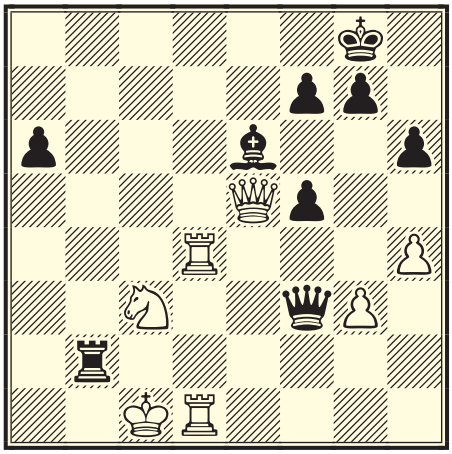
Satulowskaja - Skegina, Sotschi, 1983 [T3A]

1. Sıra Beyazda .....

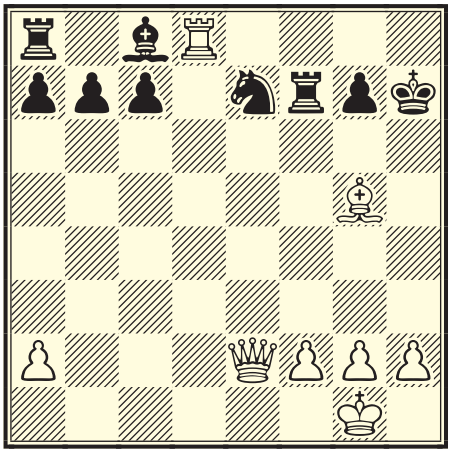
Kengis - Gufeld, Moskova, 1983 [T3A]

2. Sıra Beyazda .....

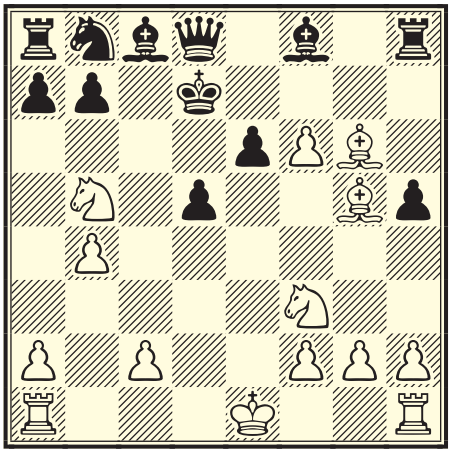
Piredda - Joksic, Milano, 1980 [T3A]

3. Sıra Siyahta .....

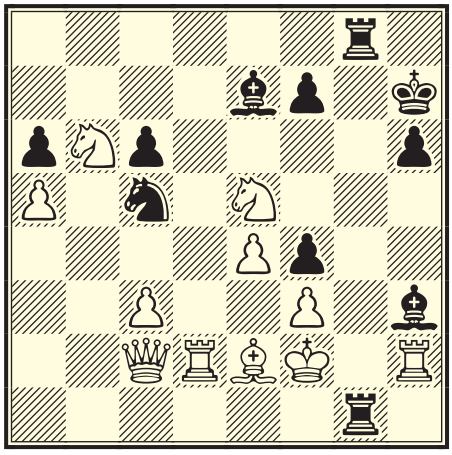
Cejtlin - Cepukajtis, Rusya, 1980 [T3Z]

4. Sıra Beyazda .....

Maculjski - Gurevic, Rusya, 1977 [T3Z]

5. Sıra Beyazda .....

Poulin - Jauregui, Kanada, 1977 [T3A]

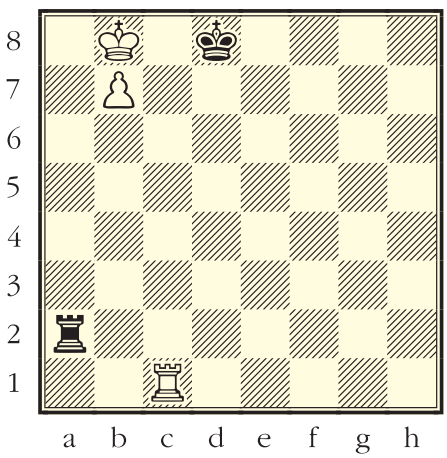
6. Sıra Siyahta .....

Yanıtlar: 1. ♘f7 2. ♕g8 3. ♕xc3 4. ♕h5 5. ♘e5 6. ♗h4

Kale finalleri

Lucena konumu

Kale piyon finallerinin önemlice bir kısmı, doğru oynandığında, ya Philidor konumuna ya da Lucena konumuna gelir. (Wikipedia; de la Villa'ya atfen) Bu konumun, Lucena'nın 1497'de yazdığı satranç kitabında olmadığı; ancak Salvio'nun 1634'te, bir satranç oyuncusunun kariyeri üzerine yazdığı romanda ilk defa görüldüğü belirtilmekte.

No: 1 Beyaz kazanır

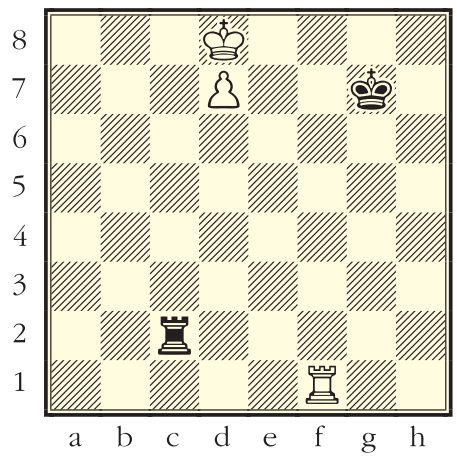
1. ♖d1+ ♔e7 2. ♖d4 ♖a1 3. ♔c7 ♖c1+ 4. ♔b6 ♖b1+ 5. ♔c6 ♖c1+ 6. ♔b5 ♖b1+ 7. ♖b4

Beyaz kazanır.

Beyazın 2. ♖d4 ve 7. ♖b4 manevrasına köprü kurmak adı verilmekte. Bu ismi Nimzowitsch vermiş. (Wikipedia) Dikkat edilecek bir nokta: Köprü kurarken kale 4üncü yataya geliyor. En kolay kazanç bu devam yolunda (2. ♖d5 yaparsa 5inci yataya gelir ve bazı konumlarda siyah şahın beyaz kaleye saldırarak tempo kazanmasına yol açabilir.)

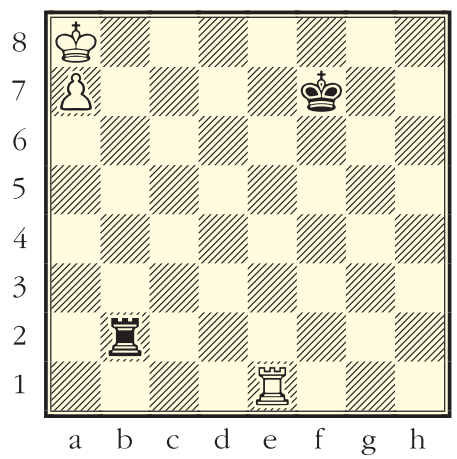
No: 2 Beyaz oynar ve kazanır

İlk örnek at piyonuyla idi. Daha merkezdeki piyonlarla (c, d, e, f piyonlarıyla), köprü kurmaya alternatif bir kazanma yöntemi daha var.

1. ♖a1 ♔f7 2. ♖a8 ♖c1 3. ♖c8 ♖d1 4. ♔c7 ♖c1+ 5. ♔b6

Beyaz şah, a-b-c dikeyleri üzerinden siyah kalenin üzerine doğru gider ve piyonun vezir çıkması engellenemez (Levenfish & Smyslov 1975).

No: 3 Beyaz kazanır

Kale piyonuyla kazanmak için rakip şah öbür kanattaki fil sütunundan daha yakın olmamalı. Burada vezir kalesi piyonu var. Siyah şah, şah fili sütununda; Beyaz kazanıyor.

1. ♖h1 ♔e7 2. ♖h8 2. ♖h7+ ♔d6 3. ♖b7 ♖h2 4. ♔b8?? ♖h8 mat

2... ♔d6 2... ♔d7 3. ♖b8 ♖a2 4. ♔b7 ♖b2+ 5. ♔a6 ♖a2+ 6. ♔b6 ♖b2+ 7. ♔c5 beyaz kazanır

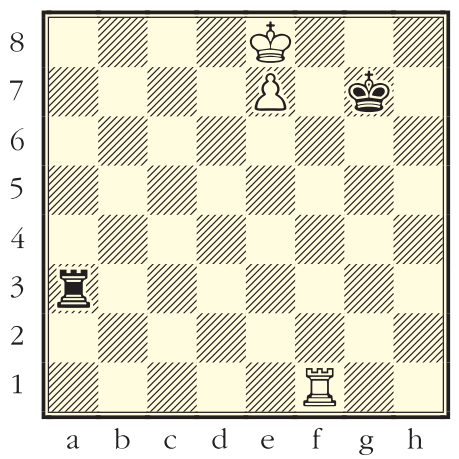
3. ♖b8 ♖a2 4. ♔b7 ♖b2+ 5. ♔c8 ♖c2+ 6. ♔d8 ♖h2 7. ♖b6+ ♔c5

7... ♔e5 8. ♖a6 ♖h8+ 9. ♔c7 ♖h7+ 10. ♔b6 ♖h6+ 11. ♔a5 beyaz kazanır

8. ♖c6+ ♔b5 8... ♔×c6 9. a8=♕+ beyaz vezir-kale finalini kazanır. Siyah şahın kaleden uzakta olması, kazancı kolaylaştırıcı bir unsur olarak değerlendirilmekte. [Wikipedia]

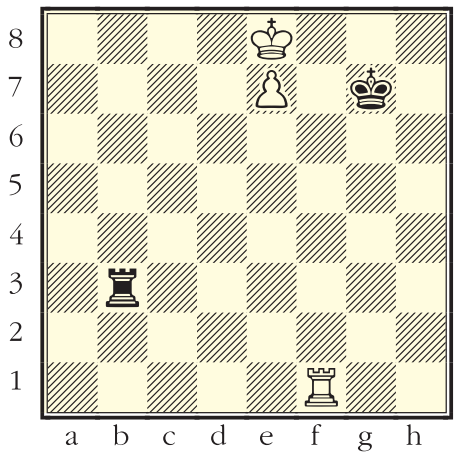
9. ♖c8 ♖h8+ 10. ♔c7 ♖h7+ 11. ♔b8

Beyaz kazanır (Fine 1974).

No: 4 Beyaz oynar kazanır, Siyah oynar berabere yapar

Hamle Beyazdayken, Beyaz, köprü kurarak kazanır. Hamle Siyahtayken a hattından kaleyle sürekli şah çeker. Beyaz şah b hattına gelince siyah kale e hattına gelir ve beyaz piyonu ister. Beyazlar, piyonu koruyamaz (Levenfish & Smyslov 1975). Buradaki ince dengelere dikkat etmek gerekir. Siyah kale uzun tarafta ve yeterli şah mesafesi var. Siyah şah da en uygun karede duruyor.

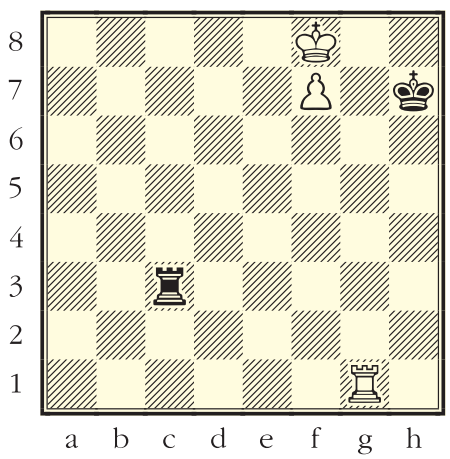
No: 5 Siyah oynar ve kaybeder

1... ♖b8+ 2. ♔d7 ♖b7+ 3. ♔d6 ♖b8

(3... ♖b6+ 4. ♔c7 ♖e6 5. ♔d7 beyaz kazanır)

4. ♔c7 ♖a8 5. ♖a1

Siyah kalenin yeterli şah mesafesi olmadığı için, Siyahlar kaybeder (Levenfish & Smyslov 1975).

No: 6 Siyah oynar ve berabere

Önceki pozisyonu birer kare sağa kaydırırsak, siyah kaleye yeterli şah mesafesi çıkıyor.

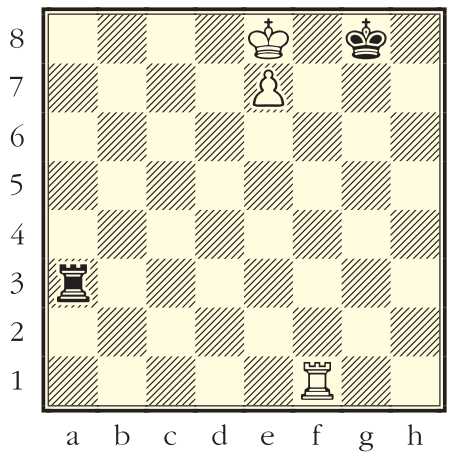
1... ♖c8+ 2. ♔e7 ♖c7+ 3. ♔e6 ♖c8 4. ♔d7 ♖a8 5. ♖a1 ♖b8 6. ♖b1 ♖a8 ve berabere (Levenfish & Smyslov 1975).

No: 7 Siyah oynar ve kaybeder

Siyah şah en uygun karede olmazsa neler olabilir?

1... ♖a8+ 2. ♔d7 ♖a7+ 3. ♔d6

(Siyah şahı g6'ya getirme planı da kazanır: 3. ♔e6 ♖a6+ 4. ♔e5 ♖a5+ 5. ♔f6 ♖a6+ 6. ♔g5 ♖a5+ 7. ♔g6 ♖a6+ 8. ♖f6 ♖a8 9. ♖d6 tehdit ♖d8. Beyaz kazanır)

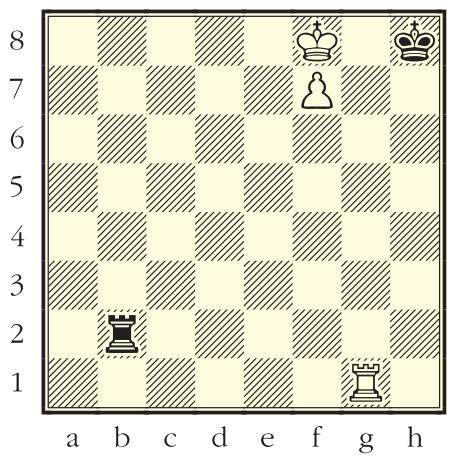

3... ♖a6+ 4. ♔c5 ♖a8

(4... ♖e6 5. ♖f8+ Kritik devam yolu bu. Beyaz kale şah çekerek sekizinci sütuna geldiği için Beyaz kazanır. Siyah şahın g8'de olmasının zararı burada.)

5. ♔c6 ♔g7 6. ♖a1 ♖b8 7. ♔c7

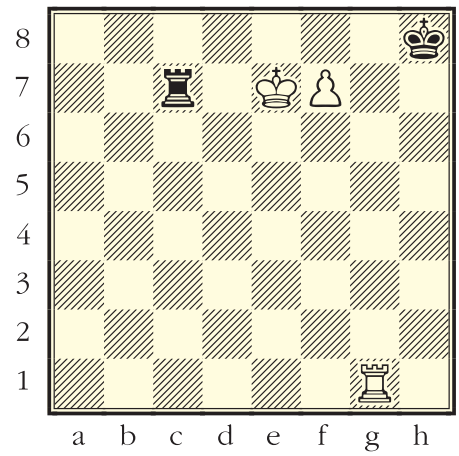
Beyaz kazanır (Levenfish & Smyslov 1975).

No: 8 Siyah oynar ve berabere

Yukarıdaki iki plan da burada işe yaramıyor. Beyaz şah siyah kalenin üzerine giderse, No:6'da olduğu gibi siyah kalenin yeterli mesafesi oluyor. Beyaz şah h6'ya giderse, kaleleri değişince pat oluyor (Levenfish & Smyslov 1975):

1... ♖b8+ 2. ♔e7 ♖b7+ 3. ♔f6 ♖b6+ 4. ♔f5 ♖b5+ 5. ♔g6 ♖b6+ 6. ♔h5 ♖b5+ 7. ♔h6 ♖b6+ 8. ♖g6 ♖×g6+ 9. ♔×g6 =

No:9 Beyaz oynar ve kazanır

Kopaev, N - 1953

Burada anlatılanlar belli bir anlayış kazanmak için faydalı olmakla beraber bütün olasılıklar henüz tükenmiş değil. Bu kompozisyonda, taşların yerlerinden dolayı çok özel taktik fırsatlar çıkıyor. Halbuki No:8'i okuduktan sonra bu basit konumu berabere diye düşünmek ne kadar doğal olurdu, öyle değil mi? Her konumun kendine has bir özelliği oluyor.

1. ♔f6! ♖c6+ 2. ♔e5 ♖c8

(2... ♖c5+ 3. ♔d6 ♖c8 4. ♖e1 ♔g7 5. ♖e8 burada siyah kale biraz daha uzakta, mesela b hattında olsa ♖b6+ ile oyunu berabere yapardı. Kritik devam yolu gene burada parantez içinde!)

3. ♖g6!! ♔h7 4. ♖c6 ♖a8 5. ♔f6 Beyazlar ♖e6 ve ♖e8 manevrasıyla kazanır (Dvoretsky, 2003).

Kaynaklar: Lucena Position - Wikipedia

http://en.wikipedia.org/wiki/Lucena_position

(En son 6 Ocak 2010 tarihinde erişildi)

Levenfish, Grigory; Smyslov Vasily (1975), Rook Endings, Batsford, ISBN 0 7134 0354 3

Fine, Reuben (1974), Basic Chess Endings

ISBN 0-679-14002-6

Dvoretsky, Mark (2003), Dvoretsky's Endgame Manual ISBN 1-888690-19-4

Web Query for Nalimov Endgame Tablebases;http://www.k4it.de/index.php?topic=egtb&lang=en

(En son 6 Ocak 2010 tarihinde erişildi.)

Fatma YILMAZ, Ulusal Hakem
fatmayilmazfyf@gmail.com

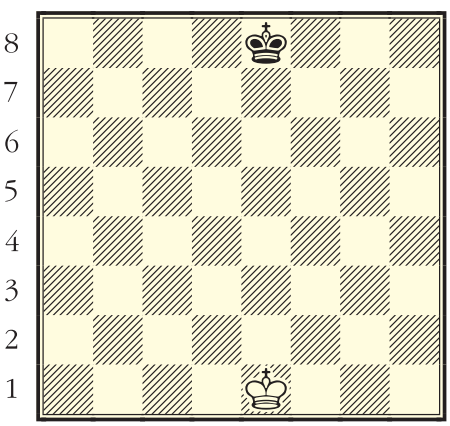
Öğrenmek güzeldir, satranç da...

"Ben satranç bilmeyen herkese acıyorum. Yeni öğrenmekte olanlara bile sevinç sağlar, iyi bilenlere ise olağanüstü mutluluk verir." (L. Tolstoy)

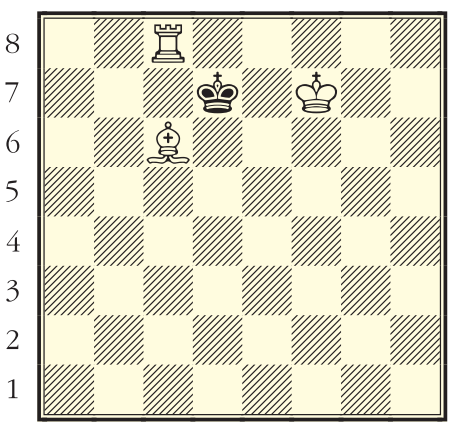
Bu sayımızda da satranç taşlarının hareketlerini öğrenmeye devam ediyoruz.

♔♚ : Şah

Şah, oyundaki en önemli taşımız. Şah bulunduğu karenin bitişiğindeki karelere (yatay- dikey ve çapraz) gider. Vezirin hareketinden farkı şahın tek kare gitmesidir. Şah korunan taşları alamaz ancak şahın bulunduğu kareye bitişik karelerdeki korunmayan rakip taşları alabilir. Şah da taşların üzerinden atlayamaz.

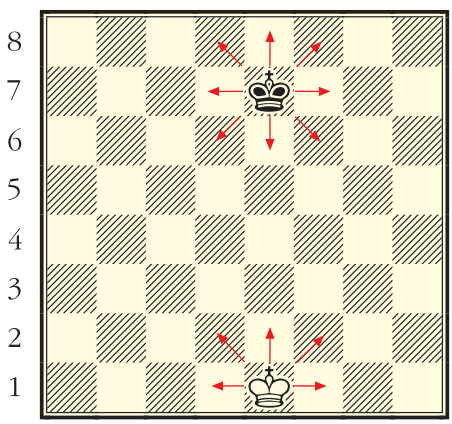

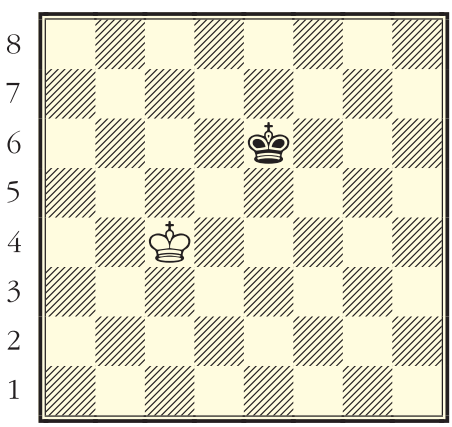
Bitişik karedeki rakip taşı alabilir. Korunan taşları şah alamaz.

Yukarıdaki diyagramda şah kaleyi alabilir. Siyah şahın fili neden alamayacağını aşağıdaki boşluğa yazınız. .....

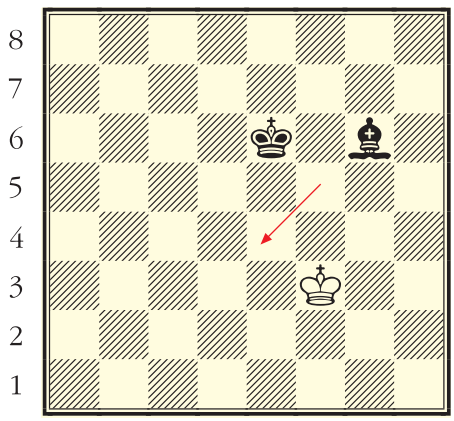
Şahın bulunduğu yere göre gidebileceği kare sayısı değişir. Yukarıdaki 2. diyagramda siyah şah ..... kareden birine, beyaz şah ..... kareden birine gidebilir.

İki şah, asla komşu karelere gelmez.

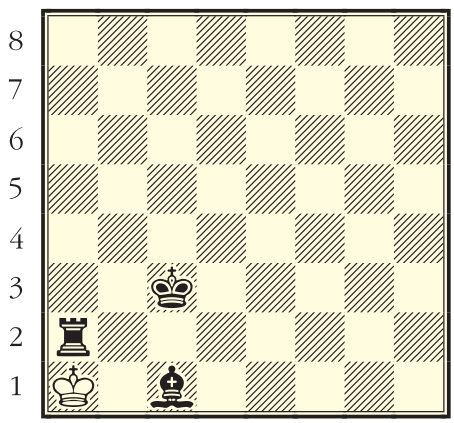
Şahlar tehlikeli yerlere gidemez. Aşağıdaki diyagramda ♔ e4 karesine gelemez. Çünkü e4 karesini siyah fil kontrol ediyor.

Aşağıdaki soruları alttaki diyagrama göre yanıtlayınız.

1. ♔, siyah ..... alır.

2. ♔, siyah ..... alamaz.

Aşağıdaki diyagramda, şahlar kaç komşu kareye gidebilir?

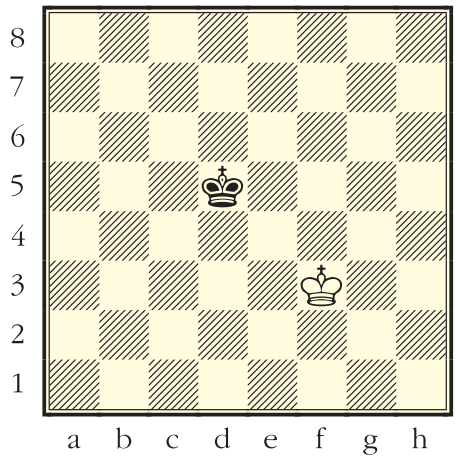
3- ♔, ... kareye gidebilir.

4- ♔'ın gidebileceği karelere siyah kalemle x koyunuz.

5- ♚, ... kareye gider.

6- ♚'ın gidebileceği karelere kırmızı

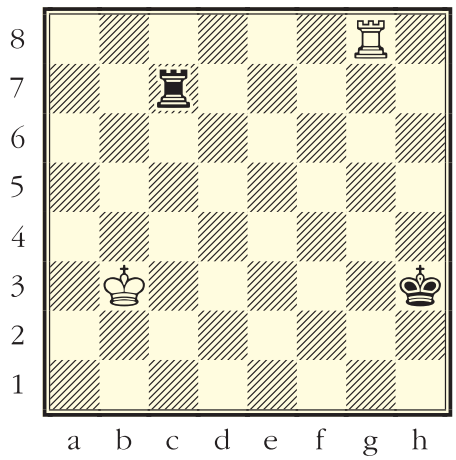
kalemle x koyunuz.

Aşağıdaki soruları alttaki diyagrama göre yanıtlayınız.

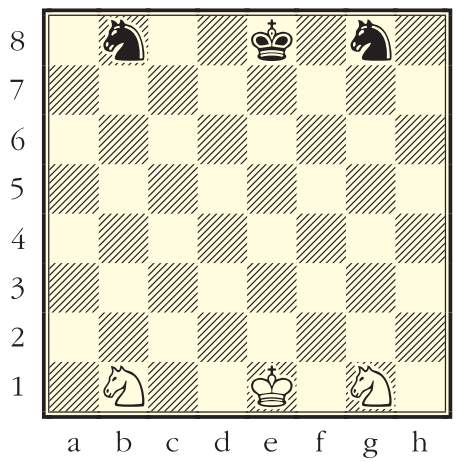
7- ♔, ... kareye gidebilir.

8- ♚, ... kareye gidebilir.

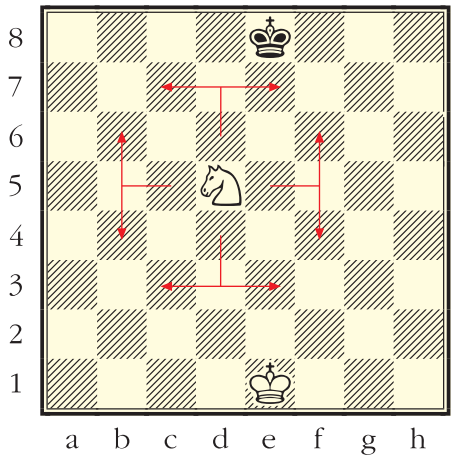

♘♞: At

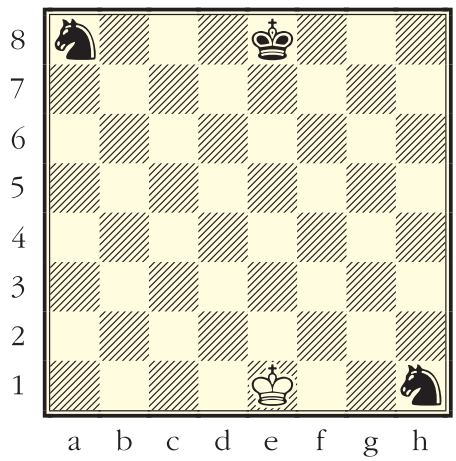
At, bir düz bir çapraz olarak gider. Onun için atların hareketi L harfine benzetilir. Atlayabilen tek taş attır.

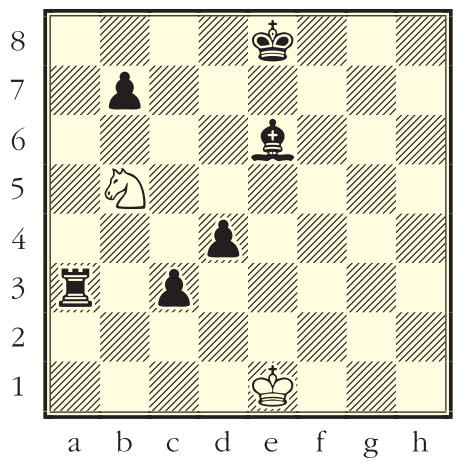
Aşağıdaki diyagramda at kaç kareye gidebilir? .....

Yukarıdaki diyagramı dikkatle inceleyiniz. Oklar atın gidebileceği kareleri göstermektedir.

6- h1'deki atı, b8'e en az hamleyle götürünüz.

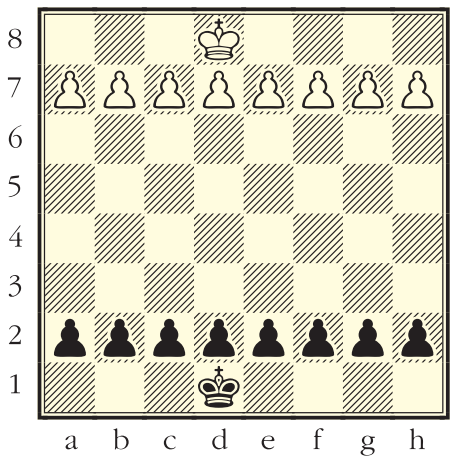

7- Yukarıdaki diyagramda at, Siyahın hangi taşlarını alabilir?.....

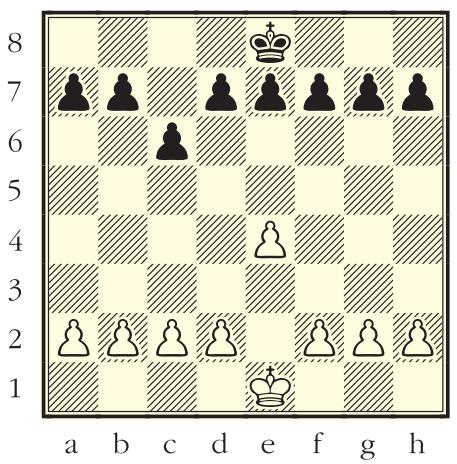
♙♟: Piyon (asker, er, piyade)

Bütün piyonlar, isterse ilk hamlesinde dikey olarak iki kare ilerleyebilir. Piyonlar daha sonraki hamlelerinde sadece bir kare ilerleyebilir. Piyonlar dikey olarak ilerler ve bitişik çapraz karedeki rakip taşı isterse alabilir.

İlerlemesi ile taş alışı farklı olan ve geri gidemeyen tek taş piyondur.

İlk hamlede iki kare ilerlemek istemezse tek kare de ilerleyebilir. Beyaz piyon iki karelik, siyah piyon tek karelik adım atmış.

Piyonlar önüne engel çıkarsa ilerleyemez. Aşağıdaki diyagramda b ve g dikeylerinde duran piyonlar ilerleyemez; çünkü önlerinde engel var. c dikeyinde duran piyon ilerleyebilir.

Piyon, çaprazındaki taşı alabilir. Aldığı taşın yerine geçer. Aşağıdaki diyagramda piyon atı alabilir. (Devamı gelecek sayıda)

Bishop Pair

▸ Fil çifti

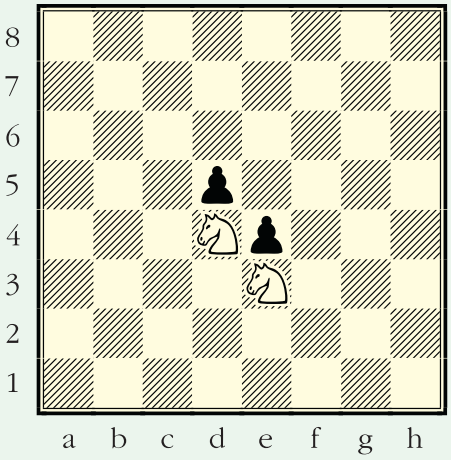
Satranç oyununda iki file sahip olmak konumsal bir üstünlüktür.Birinci dünya şampiyonu Wilhelm Steintz tarafından ispatlanmıştır.

Oyun sonunda fil çifti ve oyun ortasında fil çifti olarak nasıl değerlendirilir,iki ayrı bölümde incelemiştir.

Blockade

▸ Blokaj, durdurma, engelleme

Geçer piyonun ilerlemesini önlemek amacıyla önündeki kareye taş yerleştirmek. Aron Nimzowitsch tarafından detaylı incelenmiştir. Ağır taşlarla (Kale, Vezir) yapılan engelleme tercih edilmez, çünkü rakip hafif taşları (At, Fil) ile bloke eden taşa saldırıp blokajı kaldırabilir. Blokajda en başarılı figür at, savunmada bile her bir tarafa uzanan kollarıyla karşı atak yaratabilir.

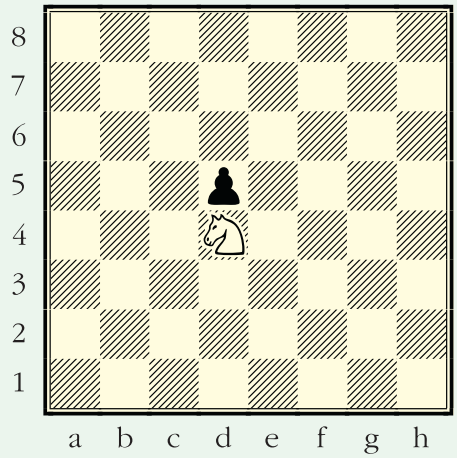

Diyagramdaki atlar rakip piyonların önlerini kapatarak ilerlemesini durdurmuştur.

Blockading square

▸ Engelleme (Blokaj)

Ayrık piyona (komşusu olmayan piyon) karşı oynayan tarafın en güçlü savunması piyonun önündeki kareye at yerleştirmesidir.

Blunder

▸ Çift soru çekmek

Oyunu kaybedecek kadar büyük bir hata yapmak.

Book player

▸ Kitabi oynayan oyuncu

Breakthrough

▸ Yarmak, parçalamak

Kuvvetli merkezi parçalamak, şah kanadına piyon saldırısı düzenlemek gibi.

Brilliancy

▸ Parlaklık, çok parlak hamle veya oyun

The Evergreen Partie

▸ (Evergreen) Her dem yeşil

Yaprak Dökmeyen Parti. 1852'de Adolf Anderssen ve Jean Dufresne arasında oynanmış ünlü satranç oyunudur.

Broad pawn center

▸ Geniş piyon merkezi (c4, d4, e4, f4 piyonlarının sürülmesi)

Burred piece

▸ Kendi taşları tarafından oynayamaz hale getirilmiş taş

Calculation

▸ Hesap yapmak

Candidate move

▸ Aday hamle

Usta oyuncu maç sırasında bütün hamleleri incelemez. Konumun gerektirdiği birkaç 'aday ' hamleyi inceler.

Capture

▸ Almak(Yemek)

Castle

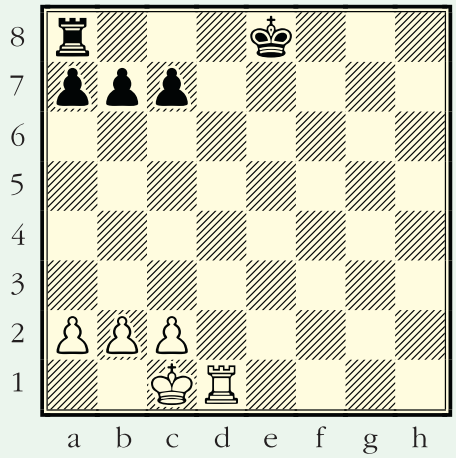
▸ Rok atmak

Şah ve kalenin birlikte hareket ettiği özel hamle. Rok atabilmek için o anda şah çekiliyor olmaması, şah veya kalenin daha önce oynamamış olması, şahın geçeceği ve gideceği karelerin tehdit altında olmaması gerekir.

Castle Long

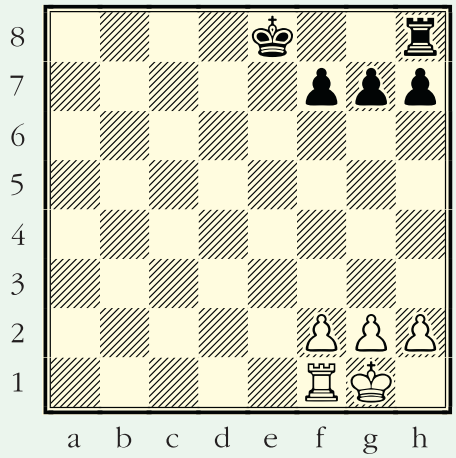
▸ Uzun rok atmak

Uzun rok 0-0-0 ile gösterilir. Şah e1 karesinden c1 karesine, kale a1 karesinden d1 karesine hareket eder.

Castle Short

▸ Kısa rok atmak

Kısa rok 0-0 ile gösterilir. Şah e1 karesinden g1 karesine, kale h1 karesinden f1 karesine hareket eder.

Centre

▸ Merkez satranç tahtasının tam ortası e4, d4, e5, d5 kareleri, alanı 2x2 olan bir kare.

Genişletilmiş merkez c6, f6, f3, c3, alanı 4x4 olan kare.

Centralize

▸ Taşları daha fazla alana etki edebileceği yere, tahtanın merkezine getirmek, taşları merkezileştirmek.

Centre break

▸ Merkezden yarma

Sabit merkezi parçalama girişimi. 1) e4 e6 2) d4 d5 3) e5 c5...

Center pawns

▸ Merkez piyonları

Beyazın e4, d4 siyahın d5, e5 piyonları.

Şah çekmek.

Checkmate

▸ Şah mat

Chessmen

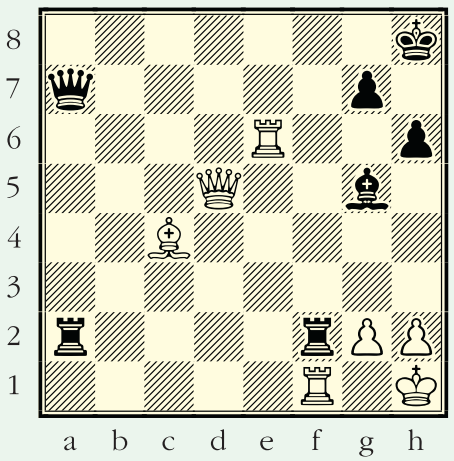
▸ Satranç taşları

Classical

▸ Klasik

Clearance

▸ Temizlik, yol açmak

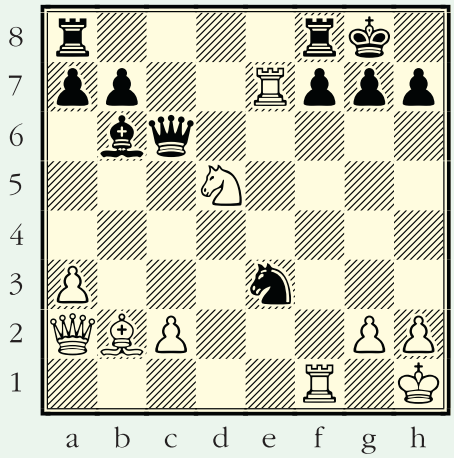

Bir karenin boşaltılarak diğer taşlara yol açması

1) ♖h6 hamlesi ♕g8 hamlesine izin verir.

Clearance sacricife

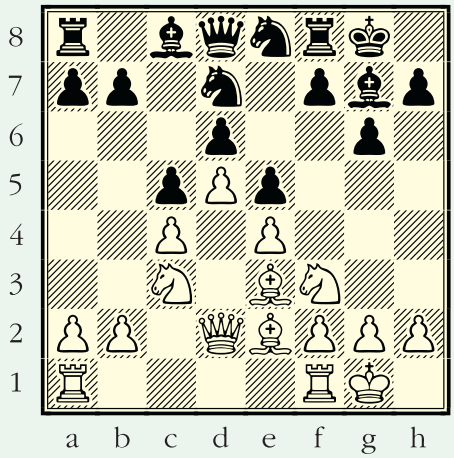
▸ Temizlik fedası

Beyaz ♖xe3 oynayarak e7 karesini ♘e7 için boşaltmıştır.

Closed game

▸ Kapalı oyun

Merkezin kapalı olduğu pozisyonlar. Genellikle filler için çaprazlar kapalıdır.

FA Fahri KARABAY fahrikarabay@gmail.com

Türkiye Satranç Akademisi
Adım Metodu

Türkiye Satranç Akademisi Adım Metodu 5 El Kitabı (eğitmenler için) ve 5 Çalışma Kitabı (öğrenciler için) olmak üzere toplam on kitaptan oluşan öğretim serisidir

Türkiye Satranç Akademisi Adım metodu 5 El Kitabı (eğitmenler için) ve 5 Çalışma Kitabı (öğrenciler için) olmak üzere toplam 10 kitaptan oluşan bir satranç öğretim serisidir. Rob Brunia ve Cor van Wijgerden tarafından geliştirilen bu sistem uzun yıllardır Hollanda, Belçika, Almanya, İsviçre ve Avusturya'daki birçok satranç eğitim merkezi tarafından başarıyla kullanılmaktadır. Piyon, At, Fil, Kale, Vezir ve Şah olmak üzere 6 adımdan oluşan bu metodun grup eğitimi için hazırlanmış olan ilk beş adımı çalışma kitaplarıyla birlikte Türkçeye çevrilmiştir.

El Kitapları'nda öğretim metodu, nasıl uygulanması gerektiği, alıştırma çeşitleri, alıştırmaların nasıl yaptırılacağı, hangi alıştırmanın hangi zorluk derecesinde olduğu gibi konular ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Çalışma kitaplarında ise öğrencilerin yapacağı alıştırmalar ve konular ile ilgili kısa açıklamalar bulunmaktadır.

Bu metodun daha çok çocuklara satranç öğretmek amacıyla geliştirilmiş olması yetişkinlerin eğitiminde kullanılamaz anlamına gelmez. Başarılı bir şekilde yetişkinlerin eğitiminde de kullanılabilmektedir.

Her Adım'da farklı tiplerde alıştırmalar mevcuttur. Bu alıştırmaların bir kısmı üç zorluk derecesinde verilmiştir. Eğer anlatılan konu iyice anlaşılmış ise tüm öğrencilerin birinci zorluk derecesindeki alıştırmaları çözebilmesi gerekmektedir. İkinci zorluk derecesinde olan alıştırmaları gruptaki bazı öğrencilerin çözebileceği, bu durumlarda söz konusu öğrencilere dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Üçüncü zorluk derecesindeki alıştırmaların

normal şartlarda gruptaki öğrenciler tarafından çözülemeyecek kadar zor olduğu, ancak bir ya da iki öğrencinin çözme olasılığının bulunduğu belirtilmektedir. İlerleyen derslerde zaman zaman bu alıştırmalara geri dönülerek tüm öğrencilerin bu zor alıştırmaları çözebilecek kadar gelişim gösterdiği gözlenebilmektedir.

Çalışma kitaplarında öğrenciyi sıkmayacak kadar kısa ve özlü açıklamaların yanı sıra konuyla ilgili karikatürler de çizilmiş, anlatılan konu görsel olarak da bir miktar desteklenmiştir.

Çalışma kitaplarındaki alıştırmaların bir kısmının eğitmen nezaretinde yapılması bir kısmının ise evde yalnız çalışılarak çözülmeye çalışılması öngörülmüştür. Çeşitli alıştırmalar arasında tahtaya dışarıdan taş ekleyerek mat etme veya anahtar kareleri ele geçirme, mattan kurtulma gibi alışılmadık yöntemler kullanılmış, böylece çocukların hayal güçleri harekete geçirilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin bazı alıştırmaları çalışma kitabına ok işareti, daire, kare v.b. gibi işaretler koyarak çözmesi planlanmıştır.

Tüm adımlarda alıştırmalarda yardım

edilirken ne tür soruların sorulacağı, sorulan sorulara öğrencilerin ne tür cevaplar vereceği ve bu cevaplara karşılık olarak hangi eksiklerinin olduğunun nasıl tespit edileceği inanılmaz ayrıntılarla verilmiştir. Özel bir Arama Stratejisi geliştirilmiş ve öğrenciye küçük ipuçları vererek alıştırmayı çözmesi sağlanmıştır.

Ayrıca her El Kitabı'nın sonunda bir de kelimeler dizini var. Burada ise kitapta kullanılan anlaşılması güç olabilecek terimlerin kısa açıklamaları verilmiş.

Adımları kısaca özetlersek;

Adım 1

Satranç oyunun tüm kuralları tanıtılmaktadır. Daha çok satranç oynamak için gerekli temel yeteneklerin geliştirilmesine odaklanır. Kendine has bir öğretim yöntemi izlemekte ve sunulan konular diğer öğretim metotları ile kıyaslandığında içerik olarak aynı olmakla birlikte sunuş sırası ve uygulanış biçimiyle farklılıklar göstermektedir. Örneğin mat konusu mümkün olduğunca ileri derslerde anlatılmıştır. Bu durumun alışılmadık olmasına rağmen, uygulandığı ülkelerde bugüne kadar edinilen deneyimler göstermiştir ki sistem mükemmel olarak işlemektedir. Metot, çocuklara oynama ve uygulama arasında yeterince zaman verildiğinde çocukların satranç oynamayı oldukça iyi bir şekilde öğrenebildiğini iddia etmektedir.

Adım 2

Bu Adım 'esas çalışmanın' başladığı adımdır. Adım 1'de öğretilen kurallar ve temel yeteneklerin geliştirilmesinden sonra bu adımda taktik ve konumsal oyunun temel ilkeleri ele alınmıştır. Saldırı teknikleri ve taş kazanma yolları zekice anlatılmaktadır. Taktik olasılıkların iyi bir konumsal oyundan kaynaklandığı düşüncesiyle taktik konusu vurgulanmaktadır. Bu seviyedeki tüm oyunlarda esas olan ve oyunu sonuca götüren etkenin taktik olduğu ve dolayısıyla bu konuya odaklanılması gerektiği iddia edilmektedir.

Bu seviyede konumsal oyunun taktiklere kıyasla daha zayıf olduğu, ancak gerçek sorunun basit konumsal oyunlarda çok fazla yükseklerin hedeflenmesi olduğu ifade ediliyor. Konumsal oyuna kısa bir giriş yapılıyor ve başlangıçta çocukların oyunları analiz edilirken konumsal etkenlerin sadece gösterilmesini uygun buluyor.

Adım 3

Adım 2'de anlatılan konuları temel alan bu Adım kolay gibi görünüyor. Anlatılan taktik motifler oldukça kolay ve taktiklere karşı yapılacak savunmalar da kolayca uygulanabilir tarzda. Çocukların sorun yaşayabileceği tek konu aletlerin tuzağa düşürülmesi. Mat etme ile kıyaslanarak "mat konusunda hedef şah idi, burada ise diğer taşlar kurban olarak seçiliyor" gibi bir açıklama ile konunun kolayca öğretilebileceği anlatılıyor.

Ayrıca piyon oyunsonuna da bir giriş yapılıyor. Piyon oyunsonlarının bazı çocuklar için çok kolay, fakat diğerleri için oldukça zor bir konu olduğuna dikkat çekiliyor. Bu adımda destekleyici yeteneklerin geliştirilmesine çalışılıyor. Öğrencinin birkaç hamle ilerisini görmek için hesap yapmasına, hayalinde canlandırmasına, olasılıkları zihninde görmesine yani 'ileriyi düşünme' konusuna önem veriliyor ve bu konu taşlara dokunmadan oynanan oyunlarla destekleniyor. Böylece çocukların taşlara dokunmaksızın taşların hareketlerini, hangi kareleri boşaltarak hangi karelere yerleştiklerini ve sonuç olarak tahtada hangi konumun oluşacağını hayal etmeleri sağlanıyor. Netice itibariyle, çocuklar devam yollarını hesaplamayı öğreniyorlar. Dikkat edilmesi gereken konu ise bu yeteneğin çocuktan çocuğa büyük farklılıklar gösterecek olması.

Adım 4

Bu Adım'ın zorluk derecesi Adım 3'ten oldukça yüksek. Bunun sebebi de alıştırmaları çözmek için gerekli olan hamle sayısının artmaya başlaması. Artık tek hamle yerine iki ya da üç, bazı durumlarda dört hamleye varan çözümler öğretiliyor. Ortalama olarak alıştırmaların çoğu 0,5 hamle ile çözülüyor. Yani; Beyaz oynar, Siyah cevap verir, Beyaz tekrar oynar, Siyah tekrar cevap verir ve Beyaz sonuca gider. Bundan dolayı Adım 3'te öğretilen konuların iyice özümsenmesi gerektiği, çünkü bu adıma temel teşkil edeceği farklı yerlerde vurgulanıyor. Daha önceki konuların yeterince anlaşılmadığı tespit edildiğinde ilgili derse dönülerek konunun yeniden öğretilmesi, aksi takdirde yeni konuların anlatılmasının zaman kaybı olacağı konularında eğitmenlere tavsiyelerde bulunuyor.

Burada taktiklerin daha çok hazırlık hamleleriyle oluşturulduğu, ani atakların veya hazır olmayan saldırıların sonuca götürmeyeceği gibi ince fikirler de bu Adım'da anlatılıyor. Tüm hazırlık hamleleri dört ana konu altında toplanmış:

a) yemleme/yemleyip (kandırma) uzaklaştırma, b) savunmanın ortadan kaldırılması, c) kovalama/kovalayıp uzaklaştırma, d) hedefe alma ve temizleme.

Bu konuların nasıl uygulanacağı arama stratejisi ve yardım soruları ile desteklenmektedir.

Bu Adım, öğrencilerin oyunlarında yavaş yavaş konumsal yapılar öne çıkmaya başladığı için oyunsonu konusu önem kazanıyor. Bunun için taş üstünlüğü ve oyunsonu stratejisi gibi konular ön plana çıkarılıyor. Bununla birlikte zayıf piyonlara ve açılışa biraz daha zaman ayrılmış. Oyunlar incelenirken konumsal etkenlerin daha fazla vurgulanmasını tavsiye ediyor.

Adım 5

Grup eğitiminde kullanılması için hazırlanmış olan beş el kitabının sonuncusu olan bu Adım ilk dört seviyeyi başarıyla bitiren öğrencilerin oyunlarında taktik konuların hala temel teşkil etmesine rağmen artık konumsal etkenlerin daha fazla rol oynamaya başladığını vurgulamaktadır. Bu etkenler arasında bulunan piyon yapıları, yedinci yatay, güçlü kare, açık hat gibi birçok stratejik konu ince açıklamalar ve alıştırmalar ile öğrenciye yavaş yavaş anlatılıyor. Bol oyun oynamanın yararları ve nasıl oynanması gerektiği konularında da değerli tavsiyeler veriliyor.

Planlı oynamanın öneminden yola çıkarak bazı oyunsonlarında yapılması gereken planların neler olduğu ve nasıl uygulanacakları konularında daha da ayrıntıya giriliyor. Bu ayrıntılar arasında aletlerin kendi aralarındaki eşgüdümlerinin önemi, aletlerin göreceli değerleri gibi konular da inceleniyor.

Murat KUL, TSF Başkan Vekili
vformuratkul@gmail.com

Gramofon, Satranç, Burdur ve Elazığ

Toplumsal değişime yol açan teknolojik yenilik konusunda bilim adamlarının temelde iki ana kampa ayrıldığı belirtilir[1]. Bir tarafta "icatların anası ihtiyaçtır" diyen ve bir yeniliğin ancak onu ortaya çıkaran bir toplumsal ihtiyacın büyümesi, itmesiyle hayalden gerçeğe dönüştüğünü savunanlarla "icat ihtiyacın anasıdır" diyen, yani özgün araştırmaya ve insanın olağanüstü merakına ağırlık verenler. İlk kampın parlak örnekleri arasında İkinci Dünya Savaşı'nın askeri "ihtiyaçları" doğrultusunda geliştirilen radar ve nükleer teknoloji verilebilirken, "icatçı" yaklaşımın arkasında gramofon, fotoğraf makinesi ve hatta cep telefonlarını saymak mümkündür. "Tüfek, Mikrop ve Çelik; İnsan Topluluklarının Yazgıları"[2] başlıklı kitabıyla ülkemizde de epey ün kazanan "fizyolog - biyolog" Jared Diamond "ihtiyaçtan" çok "icatçı" kampa yakın olanlardan bir isim. Örneğin Diamond, kimilerine göre tarihin en büyük mucidi olarak tanınan Thomas Edison'un, gramofonu ilk geliştirdiğinde icat ettiği şeyin müzik kaydetmeye ve dinlemeye yarayacağını göz ardı ettiğini belirtir.

> Bir değişim, ancak o değişimle ilgili insanların niceliğindeki kritik eşiğin aşılmasıyla yaygın ve kalıcı niteliksel sonuçlar vermeye başlar

Burdur'da satranç oynayan anaokulu öğrencileri

Diamond'ın "yenilik - icat" yaklaşımında ortaya koyduğu temel bir unsurun, genel olarak sporda, özel olarak ise satrançta bugün ulaştığımız noktayı tanımlarken son derece yararlı olduğu kanısındayım. ABD'de her yıl on binlerce, (kitabın yazıldığı yıl olan 1997 için 70 bin adet) patent verildiğini ancak bunun çok azının üretim aşamasına ulaşabildiğini belirten yazar, kullanım alanı bulan her büyük icada karşılık sayısız icat olduğunu aktarır. Yazara göre teknolojik değişme, bireylerin tekil eylemleriyle değil, asıl olarak, "toplamda" yaşanan gelişmenin, artışın, birikimin sonucu ortaya çıkmaktadır.

Düşüncem, ülkemiz satrancında özerklik sonrası dönemde yaşadığımız değişim ve gelişmeyi açıklamakta Diamond'ın yaklaşımının son derece işlevsel olduğu yönünde. Hayır, 2000 yılında toplam unvanlı satranççı sayısı ancak 12 iken bugün 54'e ulaştığımızı ya da FİDE ülke sıralamasında üçüncü, Olimpiyat ikincisi olan İsrail'i Bursa'da gerçekleşen Dünya Takımlar Şampiyonası'nda bileğimizin hakkıyla yenmeyi başarabildiğimizi hatırlatmak değil niyetim. Kıvanç Haznedaroğlu'nun GM olması Emre Can'ın GM normlarını tamamlaması, Mert Erdoğdu, Barış Esen, Mustafa Yılmaz, Kübra Öztürk ve Betül Yıldız'ın artık GM - WGM unvanı alabilecek duruma gelmelerinden de söz etmiyorum. Asıl vurgulamak istediğim şey işte bu bir dizi tekil sonucu tetikleyen daha büyük bir toplamla ilgili; Türkiye'de satranç oynayan, eğitim alan, öğreten kitlenin, kısaca satrançla bir şekilde ilgilenenlerin sayısal olarak geldiği nokta.

TSF lisanslı sporcu sayısının 140 bine yaklaşması, (Mavi Kale'nin ilk sayısında bu rakam 120 bin civarındaydı), çoğunluğu öğretmen birinci kademe eğiticilerinin sayısının 42 bine ulaşması ve neredeyse her yıl yaklaşık bir milyon çocuk ve gencimizin okullarında satranç öğrenmesi asıl önemli nokta. Tıpkı teknolojide olduğu gibi sporda da ileriye doğru değişimin ancak "toplamda", yani toplumun geneline yayılarak ve süreç içinde her köşeye nüfuz ederek gerçekleşebileceğine, ancak bu sayede anlık değil, kalıcı ve yaygın bir başarıya, "niteliksel" değişime ulaşabileceğimize inanıyorum. Satrançla ilgilenen kitlenin sayısı artmadan genel sporcu sayısının artmayacağına, sporcu sayısı belirli bir eşiğe ulaşmadan uluslararası başarıyı yakalayacak seçkin satranççıların yaygın biçimde ortaya çıkamayacağını düşünüyorum. Bugün satranç alanında gerçek bir değişim ve dönüşümden söz edebiliyorsak eğer, bunun ardında işte bu süreç yatmaktadır. Örneğin Burdur ve Elazığ'da satrancın, anaokullarında öğretilmeye başlandığını ve hedeflenen toplam çocuk sayısının her iki il için toplamda 20 bine ulaştığını biliyor muydunuz? Türkiye'nin iki ayrı ucunda yer alan bu iki yeni örnek, (Burdur Kasım 2009, Elazığ Şubat 2010), bu yayılmanın, hangi aşamaya geldiğini de ortaya koyuyor.

1. Chris Freeman (2003), "Yenilik İktisadı", TÜBİTAK Yayınları, sayfa 233
2. Jared Diamond (2002), "Tüfek, Mikrop ve Çelik, İnsan Topluluklarının Yazgıları", TÜBİTAK Yayınları, sayfa 311 - 315

"Satranç Oyun Arşivi" hizmete girdi

Ülkemiz adına yarışan sporcuların ulusal ve uluslararası yarışmalarda oynadıkları 80.000'e yakın oyunun yer aldığı Satranç Oyun Arşivi hizmete girdi. En eski oyunun 1962 yılına ait olduğu oyun bankasında, 10.000'den fazla sporcumuzun oynadıkları oyunlara ulaşabileceğiniz gibi "Turkbase" sayfasından yapılan arama sonucu ile sporcunun; oyunlarında uyguladığı açılışların analizini, istatistik verilerle performans grafiğini, UKD ve ELO bilgilerini de görebilirsiniz.

Bu veriler sayesinde, turnuvalarda yapılan rakibe karşı ön hazırlıklar için daha çok bilgiye ulaşılabilecek. Bu durum, rekabetin kalitesini arttıracağı gibi elde edilen verilere göre, sporcular da kendi zayıf yanlarını görme şansı yakalayacaklardır.

Ülkemizdeki en kapsamlı satranç oyun veri tabanında, daha çok ulusal ve uluslararası yarışmaların oyunları yer almaktadır. Zaman içerisinde bu kapsam genişletilerek yöresel yarışmalarında oyunlarını içeren bir "Turkbase" oluşacaktır.

Türkiye Satranç Federasyonu'nun projeleri arasında yer alan bu çalışmanın hayata geçirilmesinin büyük satranç ailemize faydalı olması dileğiyle...

TurkBase

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU 1991